

Forsvarets høgskole

våren 2013

Masteroppgave

Kinesisk COIN?

**En analyse av Kinas bekjempelse av ekstremisme,
separatisme og terrorisme?**

Major Jørn Qviller

Blank side

Forord

Kinesisk militærteori har interessert meg lenge. Helt siden jeg oppdaget tekstene til Sun Tzu og Mao Zedong har jeg vært fasinert. I 2003 skrev jeg en fordypningsoppgave på Krigsskolen om kinesisk militærteori. Skriveprosessen med denne oppgaven ledet frem til ønske om å lære mer om kinesisk militær tenkning. Valg av kinesisk opprørsbekjempning (COIN) som tema for min masteroppgave var ikke tilfeldig. Med Norges engasjement i Afghanistan har jeg hatt flere kontingenter dit. Mye av forberedelsene har dreid seg om å studere COIN. Det har slått meg at litteraturen om COIN stort sett dreier seg om vestlige erfaringer og vestlig militærtradisjon. Jeg har derfor vært på leting etter større bredde i studien av fenomenet COIN. I forbindelse med mine oppdrag i Afghanistan har jeg hatt lange diskusjoner med lokale krigsherrer, politisjefer, guvernører og afghanske militære offiserer hvordan man mest effektivt bekjemper opprør. Mange av dem har selv vært opprørere som nå sitter i en posisjon som opprørsbekjemper. Jeg hadde en forestilling om at tidligere opprørere burde være de beste til å vite hva som skulle til for å slå ned et opprør. Samtalene viste en helt annen tilnærming enn den vestlige COIN-tilnærmingen. De fleste hadde en tilnærming som fokuserte mot å bekjempe opprørerne i motsetning til å bekjempe grunnlaget for opprør. Kinas lederskap, kommunistpartiet, har selv opplevd denne overgangen, fra opprører til opprørsbekjemper. David Galula sier at en opprørsbekjemper som leter i Maos teori om *protracted warfare* vil lære lite om opprørsbekjempning, men om hvordan en opprører tenker. De som har forsøkt på en «counterrevolutionary warfare» har mislykkes (Galula, 2006, s. xiii). Har Kina, eller kommunistpartiet, forstått det? Det var derfor naturlig å studere Kina og deres tilnærming til COIN. Det faktum at svært lite har vært skrevet om Kinas moderne opprørsbekjempning var en utfordring med tanke på tilgang til litteratur, men jeg mener at dette gjør min oppgave desto mer relevant og aktuell.

Mange fortjener en takk for gode innspill og tålmodighet. Øystein Tunsjø ved IFS var den som pekte meg i riktig retning. Jo Inge Bekkevold ved IFS har vært svært tålmodig som veileder og gitt gode råd. Kaptein Tor-Erik Hanssen ved Krigsskolen har gitt gode innspill til å forstå COIN-teori. Dennis Blasko, tidligere amerikansk forsvarsattache i Kina, har svart på mine utallige spørsmål om sikkerhetsstyrkene og doktrinær tenkning, og har alltid kommet med raske og gode svar. Liselotte Odgaard, ved den danske Stabsskolen, har gjort det samme. Trond Kaalsaa, norsk forsvarsattaché i Beijing, har vært til god hjelp for å finne litteratur om Shanghai Cooperation Organisation. Medstudent Morten Anderssen har gitt usminkede,

ærlige og konstruktive tilbakemeldinger. Mest av alt vil jeg takke min kone for tålmodighet og språklige råd.

Jørn Qviller

Forsvarets stabsskole 20. mai 2013

Sammendrag

Denne oppgaven er om kinesiske myndigheters tilnærming til å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme (EST). Det blir gjort gjennom først å etablere et doktrinært utgangspunkt, deretter har jeg gjennomført to case-studier for å se etter kontinuitet og avvik. Mitt første case er myndighetenes tilnærming og håndtering av uro og opprør i provinsen Xinjiang. Mitt andre case er Kinas bruk av den regionale organisasjonen Shanghai Cooperation Organisation (SCO) for å bekjempe EST. Jeg analyserer Kinas bekjempning av EST ved hjelp av et utvalg av prinsipper fra NATOs COIN-doktrine AJP 3.4.4.

Den doktrinære og nasjonale tilnærmingen til EST bærer preg av at politikken har den overordnede styringen på innsatsen og har langsiktige mål. Sikkerhetsstyrkene er underordnet den politiske innsatsen. Underliggende årsaker håndteres gjennom forsiktig oppmykning av ytringsfrihet og økonomisk vekst. Tilnærmingen i Xinjiang avviker noe, særlig med strengere befolkningskontroll. Det gjelder innenfor myndighetskontroll på utøvelse av religion og minoritetskultur. Den Han-kinesiske kultur blir spredd gjennom skolesystem og ved tilflytting av Han-kinesere, i et forsøk på å endre det sosiale terrenget i provinsen. Kinas bruk av SCO for å bekjempe EST avviker noe fra den doktrinære tilnærmingen ved at den internasjonalsiserer konflikten i Xinjiang.

Modellen som er utarbeidet i oppgaven for Kinas bekjempelse av EST må ses i tre perspektiv; Nasjonalt, lokalt og regionalt. Det nasjonale perspektivet sikrer nasjonal legitimitet for bekjempelse av EST lokalt. Det regionale perspektiv gir regional legitimitet for den nasjonale innsatsen, samt lengre rekkevidde for kinesiske myndigheter. Den lokale innsatsen blir noe lokalt tilpasset fra den doktrinære tilnærmingen.

Sammenlignet med NATO-prinsippene for COIN ser det ut til at den kinesiske tilnærmingen på noen områder er mer i tråd med klassisk vestlig COIN-teori. Dette gjelder særlig viljen til å benytte sterke virkemidler for befolkningskontroll. Det som avviker fra prinsippene og teorien er hvordan kinesiske myndigheter i mindre grad håndterer underliggende årsaker gjennom reformer, men i større grad endrer hele det sosiale terrenget og den demografiske balansen. Det kan gi myndighetene større oppslutning for politikken. Med økonomisk utvikling vil det på sikt kunne gi regimekritiske grupper mindre oppslutning, men på den annen side har det en alvorlig bieffekt ved å distansere minoriteter fra myndighetene.

Abstract

This thesis is about how the Chinese government counters the threat from extremism, separatism and terrorism (EST) in China. Firstly the thesis has established a doctrinal bases looking at the national approach to EST. Then two cases have been analyzed to look for continuity and gaps in the approach. The cases that have been used are the government approach to conflict in Xinjiang province and China's use of the Shanghai Cooperation Organisation (SCO) to counter EST. All the three perspectives have been analyzed by using a selection of principles from the NATO COIN doctrine AJP 3.4.4 looking for similarities and differences.

Through the thesis it has been developed a model for how China is countering EST. The model consists of a national, local and regional perspective. The national perspective gives the local perspective national legitimacy for countering EST. The regional perspective gives the national perspective political legitimacy and wider reach internationally. Locally the national approach is adapted to some degree to local conditions, but mostly the EST is countered through altering the social terrain, economic incentives and strict population control.

Compared with the COIN-principles chosen for this thesis it seems as the Chinese approach to EST, in some ways, is more in line with classical COIN theory than NATO doctrine.

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Sammendrag	5
Abstract	6
Innholdsfortegnelse	7
Kart over Kina, Xinjiang og militærregioner	8
1 Innledning	11
1.1 HENSIKT OG PROBLEMSTILLING.....	12
1.2 STRUKTUR	13
1.3 AVGRENSNING	13
2 Teoretisk rammeverk og metode	14
2.1 TEORI	14
2.2 METODE	25
2.3 KILDER	28
3 Nasjonal doktrine for å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme?	30
3.1 DAGENS DOKTRINE.....	31
3.2 SIKKERHETSSTYRKENE	33
3.3 EKSTREMISME, SEPARATISME OG TERRORISME, OG MOTTILTAK FRA KINA	36
3.4 KINESISK DOKTRINÆR TILNÆRMING SAMMENLIGNET MED NATOs COIN-PRINSIPP	39
4 Bekjempelse av ekstremisme, separatisme og terrorisme i Xinjiang?	45
4.1 ET HISTORISK BAKTEPPE	47
4.2 DAGENS SIKKERHETSSITUASJON I XINJIANG	53
4.3 KINAS TILNÆRMING TIL SIKKERHETSSITUASJON.....	58
4.4 KINESISK TILNÆRMING I XINJIANG SAMMENLIGNET MED NATOs COIN-PRINSIPP.....	61
5 Kinas regionale strategi for bekjempelse av ekstremisme, separatisme og terrorisme?	69
5.1 BAKGRUNN FOR OPPRETTELSEN AV SCO	70
5.2 SCO SOM VERKTØY FOR Å BEKJEMPE EST I KINA	71
5.3 KINAS BRUK AV SCO SAMMENLIGNET MED NATOs COIN-PRINSIPP	78
6 Sammendrag og konklusjon	83
Vedlegg A, Forkortelser	88
Litteraturliste	89

Kart over Kina, Xinjiang og militærregioner

(Kart fra CIA world fact book)

Xinjiang

(Kart fra China.net)

Militærregioner

(Kart fra US DOD)

1 Innledning

NATO har vært opptatt med opprørsbekjempning (COIN)¹ i om lag 10 år. Forskning og litteratur om COIN og opprør har økt i et enormt omfang i denne perioden. Gjengangeren i litteraturen er vestlige lands erfaringer i kolonitiden, avkoloniseringstiden og nylige erfaringer fra Irak og Afghanistan. Andre kulturers erfaringer er relativt lite vektlagt. Dette på tross av at Vestens COIN-kampanjer ikke har hatt udelt suksess.

Et land der opprørskrigføring resulterte i regimeskifte er Kina. Mye av dagens teori om opprør har bakgrunn fra Kina og Mao Zedong teoretiske verk.² «On Protracted Warfare» (Mao Zedong, 1966) og «On Guerilla Warfare» (Mao Tse-Tung, 2000) er begge bøker som er lest og sannsynligvis anvendt av opprørere og opprørsbekjempere verden over. I et land som så til de grader er formet på bakgrunn av et opprør, hvordan tilnærmer man seg COIN der? Kina har 55 offisielle minoritetsgrupper med mange forskjellige religioner. Flere av disse minoritetsgruppene er kritiske til myndighetenes behandling av dem. Flere minoritetsgrupper ønsker større grad av autonomi og enkelte minoriteter ønsker løsrivelse fra Kina. Tibet er den mest kjente av disse konfliktene, der diasporaen i India i flere tiår har drevet en kampanje i Vesten for å få oppmerksomhet om deres kamp for selvstendighet. En annen, men mindre kjent konflikt finner sted i Xinjiang, som offisielt har status som autonom region, i likhet med Tibet. Xinjiang er Kinas desidert største provins, med et areal to ganger Tyrkias. Provinsen grenser til åtte land, deriblant Russland, Afghanistan, India og Pakistan. Det innehar Kinas største testområde for atomvåpen, og har gass og oljeforekomster som er viktige for Kina (Shichor, 2004, s. 146). Provinsen er en multietnisk provins med 55 av Kinas 56 folkegrupper representert, men har vært dominert av uigurene. Kampen om frigjøring fra Kina har pågått siden Kina annekterte området som kinesisk provins i 1884. Uigurenes kamp er både relatert til deres muslimske tro og truede kulturelle identitet (Gunaratna, Acharya, & Pengxin, 2010, s. 2). Konfliktene har resultert i en rekke voldelige hendelser i 2009 (Urumqi), 2011 (Kashgar) og 2012 (Yecheng County) (Godbole & Goud, 2012)

For Kina er stabilitet svært viktig. Det muliggjør økonomisk vekst som gir kommunistpartiet og myndighetene legitimitet i egen befolkning (China's Peaceful

¹ I oppgaven er opprørsbekjempelse forkortet COIN etter det engelske begrepet counter-insurgency

² Mao Zedong skrives på forskjellige måter i Vesten, alt ettersom hvilken fonetisk transkripsjon som nyttes. Mao Zedong og Mao Tse-Tung er de vanligste skrivemåtene. Referansene til Maos bøker er i denne oppgaven gjengitt slik de står skrevet i bøkene.

Development, 2011, s. 3). Trussel mot stabilitet truer myndighetenes legitimitet, og kampen mot myndighetene i Tibet og Xinjiang truer stabiliteten (van der Putten, 2007, s. 36). Kina prioriterer derfor bekjempelse av regimekritiske grupper høyt. En konsekvens av denne kampen er opprettelsen av den regionale organisasjonen Shanghai Cooperation Organisation (SCO). Organisasjonen, som består av Kina, Russland, Usbekistan, Tadsjikistans, Kasakhstan og Kirgisistan, ble opprettet med initiativ fra Kina for å bedre grenseforholdene og som ledd i å stabilisere sikkerhetssituasjon i Xinjiang (SCO, 2009a). Det bor en betydelig uigur-diaspora i Sentral-Asia, særlig Usbekistan og Tadsjikistan, som har påvirkning på sikkerhetssituasjon i Xinjiang. I tillegg finnes det opprørs- og terrorgrupper, som Eastern Turkistan Islamic Movement (ETIM), som har samarbeid med regionale og internasjonale terroristorganisasjoner som Al Qaida (AQ) og Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) (Gunaratna, Acharya, & Pengxin, 2010, s. 5). Kina omtaler trusselen fra regimekritiske grupper, blant annet fra minoritetsgrupper som uigurer og tibetanere, som ekstremister, separatister og terrorister (EST), eller *the three evil forces*.

1.1 Hensikt og problemstilling

Hensikten med denne oppgaven er å se om Kina har en COIN-tilnærming til EST, og om den er annerledes enn den vestlige tilnærmingen. Motivasjonen for oppgaven er å se om det er andre måter å håndtere opprør på enn den vestlige tilnærmingen, også kalt vestlig klassisk COIN-teori (klassisk COIN). Dette vil kunne øke forståelsen for COIN og samtidig være et korrektiv eller sammenligningsgrunnlag for fremtidig studier. Kinas økte engasjement i særlig Afrika og Midt-Østen vil kunne tvinge Kina til å ta del i stabiliseringsoperasjoner eller COIN-operasjoner utenfor Kina. Oppgaven kan være et bidrag til økt forståelse for kinesisk doktrinære og strategiske tankesett om bekjempning av EST i og utenfor Kina.

NATO kom ut med COIN-doktrinen AJP 3.4.4 i 2011. Den er basert på klassisk COIN-teori, samt nylige erfaringer fra Afghanistan. Norge har adoptert doktrinen som nasjonal COIN-doktrine. Jeg vil bruke elementer fra den som sammenligningsgrunnlag til den kinesiske tilnærmingen. Oppgaven vil besvare følgende problemstilling:

Hvordan bekjemper Kina ekstremisme, separatisme og terrorisme i dag, og hvilke likheter og ulikheter har tilnærmingen med klassisk COIN sett gjennom et utvalg av prinsipper fra NATOs COIN-doktrine AJP 3.4.4?

For å svare på problemstillingen har jeg delt det opp i tre forskningsspørsmål (Creswell, 2009, s. 130);

1. Hvordan er den offisielle og doktrinære tilnærmingen til å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme i Kina sammenlignet med NATOs COIN-prinsipp?
2. Hvordan bekjemper kinesiske myndigheter ekstremisme, separatisme og terrorisme i Xinjiang sammenlignet med NATOs COIN-prinsipp?
3. Hvordan bruker Kina SCO til å bekjempe regional og nasjonal ekstremisme, separatisme og terrorisme sammenlignet med NATOs COIN-prinsipp?

1.2 Struktur

Oppgaven er delt inn i kapitler for å svare på de forskjellige forskningsspørsmålene. Jeg vil først etablere en teoretisk forståelse for doktriner, opprør og COIN (kapittel 2). Deretter vil jeg svare på første forskningsspørsmål gjennom å redegjøre for og drøfte Kinas tilnærming til å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme (kapittel 3). Deretter vil jeg ved hjelp av to case-studier, Xinjiang (kapittel 4) og SCO (kapittel 5), redegjøre for, og drøfte kinesiske myndigheters praktiske tilnærming. Sammenligning med prinsippene i AJP 3.4.4 vil bli gjort som avsluttende del i kapittel 3, 4 og 5, før det blir satt sammen til en modell for kinesisk tilnærming og konklusjon i siste kapittel (kapittel 6).

1.3 Avgrensning

Denne oppgaven er ikke en studie av etniske og religiøse konflikter i Kina, heller ikke en vurdering om kinesiske metoder og strategi er vellykket for å slå ned opprør, men begge elementene vil bli redegjort for og drøftet, for å ta stilling til selve problemstillingen.

Tidsmessig så vil oppgaven vektlegge perioden etter 1997, etter opptøyene i Ghulja og intensivering av myndighetenes innsats lokalt i Xinjiang og regionalt i SCO. Nivåene som vil bli analysert er hovedsakelig strategisk og operasjonelt nivå, det vil si myndighetenes nasjonale strategi for bekjempning av EST og implementeringen på provinsnivå. Aktørene som vil bli viet mest oppmerksomhet er sikkerhetsstyrkene, sivil-militære organisasjoner, og politiske aktører på regionalt, nasjonalt og lokalt nivå.

Av sikkerhetsstyrkene vil jeg avgrense til landstyrkene i People's Liberation Army (PLA), People's Armed Police (PAP) og sivilt politi. Kinesiske spesialstyrker vil ikke bli redegjort for på grunn av mangel på informasjon. Politiske motiv, strategi og vilje vil bli analysert for å danne kontekst for oppgaven, mens hovedfokuset vil ligge på militærteori, -strategi og -doktrine.

Oppgaven vil i liten grad skille mellom terrorbekjempelse og opprørsbekjempelse fordi Kina i liten grad skiller på dette, men den teoretiske forskjellen vil bli gjort rede for. Oppgaven vil avgrenses til innenriks tilnærming til EST fra kinesiske myndigheter, men vil i noen grad komme inn på tilnærming til EST internasjonalt gjennom kapittel 5, der SCO analyseres.

2 Teoretisk rammeverk og metode

I dette kapitlet vil jeg først belyse det teoretiske grunnlaget for oppgaven som leder frem til analyseverktøyet som skal brukes i de påfølgende kapitlene. Deretter framstilles metodene som er valgt for oppgaven. Til slutt vil jeg redegjøre for de viktigste kildene og kildekritikk.

2.1 Teori

Først vil det bli forklart sammenhengen mellom militærteori, doktrine og strategi, deretter vil det bli redegjort for trusselaspektet; opprørsteori, terrorisme og hybride trusler. Det gjøres både for at man skal forstå COIN-teori bedre, samt gi et rammeverk for å forstå situasjonen i Xinjiang når den skal belyses senere i oppgaven. COIN-teori vil deretter bli forklart og drøftet. Det munner ut i en innsnevring av teorien ved valget av NATO COIN-doktrine som grunnlag for definisjoner og prinsipper i oppgaven. Til slutt blir det redegjort for et utvalg av COIN-prinsipper og indikatorer knyttet til disse som skal brukes som analyseverktøy i de neste kapitlene.

Militærteori, doktrine og strategi

Hva er militærteori? Harald Høiback definerer militærteori som:

en vitenskapelig frembringelse, analyse og systematisering av kunnskap om bruk av militærmakt, med den hensikt å kunne forklare og forstå krig, som igjen kan bidra til å nå overordnede, og i siste instans politiske, målsetninger på en effektiv og hensiktsmessig måte. (Høiback, 2012a, s. 65).

Ut fra denne definisjonen kan man forstå militærteori som teorier om planlegging og bruk av militærmakt. Innenfor militærteorien finnes en rekke disipliner og spesialfelt. For denne oppgaven vil dette konsentreres mot opprør, terrorisme og COIN. Hva er så doktrine? Doktrine er blant annet et utvalg av militærteorier som man skal ta utgangspunkt i for planlegging og gjennomføring av militære operasjoner. I en doktrine har man derfor gjort noen valg ut fra rådende militærteoretiske tanker, men er også påvirket av den situasjonen landet står overfor, hvilken strategisk kultur man har og materielle arv som organisasjonen har. Høiback seier at doktrine er: «institusjonaliserte antakelser om hva som virker i krig og militære operasjoner.» (Høiback, 2012b, s. 382). Doktriner trenger ikke være skriftlige og formaliserte. Hvordan organisasjonen forholder seg til militærteori og fremgangsmåter for utøvelse av militærmakt vil kunne kalles en doktrine. I vesten er det normalt å formalisere doktrine gjennom et skriftlig dokument (Høiback, 2012b, s. 419).

Hva er strategi? Strategi er i grovt anvendelse av militærmakt for å oppnå politiske målsetninger. I følge Høiback er strategi: «å finne en fornuftig balanse mellom mål, midler og metode, ofte i en situasjon preget av konkurranse.» (Høiback, 2012b). Forholdet mellom teori, doktrine og strategi er dermed et forhold mellom teori og praksis, der doktrine er et verktøy for å gjøre teorien anvendbar for strategien.

Opprør og terrorisme

For å forstå opprørsbekjempning (COIN) må man forstå opprør. Hva slags opprør det er snakk om vil ha mye å si for hvilken COIN-tilnærming man velger. Opprørskrigføring kan inneholde mange metoder for krigføring, samt ta opp i seg mange konfliktlinjer. Dermed kan det være vanskelig å forstå konfliktens dynamikk og underliggende årsak. Det kan føre til feil strategi der man kan dreie konflikten mot dens natur.

Det er et vell av begreper på denne typen kriger og krigføring.³ Jeg vil i denne oppgaven hovedsakelig forholde meg til opprør og terrorisme.

I følge NATO COIN-doktrine er opprør:

³ Noen slike overlappende og uklare begreper er geriljakrig, revolusjonskrig, asymmetrisk krigføring lavintensitetskonflikt, irregulær krigføring. Noen av begrepene er moteord, noen brukes av spesielle forskningsmiljø og noen gir nødvendig presisjon. Det ligger utenfor denne oppgaven å definere alle disse begrepene. Se Dirk Walters 2005 for utdyping av noen av begrepene.

the actions of an organised, often ideologically motivated, group or movement that seeks to effect or prevent political change of a government authority within a region, focused on persuading or coercing the population through the use of violence and subversion. (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-1).⁴

Det finnes mange forskjellige definisjoner på opprør, men dette er en av de nyeste og tar inn i seg det mest vesentlige fra andre vestlige COIN-doktriner og -teori. Opprør er irregulær aktivitet,⁵ i motsetning til regulær aktivitet eller konvensjonell krigføring, som man forbinder med organiserte militære avdelinger som står mot hverandre i en krigssituasjon. Opprørskrig er den militært svake parts form for krig, men spiller på moralsk styrke gjennom befolkningens misnøye (Moss & Marighella, 1971, s. 20). Det er som oftest opprør internt i et land, men som kan ha regional og til dels global påvirkning. Opprørsgruppen er en ikke-statlig aktør med en politisk agenda for å påvirke en statlig aktør, men den kan støttes av andre stater. Gruppen trenger folkelig støtte som har grobunn i underliggende årsaker til misnøye, og som ofte er inspirert av ideologi (AJP-3.4.4, 2011, s. 2-17). Den forsøker å undergrave myndighetenes autoritet samtidig som den forsøker å støtte opp under egen legitimitet. Den bruker ofte vold for å destabilisere situasjonen som undergraver myndighetenes voldsmonopol og legitimitet (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-1). Opprørsgruppen bruker ofte et utall av teknikker og taktikker for å nå sine mål der terrorisme kan være en av dem (AJP-3.4.4, 2011, s. 2-16). Flere forskjellige grupper kan også opptre sammen, parallelt eller i konkurranse. Det kan derfor være vanskelig å skille terrorgrupper fra opprørsgrupper og organisert kriminalitet (AJP-3.4.4, 2011, s. 2-17). Et hvert opprør er unikt og hver opprørsgruppe har sine særegenheter. Det kommer an på kultur, ideologi, geografi med mer (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-6). Opprørsgrupper søker å oppnå sine målsetninger gjennom å bruke vilje, tid og terreng.

Reason strengthens Strength; Reason, because of Strength, can spread. Strength without Reason, shall wither; Reason, without Strength, shall fail to spread; (Manea & Cohen, 2013)⁶

Den ofte sterke ideologiske drivkraften gir en sterk vilje til å oppnå målene. Som sitatet over, av Marskalk Yen, illustrerer er det et samspill mellom underliggende årsak, viljen og evnen til

⁴ Denne definisjonen er ikke ratifisert i AAP-6 i NATO og dermed er gjenstand for mulig endring.

⁵ Irregulær aktivitet er definert i NATO COIN doctrine AJP-3.4.4 som: "the use or threat, of force, by irregular force, groups or individuals, frequently ideologically or criminally motivated, to effect or prevent change as a challenge to governance and authority."

⁶ Uttalt av Marskalk Yen Hsi-shan til David Galula under det kommunistiske opprøret 29. mars 1947

opprør. Ideologi og religion kan gi grunnlag for viljen, men det må være noen underliggende årsaker som opprøret kan leve av. Har man det, er det mulig å bruke lang tid for å oppnå målet og midlertidige tilbakeslag kompenseres med å bruke lenger tid. Terreng brukes til egen fordel ved å benytte det som gir best mulighet for å lykkes, samt å velge områder som gir god beskyttelse fra myndighetenes aksjoner. Grenseområder brukes for å få inn ekstern støtte samt forflytning av personell og sikre baser for å reorganisere og hvile (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-3).

Hvis myndigheten har vært effektive i sin COIN-operasjon, kan opprørsgruppene bli redusert til et slags dvalestadium, men vil ikke forsvinne så lenge befolkningens misnøye er sterk og det ikke har blitt gjort noe med de underliggende årsakene til opprør (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-12)

Mao Zedong og det kommunistiske opprøret i Kina på 30 og 40-tallet har vært til stor inspirasjon for opprørsledere og COIN-teoretikere. Mye av opprørsteorien beskrevet så langt i oppgaven kan tilskrives Mao. Maos teori om *Protracted Warfare* og geriljakrigføring viser seg fortsatt å være relevant for å kunne analysere dagens opprørsgrupper, selv om dette er noe omstridt.⁷ Mao var ikke opptatt av raske seiere, men at langsiktigheten også var med på å bygge et solid politisk fundament gjennom herding og utdanning av kadrene (Mao Tse-Tung, 2000, s. 69).

En annen viktig opprørsteoretiker og praktiker er Che Guevara. Hans teori («Focoist approach») ble utviklet og brukt på Cuba, Kongo og Bolivia, og har vært til inspirasjon for andre opprørsgrupper.⁸ Teorien går ut på å starte et opprør som en inspirasjon i en del av landet og dermed vekke et folkelig opprør i resten av landet (Guevara, 1962, s. 4). I motsetning til Mao var ikke Che opptatt av det langsiktige, men de begge så kampen som viktig utdanning for kadren/politiske ledere.

⁷ Mao beskriver tre faser i et opprør; 1. Oppbygging av politisk støtte og baser 2. Geriljakrigføring for å svekke myndighetene og bygge opp egen kapasitet 3. Nedkjemping myndighetene gjennom mer konvensjonelle metoder. Dette er ikke en lineær prosess, men kan gå frem og tilbake avhengig av effektiviteten til myndighetene og graden av lokal støtte. Opprøret kan også være kommet til forskjellig fase i forskjellige regioner (Mao Tse-Tung, 2000, s. 21).

⁸ Che hadde tre overordnede prinsipper for opprør; 1. Popular forces can win a war against an army; 2. One does not necessarily have to wait for a revolutionary situation to arise; it can be created; 3. In the underdeveloped countries of Americas, rural areas are the best battlefields for revolution (Guevara, 1962, s. 4).

En som er inspirert av Che, og som bygget videre på *Focoisme*, er Carlos Marighella. Brasilianeren brakte teorien inn i storbyene ved å beskrive urban geriljakrigføring. Marighella hadde et noe annet syn på bruk av terrorisme, kidnapping og finansiering gjennom bankran enn det Mao og Che hadde. Marighella mente dette var nødvendig for å lykkes (Moss & Marighella, 1971, s. 34-36). Marighella tenkte som Che at et opprør kan skapes gjennom å inspirere massene/befolkningen. Han ville utfordre myndighetene gjennom opptøyer og mindre angrep, slik at politi og forsvar overreagerte bruk av makt. På den måten ville myndighetene vise sitt sanne ansikt som despoter, og folket ville demonstrere mot myndighetene (Moss & Marighella, 1971, s. 40).

Alle tre teoriene jeg har redegjort for så langt har forankring i ideologisk, politisk, kommunistisk opprør. Opprørsteori basert på religion er det skrevet lite om og det er omdiskutert om religiøse opprørsgrupper i dag baserer seg på Mao, *Focoisme* eller en egen tilnærming. David Kilcullen hevder for eksempel at Taliban i Afghanistan har mer tilfelles med *Focoisme* enn Mao (Kilcullen, 2009, s. 86). Frank Hoffman er en av dem som mener at tradisjonell opprørsteori ikke lenger er like relevant for å forstå dagens opprør. Dagens opprør er i større grad religiøst motivert. Han mener at slike grupper ikke trenger å være motivert av politisk endring, men at det er nok å være en del av jihad (F. G. Hoffman, 2007, s. 73). Dette er grupper det kan være svært vanskelig å forhandle med. Han mener at disse gruppene ikke nødvendigvis er opptatt av støtte i lokalbefolkningen, men er mer opptatt av støtte fra den internasjonale *ummah*⁹ (F. G. Hoffman, 2007, s. 81). Han mener at dagens opprør er mer regionale og internasjonale, og at isolering av opprøret er vanskelig grunnet media, diaspora og internasjonale organisasjoner (F. G. Hoffman, 2007, s. 74).

Med Marighella og moderne opprør ser vi en utvikling i retning av at et middel som terrorisme i større grad er akseptabelt. I denne oppgaven tar jeg utgangspunkt at terrorisme er en taktikk eller virkemiddel for opprør. Det er i tråd med klassisk COINs oppfattelse av terrorisme (Galula, 2006, s. 40).¹⁰ I følge NATO er terrorisme:

⁹ Muslimer over hele verden

¹⁰ De som hevder at dette er et eget fenomen er særlig de som driver med terrorforskning som Bruce Hoffman (B. Hoffman, 2006) og Anders Romarheim (Romarheim, 2013). Det finnes ingen omforent definisjon på terrorisme.

the unlawful use or threatened use of force or violence against individuals or property in an attempt to coerce or intimidate governments or societies to achieve political, religious or ideological objectives. (AJP-3.4.4, 2011, s. 2-16)

Terror har en tendens til, i større grad enn tradisjonell opprørsaktivitet, å ramme uskyldig tredjepart mer enn å ramme militære og politiske mål. Frykt er derfor en større del av virkemidlet for å oppnå målsetning (Romarheim, 2013, s. 41). Grensene er ikke klare mellom opprør og terror, men hvis aktiviteten hovedsakelig er territoriell og angriper myndighetsmål er det å betrakte som opprørsaktivitet (Romarheim, 2013, s. 39).

Kilcullen og Frank Hoffman forfekter at mange av dagens opprør i større grad er videreutviklet i retning av det som kalles hybride kriger /trusler (F. G. Hoffman, 2007; Kilcullen, 2009). Her kombineres tradisjonelt opprør med terrorisme (lokal, regional og global), der global teknologi benyttes for å spre propaganda. Dette kan knytte en mindre lokal konflikt til global terror. Kilcullen mener det krever andre løsninger enn å bekjempe opprøret som om det skulle vært tradisjonelt opprør (Kilcullen, 2009, s. 152). Regional og internasjonale tilnærming, samt en kombinasjon av kontra-terror (CT) operasjoner og COIN er det som må til hevder han (Kilcullen, 2009, s. 149-151).¹¹ I oppgaven settes det likhetstegn mellom det som omtales som hybride trusler og moderne opprør.

Hva er COIN?

Ordet «opprørsbekjempning» er en noe misvisende oversettelse av det engelske begrepet counter-insurgency (COIN), fordi det gir inntrykk av at man kun gjennom bruk av makt skal løse konflikten. COIN er ikke så mye å bekjempe som å håndtere underliggende årsaker til konflikt. Jeg vil allikevel bruke den norske oversettelsen å bekjempe fordi det er et innarbeidet begrep i militærteorien.

Det finnes lite tilgjengelig litteratur på alternativer til klassisk COIN, men grovt kan det sies at det finnes en tilnærming som har liten tro på militære virkemidler. Dette forfektes av deler av freds forskningstradisjonen og bistandsmiljø, samt en militær tilnærming som behandler opprør som et militært problem.¹²

¹¹ Kontra-terror (CT) er aktive tiltak mot terror, mens anti-terror er passive tiltak mot terror (AAP-6, 2012). Det ser ut til at Kina i liten grad skiller på dette, men bruker begrepene om hverandre.

¹² Den første tilnærmingen har som regel ett nedenfra og opp perspektiv ved at man ønsker å bedre forholdene på lokalt plan istedenfor å bygge opp staten ovenfra (Berdal, 2009, s. 122). Bistandsmiljøene vil ofte unngå å involvere seg i statsbygging til fordel for nøytralitet i konflikten (Støre, 2004). Den andre tilnærmingen er å

Klassisk COIN kommer av erfaringer gjort av kolonimakter fra Europa på 1800- og 1900-tallet. Det er særlig perioden etter andre verdenskrig, i forbindelse med avkolonialiseringen, at teoriene ble utarbeidet slik vi kjenner dem i dag. Britiske og franske erfaringer har vært sentral i utviklingen av teorien der Robert Thompson og David Galula er de mest kjente teoretikerne.¹³

Både Thompson og Galula har beskrevet teori om COIN som fortsatt er anerkjent og som i stor grad har påvirket vestlige COIN-doktriner i dag (Nyhamar, 2009, s. 12). Etter 2001 har det kommet frem en ny generasjon COIN-teoretikere. David Kilcullen (Kilcullen, 2009) og John A. Nagel (Nagl, 2005) er to av disse. USA kom tidlig i gang med forskning og doktrineutvikling på grunn av utfordringene de stod overfor i Irak i 2004-2005. Amerikansk COIN-doktrine FM 3-24, som kom ut i 2006, har i stor grad påvirket vestlig utvikling av COIN-tilnærming i Afghanistan. NATO kom ut med sin doktrine AJP 3.4.4 i 2011. Denne doktrinen følger tradisjonen med teoriene fra Thompson, Galula, Kilcullen og Nagel, og er i følge Kronvall & Petersson relativt lik FM 3-24 (Kronvall & Petersson, 2011). Når jeg referer mye til AJP 3.4.4 er det fordi den i stor grad representerer et konsentrat av denne utviklingen. Fordelen med NATO-doktrinen er at den er oppdatert med tidsmessige erfaringer, samtidig som den har forankring i klassisk COIN. Svakheten til doktrinen er at den er laget for en allianse, og at man har måtte kompromisse på noen områder som bryter noe med klassisk COIN. NATOs COIN-definisjon er:

The set of political, economic, social, military, law enforcement, civil and psychological activities with the aim to defeat insurgency and address any core grievances. (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-18).¹⁴

bruke militære midler for å bekjempe opprørere. Stater som bruker denne tilnærming har sjelden noe rom for politisk forhandling. Stater som sannsynligvis har brukt/bruker en slik tilnærming er Syria, Russland og Myanmar. Enkelte vestlige teoretikere har argumentert for en mer militær tilnærming til opprør (Gentile, 2009; Peters, 2007; Summers, 1982).

¹³ Galula formet mye av sin teori ved feltstudier av Maos felttog mot Guomindang (GMD) fra 1945. Han var fasinert av fremgangen til kommunistene på tross av dårlige forutsetninger. Ved å studere kommunistenes opprørstaktikk og strategi kunne Galula utforme en teori for å bekjempe et opprør (Manea & Cohen, 2013). Slikt sett kan man si at både tradisjonell opprørsteori og vestlig klassisk COIN-teori i stor grad har blitt påvirket av samme kilde, maoistisk revolusjonær krig. Noe av kritikken fra Frank Hoffman til klassisk COIN og vestlig doktrineutvikling går nettopp på dette.

¹⁴ Denne definisjonen er ikke ratifisert i AAP-6 og kan være gjenstand for endring.

Man kan kritisere denne definisjonen for at den ikke er i tråd med klassisk COIN, ved at den sier at hvis det er underliggende årsaker til opprøret, kan man gjøre noe med det. I klassisk COIN så er dette kjernen.¹⁵ Jeg har allikevel valgt denne definisjonen for oppgaven da den er god nok for å forstå en eventuell kinesisk tilnærming.¹⁶

Det er beskrevet mange prinsipper, attributter og fremgangsmåter i COIN-litteraturen. De fleste teoretikere har sine versjoner, og det samme har doktrinene. Disse ligner mye på hverandre, men de varierer i antall og vektlegging. Jeg har valgt et utvalg av NATOs attributter for COIN som et grunnlag for analyse.¹⁷ Det har jeg gjort fordi de er relativt generiske og nivåuavhengig, samt at de dekker de mest betydningsfulle aspektene i COIN-litteraturen og teorien. Videre i oppgaven vil jeg omtale attributtene som prinsipper. Følgende prinsipper er valgt og er gjenkjennbare i kommende avsnitt:

- a. political primacy (and a clearly-defined political objective);
- b. it is a struggle for the population, not against the population;
- c. the relevance of legitimacy;
- e. unity of effort (the requirement of a coordinated government structure);
- f. neutralise the insurgency and isolate the insurgents from their support;
- g. prepare for a protracted campaign;
- h. security under the rule of law is essential; (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-20)

¹⁵ Kritikere til doktrinen generelt, eller primært til de amerikanske doktrinene, er Frank Hoffman. Han mener at man kan ikke slå dagens religiøse opprør med COIN som er beregnet på å bekjempe kommunistisk opprør. Han mener som Kilcullen at man må revurdere forståelsen av opprør, bruke mer regionale og internasjonale tilnærming, samt kombinere klassisk COIN med kontraterrortiltak. Han mener at klassisk COINs fokus på materielle verdier som bidrag i å bekjempe de underliggende årsakene er mangelfullt. Religiøse opprør kan ha mer fokus på religiøse verdier og kulturell tradisjon (F. G. Hoffman, 2007).

¹⁶ Det finnes svært mange definisjoner på COIN og det er ingen definisjon som er omforent. Det er mange kritikere til NATOs COIN-doktrine, men det ligger utenfor denne oppgaven å redegjøre ytterligere for kritikken. Se *Olof Kronvall & Magnus Petersson* for mer informasjon (Kronvall & Petersson, 2011) og Frank Hoffman (F. G. Hoffman, 2007).

¹⁷ De utelatte attributtene er: *d. intelligence drives operations; i. hand over responsibility to local forces; j. learn and adapt quickly*. Første er utelatt fordi jeg ikke har empirisk grunnlag for å kunne vurdere noe om dette. Den andre er ikke relevant for Kina og den siste er mindre relevant for utfallet av oppgaven.

Jeg vil nå redegjøre for kjernen i klassisk COIN-teori gjennom COIN-prinsippene som er valgt for oppgaven.

a. Political primacy. Galula hevder at å bekjempe opprør gjøres primært politisk, med bakgrunn i interne forhold i landet. Tiltakene må være 80 % politisk og 20 % militær. Derfor skal operasjonen være politisk ledet. Hvis det militære overtar den totale styringen vil det være en fallitterklæring fra staten, og kan gi ytterligere næring til opprøret. Galula sier at man bør gjøre en fornuftig arbeidsdeling mellom sivile og militære, og ikke falle for fristelsen til å la soldater overta alle oppgaver. På grunn av ressursmangel må militære ta mange oppgaver utover sikkerhetsoperasjoner, men disse må overføres til sivile så fort det er praktisk mulig (Galula, 2006, s. 63).

b. It is a struggle for the population, not against the population. Som Mao og Che tar opp i sine teorier er kampen om støtte i befolkningen svært viktig for opprørerne. Marighella sier at kampsaken (cause) som opprørerne kjemper for er det som opptar folket (Moss & Marighella, 1971, s. 20). Galula er klar på at dette gjelder også for myndighetene. Han hevder myndighetene må komme opp med en sak som virker bedre enn opprørernes (Galula, 2006, s. 54). Thompson hevder at i Malaya og Vietnam var den aktive støtten til opprøret kun en prosent av befolkningen, men at den andelen økte etter som opprørerne viste fremgang (Thompson, 1966, s. 49). Galula snakker om en tredeling av befolkningen, med en aktiv minoritet som støtter opprøret, en aktiv minoritet som støtter myndighetene og en passiv majoritet som er nøytral (Galula, 2006, s. 53). Det er kampen om den nøytrale majoritet det står om både for opprøreren og opprørsbekjemperen.

c. The relevance of legitimacy. Dirk Walters hevder det eksisterer en asymmetri mellom en stat og en ikke-statlig aktør som gjør at en stat ikke vil anerkjenne en motstandsgruppe som legitim (Walters, 2005, s. 18). For en stat vil det å innrømme at det pågår et opprør sitte langt inne fordi det gir opprørsgruppen legitimitet. Romarheim mener at for mange stater, som Kina, har en politisk tanke når de definerer terrorisme. Han mener stater bruker begrep som terrorist og kriminell for grupper som er konkurrenter med staten, mens man bruker begrep som opprører og motstandskjempere når det er en gruppe som staten støtter (Romarheim, 2013, s. 33). Samtidig vil opprørsgruppen forsøke å redusere statens legitimitet gjennom å påvise urett og inkompetanse. Som nevnt tidligere ville Marighella gjøre dette ved å provosere myndighetene til å overreagere med bruk av makt (Moss & Marighella, 1971, s.

40). Det er en asymmetri mellom partene, som nevnt av Walters, mellom statens behov for å bevare dagens situasjon og som må bevise sin dugelighet, og opprørsgruppens mål om å endre uten å måtte bevise sin dugelighet. For en stat henger legitimitet nøye sammen med et senere punkt, nemlig å bekjempe opprøret innenfor statens lover.

e. Unity of effort. Thompson sier at myndighetene må ha en overordnet plan der alle statens virkemidler er involvert. Dette må være koordinert fordi staten har begrensede ressurser (Thompson, 1966, s. 55). I vestlige COIN-doktriner vektlegges «unity of effort» som et prinsipp for å samordne innsatsen under en felles ledelse. Helhetlig tilnærming eller «comprehensive approach» er begrep som nyttes for å synliggjøre samordningen av mange virkemidler mot et felles mål (AJP-3.4.4, 2011, s. 1-5). I motsetning til NATO sier Galula at man har to måter å samordne på; enten felles integrert ledelse eller et utstrakt komitesystem (Galula, 2006, s. 64).

f. Neutralise the insurgency and isolate the insurgents from their support. I klassisk COIN er ikke bekjempelse av opprørerne det viktigste, men det er å hindre dem i å påvirke befolkningen. Thompson sier at myndighetene må prioritere kampen mot politisk subversjon ikke bekjempelse av opprørerne. Han sier videre at hvis opprørerne blir isolert fra befolkningen, vil opprøret dø ut (Thompson, 1966, s. 56). Galula sier at det innledningsvis er nødvendig å bekjempe deler av opprørerne, men da som et middel for å få sikkerhetsstyrker på plass slik at de kan beskytte og isolere befolkningen fra opprørerne. Også isolering av opprørernes eksterne støtte er viktig hevder Galula. Han trekker frem den franske strategien i Algerie der det ble bygget et grensegjerde/forsvarslinje som meget effektivt stoppet mye av grensetrafikken til opprørerne (Galula, 2006, s. 79). Ingen av teoretikerne så problemer med å gå svært langt i å fysisk isolere, eventuelt flytte, lokalbefolkningen (befolkningskontroll) slik at opprørerne ikke fikk tilgang til dem. Galula hevder at totalitære stater har gode forutsetninger for å kontrollere befolkning gjennom angiveri og tvang, og dermed vanskeliggjøre opprør (Galula, 2006, s. 18). Dette er i dag sannsynligvis ikke lenger en opsjon for vestlig tilnærming, fordi det ikke er politisk vilje til det. Tilsvarende tiltak er imidlertid vært gjort i blant annet Malaya, Vietnam, Algerie og Sør-Afrika. Dette er et betydelig skille mellom dagens COIN-tilnærming og klassisk COIN.

Dagens vestlige COIN-teori er fokusert på å støtte en annen stat som er utsatt for opprør. NATO-doktrinen presiserer til og med at den ikke er tiltenkt brukt internt i NATO. En

som har sett på hvordan en stat skal løse dette på egenhånd er David Haines. Han baserer seg på teorien om at opprør som oftest skjer i svake eller medium sterke stater¹⁸ som har en grad av misnøye blant befolkningen og et lite effektivt myndighetsapparat. Han hevder at for slike stater kan isolering av opprøret være en god løsning (Haines, 2009).¹⁹

Galula, Thompson og NATO COIN-doktrine tar i liten grad høyde for det regionale og internasjonale aspektet i COIN, bortsett fra å kontrollere grensene slik at det forhindrer ekstern støtte. Dette er en kritikk Frank Hoffman har til klassisk COIN, at man ikke tar innover seg at opprør i dag svært raskt får regional betydning. Både diaspora, internasjonale organisasjoner og moderne teknologi gir opprørerne mulighet til å gjøre konflikten mer internasjonal (F. G. Hoffman, 2007, s. 74). Kilcullen sier også at en regional tilnærming til COIN er svært viktig på grunn av avhengigheten av ekstern støtte fra opprørerne. Han mener det bør forhandles diplomatisk enighet slik at det regionale og internasjonale miljø blir mindre tilgjengelig for opprørere og internasjonal terrorisme som hjelper opprørerne (Kilcullen, 2009, s. 267).

g. Prepare for a protracted campaign. Som Mao vektlegger i sin opprørsteori, er det å trekke et opprør i langdrag et viktig element for vellykket opprør.²⁰ Med en slik motstander er man nødt til å planlegge for en lang konflikt med langsiktige mål. Opprør varer normalt i mange år og tiår. Om man bekjemper opprøret, ender likevel ikke COIN-kampanjen. Statsbygging og arbeid med de underliggende årsakene til opprør må fortsette (AJP-3.4.4, 2011, s. 3-25). Som nevnt tidligere, kan et opprør bli slått ned til et dvalestadie, men konflikten er ikke over før de underliggende årsakene blir gjort noe med. Galula hevder at en slik konflikt ofte resulterer i et politisk kompromiss, der myndighetene går med på en form for politisk og/eller samfunnsmessig reform (Galula, 2006, s. 63).

h. Security under the rule of law is essential. Maktbruk må begrenses i COIN for å ikke skape ytterligere misnøye i befolkningen eller skape større avstand mellom befolkningen og

¹⁸ JP 3-24 deler inn i tre nivåer i sårbare/fragile stater: *failed, failing, and recovering states* (JP 3-24, 2009, s. x). Jeg vil ikke ta stilling til om Kina hører hjemme i en av disse kategoriene i denne oppgaven.

¹⁹ Han bruker India og Thailand som eksempler der det foregår mindre opprør i enkelte provinser og der isolering av problemet slik at det ikke sprer seg i resten av landet er en god strategi. Han mener også at det må løses på lavest mulig nivå slik at opprørerne ikke får publisitet og legitimitet.

²⁰ Kilcullen hevder at Taliban bruker slitasjekrigføring for å oppnå sine mål og ikke har noen ambisjon om noen politisk avtale med myndighetene (Kilcullen, 2009, s. 52).

myndighetene (se Marighella tidligere i kapitlet). Militærets rolle er å skape sikkerhet for befolkningen slik at de andre virkemidlene skal kunne fungere. Arbeidsdeling internt i sikkerhetsstyrkene er også viktig. Primært er det ønskelig å bruke politistyrker for å slå ned opprør, med støtte fra militære styrker. Situasjonen må fortrest mulig drives til et punkt der politistyrker kan holde orden, samt lede operasjoner. Gjennom en slik tilnærming vil myndighetenes legitimitet bli bygget opp.

2.2 Metode

Med prinsippene som ble utledet i teorien skal jeg analysere kinesisk tilnærming til å bekjempe separatisme, ekstremisme og terrorisme (EST). Prinsippene vil jeg gruppere, samt bryte ned i indikatorer som vil brukes i analysen for å se etter bestemte trender i den kinesiske tilnærmingen. Prinsippene a, b, c, og g grupperes i overskriften: *hvordan forstår Kina truslene?* Med denne gruppen av prinsipper vil vise hvilken forståelse kinesiske myndigheter har av konflikten og trusselen. Prinsipp e, f og h grupperes i overskriften: *hvordan bekjemper Kina truslene?* Ordet «trusler» er valgt fordi det ikke tar stilling til om Kina tilnærmer seg EST som om det er et opprør. Mange av prinsippene henger sammen. Oppbygging av myndighetenes legitimitet og bekjempe underliggende årsaker er overordnet, og griper inn i de fleste prinsipper. Det er derfor ingen klare skiller mellom prinsippene, men det er ment å gjøre analysen noe mer oversiktlig. Indikatorene er utarbeidet for å ha noe konkret å se etter av forskjeller og likheter i analysen. Indikatorene er ikke veldig presise måleindikatorer og krever derfor betydelig skjønn, men de er mer presise enn prinsippene alene. Med indikatorene som er utarbeidet for hvert prinsipp, ser analyseverktøyet slik ut:

Hvordan forstår Kina truslene?

- a. political primacy;
 - i. Tilnærmer Kina seg dette som et militært problem med hovedsakelig militære midler?
 - ii. Er tilnærmingen under politisk ledelse med politiske mål?
- b. it is a struggle for the population, not against the population;
 - i. Er tiltak satt inn for å påvirke befolkningen i å ta avstand fra opprørerne og være positiv overfor myndighetene?
 - ii. Anerkjenner Kina at befolkningen er det viktigste for å løse konflikten?

- c. the relevance of legitimacy;
 - i. Undergraver Kina motstanderens legitimitet ved å behandle trusselen som kriminell?
 - ii. Bygger myndighetene opp egen legitimitet gjennom å adressere grunnlaget for konflikt?
- g. prepare for a protracted campaign;
 - i. Er det politisk vilje til langvarig innsats?
 - ii. Er det evne til langvarig innsats i myndighetenes virkemidler?

Hvordan bekjemper Kina truslene?

- e. unity of effort;
 - i. Er det en tett koordinering av statens virkemidler på lokalt, regionalt og nasjonalt plan?
- f. neutralise the insurgency and isolate the insurgents from their support;
 - i. Nøytraliseres opprørernes evne til å påvirke befolkningen?
 - ii. Begrenses opprørernes bevegelsesfrihet og handlingsrom nasjonalt og regionalt?
- h. security under the rule of law is essential;
 - i. Er operasjoner ledet av politi, og respekterer disse menneskerettigheter?
 - ii. Brukes lovverket til å dømme opprørshandlinger gjennom domstolene?

Analyseverktøyet vil brukes i tre perspektiv; hvordan myndighetene beskriver sin tilnærming nasjonalt (også kalt doktrinær tilnærming), hvordan de faktisk gjør dette i Xinjiang (lokalt), og hvordan de gjør det med bruk av SCO og bilaterale avtaler med SCO medlemsland (regionalt/internasjonalt). Første del vil orientere seg rundt hva som sies om bekjempelse av EST i eksisterende doktriner, strategidokument, PLA-utgivelser, myndighetenes *white papers* og media.²¹ Det vil bli etterfulgt av to case-studier; Xinjiang og SCO. Her vil det hovedsakelig bli brukt tidligere forskning, *white papers* og media.

²¹ *White papers* er offisielle syn, slik som Stortingsproposisjoner. I mangel på en bedre oversettelse har jeg valgt å bruke det engelske begrepet. I Kina offentliggjøres disse på myndighetenes nettsider.

For alle tre perspektiv vil tiltak myndighetene bruker deles inn i myke og harde virkemidler basert på Rudelson og Jankowiacks vurdering av kinesiske myndigheters tilnærming i Xinjiang (Rudelson & Jankowiak, 2004).²² Det er ingen klare skiller på hva som er myke og harde tiltak, og noen tiltak kan høre hjemme i begge grupperingene, men det er ment som en måte å gi noe bedre oversikt over tiltakene som Kina bruker i deres kamp mot EST.

Oppgaven er en kvalitativ studie, med sammenligning av to ulike case; Xinjiang og SCO (Jacobsen, 2005, s. 98; Ringdal, 2009, s. 150). Den er holistisk og kollektivistisk ved at den ser helhetlig på fenomenet, og bruker systemperspektiv fremfor individperspektiv (Jacobsen, 2005, s. 88). Rasjonalitetsprinsippet er forsøkt fulgt ved at det tas utgangspunkt i at kinesiske myndigheter som aktør handler rasjonelt i en formålsrasjonell kontekst ut fra sin virkelighetsoppfatning og kultur (Gilje & Grimen, 2005, s. 208). Det er et intensivt design med få enheter (doktrinært/nasjonalt, lokalt og regionalt/internasjonalt) og mange variabler (utvalg av COIN-prinsipper og indikatorer) (Jacobsen, 2005, s. 95-97).

Jeg har valgt Xinjiang som case fordi det er et område som er lite omtalt i internasjonale media, og fordi det innehar noen mulige unike sider, som for eksempel det sivil-militære prosjektet/organisasjonen; *Xinjiang Production and Construction Corps (Bingtuan)*, samt isolering av opprøret ved å ta kontroll på religionsutøvelse.

Som mitt andre case har jeg valgt Kinas regionale samarbeid i SCO. Her kunne jeg valgt Tibet, for å sammenligne med Xinjiang, men for å få belyst internasjonalt og regionalt samarbeid om å bekjempe separatisme, ekstremisme og terrorisme har jeg valgt SCO. Det bor uigurer og andre minoritetsgrupper i SCOs medlemsland med tilknytning til Xinjiang. Det kan derfor se ut som at SCO er et viktig redskap for Kina for å beholde kontroll på situasjonen i Xinjiang gjennom regionale aktører. Valget av SCO som case vil derfor kunne gi mer innsikt i hvordan Kina er villig til å bruke internasjonalt samarbeid og press for å løse innenrikspolitiske utfordringer.

Det er viktig i analysene å knytte observasjonene med kontekst. Også når jeg skal analysere kinesisk tilnærming med NATO, må jeg sette de doktrinære tilnærmingene i kontekst for å forstå mulige forskjeller i tilnærming utover det militærteoretiske (Gilje & Grimen, 2005, s. 152-153).

²² Redegjørelse for dette blir gjort i kapittel 4 Xinjiang.

Mulige svakheter med oppgaven er mangel på kinesisk språkkompetanse og innsikt i kinesisk kultur og tankesett, samt mulighet for å finne litteratur som ikke er påvirket av det amerikanske akademiske miljø. Det er derfor en fare for etnosentrisme som ikke tar høyde for unike kulturelle forhold i Kina (Gilje & Grimen, 2005, s. 211). Ved å se på to forskjellige eksempler/case vil muligheten for å generalisere være noe begrenset, men gir større bredde i forståelsen av fenomenet. Det blir derfor et spørsmål om Xinjiang er representativt for hvordan Kina tilnærmer seg EST, og om jeg på bakgrunn av det kan si noe om hvordan de vil tilnærme seg EST andre steder. Ser man på konflikter generelt, har hver konflikt sitt særpreg. Det som virker ett sted behøver ikke virke et annet.²³ Kilcullen hevder at: «there are no silver bullet in COIN» (Kilcullen, 2009, s. 294). Det betyr at generalisering eller prediksjon basert på få observasjoner er forbundet med stor usikkerhet. Dette som også er kalt induksjonsproblemet, tilsier at det vil alltid finnes unntak, og at det vanskelig lar seg gjøre å etablere lovmessighet på bakgrunn av empiri (Ringdal, 2009, s. 35).²⁴

På tross av et omfattende analyseverktøy vil det fortsatt være vanskelig å konkludere nøyaktig og konkret for alle prinsippene i oppgaven. Der det blir vanskelig, er det nødvendig å se helhetlig på tilnærmingen utover drøftingen om prinsippet i seg selv.

Jeg har valgt å se kinesisk tilnærming til EST opp mot NATOs doktrine AJP 3.4.4. Dagens vestlige COIN-teori og AJP 3.4.4 fokuserer først og fremst på å støtte andre stater i COIN-operasjoner, mens den kinesiske COIN-tilnærming er innrettet primært for interne forhold. Det er også sannsynligvis vesentlige kulturforskjeller mellom Kina og NATO-land, særlig når det gjelder hva som er politisk akseptabel fremferd.

2.3 Kilder

Opgaven er basert på en kombinasjon av vestlige kilder (som Blasko, Odgaard, Martin I.Wayne, James Milward, Frederick Starr m.fl.) og kinesiske kilder. Av sistnevnte har jeg

²³ Clausewitz hevdet at konflikt/krig er en interaksjon mellom to motstående parter som utnytter muligheter og er påvirket av friksjon noe som gjør konflikt svært uoversiktlig og uforutsigbart « laws of probabilities» (Clausewitz, 1989, s. 80 og 117).

²⁴ Induksjonsproblemet bygger på at det som oftest finnes unntak fra en regel. David Hume hevdet at induksjonsprinsippet, at kunnskap kan bygges nedenfra, er logisk ugyldig fordi man ikke nødvendigvis kan dra sikre slutninger fra regelmessige observasjoner til teori om fremtiden. Karl R. Popper hevdet at det ikke finnes noen sikre kilder til kunnskap og at kunnskap kun kan testes gjennom å avkrefte (Ringdal, 2009, s. 35).

brukt aktuelle *white papers* fra kinesiske myndigheter som ligger i engelske versjoner på kinesiske myndigheters nettsider.²⁵ Jeg har gått 15 år tilbake for å se på endringer og utvikling i målsetning og ordlegging. I tillegg har jeg brukt de engelsk-språklige nettsidene til de kinesiske avisene *People's Daily*, *PLA Daily*, og *China Xinjiang* for å finne myndighetenes uttalelser om relevante forhold for denne oppgaven. Alle disse nettsidene er styrt av kinesiske myndigheter og får mye stoff fra det statlige nyhetsbyrå Xinhua.²⁶ En engelsk versjon av *The Science of Military Strategy*, som er utgitt av PLA, har blitt brukt i oppgaven. Den er ansett for å være en blanding av doktrine og manual om militærstrategiske forhold i Kina. Kina har åpnet opp svært mye siden starten på 2000-tallet og legger ut mye informasjon om målsetninger og positiv utvikling i landet, men lite informasjon om de negative begivenhetene og utviklingstrekkene. Det er dermed en vurdering som må gjøres om det er samsvar mellom det myndighetene sier de gjør og det de faktisk gjør. Dennis Blasko hevder at det som står i offisielle dokumenter og som kommer i form av offisielle uttalelser sannsynligvis er riktig, men at det er mye myndigheten holder tilbake.²⁷ Det myndighetene ikke skriver må derfor dekkes fra andre kilder.

I tillegg har jeg forsøkt å finne litteratur fra Asia, som Rohan Gunaratna fra Sri Lanka, Ka Pa Ng fra Japan, og Avinash Godbole fra India. I tillegg har jeg abonnert på *Asia Pacific Memo* som utgir ukentlig artikler om forhold i Kina og Asia forøvrig. Rapporter fra Amnesty og US Department of States har blitt brukt for å få innsikt i brudd på menneskerettigheter,²⁸ samt forskjellige nettsider til uigur-diasporaen som World Uyghur Congress.²⁹

Intervjuene gjennomført for denne oppgaven har vært i form av saksoppklarende intervju. Det har vært foretatt intervju av Jørn Olsen (tidligere forsvarsattaché til Beijing), Dennis Blasko, Dr. Liselotte Odgaard og Major Thomas G. Nielsen. De tre siste ble gjennomført i København i januar og Olsen i midten av desember. Odgaard og Nielsen har i perioden jobbet med en utgivelse om kinesisk COIN i Xinjiang og Tibet. Artikkelen

²⁵ Se nettside: http://english.gov.cn/official/2005-08/17/content_24165.htm#2012

²⁶ Xinhua er et kinesisk statlig pressebyrå som bla publiserer offisielle uttalelser.

²⁷ Intervju med Blasko i København 14. januar 2013.

²⁸ Amnesty gir ut omfattende rapporter om brudd på menneskerettigheter. Siste som er relevant for Xinjiang er fra 2004. US Department of State gir ut årlig rapport for bla. Kina om brudd på menneskerettigheter, religionsfrihet og terrorsituasjon.

²⁹ Se <http://www.uyghurcongress.org/en/>

utkommer på *Journal of Contemporary China* mai 2014.³⁰ Jeg har korrespondert på mail med Odgaard, Blasko, Stein Tønnesson fra PRIO og nåværende norsk forsvarsattaché til Kina; Trond Kaalsaa. Noe av dette er brukt i oppgaven. Det er brukt kun åpne kilder i oppgaven selv om noe gradert informasjon har vært tilgjengelig.

For SCO har kildetilfanget av akademiske artikler vært omfattende. SCOs hjemmeside har både en kinesisk, russisk og engelsk versjon.³¹ Den engelske inneholder mindre informasjon enn de to andre. Også The Executive Committee of the Regional Counter-Terrorism Structure (RCTS) sin hjemmeside har tre versjoner.³² Den engelske er ikke oppdatert siden juli 2005. Begge har derimot informasjon om organisasjon, mandat og hovedaktivitet. Det de ikke beskriver, er detaljer om beslutninger og det savnes særlig RCTS sin liste over terrorgrupper.³³ Omfanget totalt sett anses allikevel for å være tilstrekkelig for å gi den reliabilitet som er nødvendig for oppgaven (Refstad, 2007, s. 134).

På grunn av et anstrengt politisk forhold mellom Kina og Norge har det vært liten anledning til å bruke offisielle kinesiske kilder til intervju. Et begrenset budsjett og tid til oppgaven har ikke gjort det mulig for feltstudie i Kina eller Sentral-Asia. Den norske uigur-diaspora har blitt brukt som kilde gjennom artikler publisert på deres nettside.

3 Nasjonal doktrine for å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme?

Dette kapitlet skal danne et bilde av hvilke teoretiske, doktrinære og uttalte strategiske tilnærminger for å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme (EST) Kina har i dag. Det vil bli redegjort for hva myndighetene sier om denne type trussel og tiltak mot EST. Til slutt vil funnene drøftes opp mot COIN-prinsippene og indikatorene utledet i forrige kapittel.

³⁰ *Journal of Contemporary China* Vol. 23, No. 87, May 2014

³¹ Se <http://www.sectosco.org/EN123/>

³² Se <http://www.ecrats.com/en/>

³³ Den er i følge Trond Kaalsaa ikke offentliggjort (Weitz, 2012-09-25).

3.1 Dagens doktrine

PLAs bruk av begrepet «doktrine» er noe forskjellig fra hvordan dette brukes i Vesten. I følge Ka Po Ng og Dennis Blasko har ikke Kina doktrinebegrepet i sitt vokabular. Det gjør det vanskelig å studere kinesisk doktrine. Allikevel hevder Ng og Blasko at det eksisterer noe som kan omtales som doktrine. Blaskos oppfattelse av kinesisk doktrine er: "...to be a statement of how a military fights." (D. J. Blasko, 2012, s. 255). Han mener at disse er å finne i en rekke politiske og militære utgivelser som for eksempel National Defence white papers, og bøkene *The Science of Military Strategy* og *The Science of Campaigns* utgitt av PLA. Ng hevder at det kinesiske svaret på doktrine er todelt. Den ene delen er som militærteoretiske tanker og den andre delen er mer detaljert i form av prosedyrebeskrivelser (Ng, 2005, s. 19). I denne oppgaven tas Blaskos syn på doktrine som utgangspunkt. Det er særlig tre dominerende trekk ved dagens kinesiske militærdoktrine; *People's War*, *Active Defence* og *Local War Under Modern Informationalized Conditions* (videre omtalt som *Local War*).³⁴

People's War bygger på ideen om at Kina vil være underlegen teknologisk, men har et stort land og stor befolkning som kan utnyttes til sin fordel. Hvis et land angriper Kina vil man mobilisere hele folket og samfunnet til å støtte opp om kampen. *People's War* var en av Maos militærstrategiske tanker etter 1949 når Folkerepublikken Kina skulle planlegge forsvar av landet. Det skulle i stor grad kjempes med irregulære metoder, som uthalende geriljakrig (*Protracted Warfare*), for å slite ut motstanderen. Man forventet enorm offervilje i befolkningen. I dag lever begrepet ved beste velgående, men innholdet har endret seg. I dag dreier det seg mer om å mobilisere folkets støtte til operasjoner som de væpnede styrkene skal gjennomføre, og sikre logistikkstøtte ved at samfunnet forsyner styrkene der de kjemper. Det er en vesentlig del av PLAs tanker om sivil-militært samarbeid (D. J. Blasko, 2012, s. 16). Dagens versjon av *People's War* er oppsummert i 10 strategiske prinsipp der enhetlig kommando, sivil-militært samarbeid, og forstå fienden og seg selv er relevant for EST.³⁵

³⁴ Disse tre begrepene omtales som doktrinebegrep. Jeg har ikke tatt stilling til om begrepene for seg kan kalles en doktrine, strategi eller konsept da det er noe uklart og ligger utenfor denne oppgaven.

³⁵ PLA har 10 strategiske prinsipp for *People's War* (Peng & Yao, 2005): 1. Knowing ourselves and the enemy 2. Preserving ourselves; destroying the enemy 3. Striving for the initiative; avoiding the passive 4. Employing military forces and tactics flexibly 5. Combining the three battle forms of mobile war, positional war, and guerrilla war 6. Concentrating superior forces and destroying the enemy one by one 7. Fighting no battle

Active Defence har også sitt utspring fra strategi utformet av Mao. Dette dreier seg i første omgang om at Kina ikke ønsker å være en aggressiv og offensiv stat (D. J. Blasko, 2012, s. 120). Det må trolig ses i sammenheng med Kinas ikke-intervensjonspolitik (Garver, 2001, s. 51). *Active Defence* har i all hovedsak vært konstant siden ca 1949 (Bi, 2005, s. 86). Denne er strategisk defensiv, men operasjonelt offensiv. Straks en motstander har vist tegn til å angripe, skal man gå på offensiven og beholde initiativet (Bi, 2005, s. 48).

Local Wars-begrepet dukket opp under PLA-reformene på 80- og 90-tallet som en konsekvens av at man innså at en stor invasjon av Kina var lite realistisk. Sannsynlighet for begrensede kriger med begrenset målsetning, i grenseområde eller der Kina har store interesser, ble ansett som større. I doktrinen vektlegges blant annet offensiv opptreden, mobilitet, villedning og fellesoperasjoner på operasjonelt nivå. *Local Wars* har gått igjennom flere stadier og den siste versjonen heter *Local Wars under the Conditions of Informationalization* og ble lansert i 2004. Her vektlegges både modernisering av materiell, men også modernisering av metoder og personell (D. J. Blasko, 2012, s. 12).

Ut fra boken *Science of Military Strategy*, utgitt av Academy of Military Science (AMS) i PLA, virker det som disse tre doktrinebegrepene henger sammen og dekker ulike aspekter i doktrinen (Peng & Yao, 2005, s. 118). Doktrinebegrepene som det er redegjort for ser ut til å være konvensjonelt innrettet, det vil si til hensikt å kjempe mot en annen stats militære styrker. Det er få uttalelser som knytter begrepene til det å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme (EST). Jeg vil hevde at *Local War* er overførbart til EST der PLA må gjennomføre en kampanje for å nedkjempe en større opprørstrussel i landet eller i et land der Kina har store interesser. Blasko hevder at elementer av *People's War* kan være relevant for bekjempelse av EST, for å samle støtte i folket og for logistikksystemet til PLA og PAP.³⁶

I 2004 kom partileder Hu Jintao med fire historiske oppdrag for de væpnede styrkene:

- Provide an important source of strength for consolidating the ruling position of the Communist Party of China
- Provide a solid security guarantee for sustaining the important period of strategic opportunity for national development

unprepared, fighting no battle you are not sure of winning 8. Being prudent in fighting the initial battle 9. Unified command 10. Closely coordinating military and nonmilitary struggles

³⁶ E-mail fra Blasko 29. januar 2013.

- Provide a strong strategic support for safeguarding national interests
- Play a major role in maintaining world peace and promoting common development. (China's National Defense, 2006)

Med disse oppgavene forankret kommunistpartiet de væpnede styrkenes rolle i å forsvare partiets posisjon, PLAs aktivitet utenfor landet og andre ikke tradisjonelle sikkerhetsoppdrag (også kalt *Military Operations Other Than War* - MOOTW³⁷). Innenfor begrepet MOOTW ligger oppdrag som å bekjempe terrorisme, bistå samfunnet ved naturkatastrofer og fredsbevarende operasjoner (D. J. Blasko, 2012, s. 82). Sannsynligvis ligger de væpnede sikkerhetsstyrkenes tilnærming til EST innenfor denne sekkeposten. Det er allikevel lite konkret å finne i offentlige dokumenter om hvordan Kina skal bekjempe EST. Det er derfor lite som tyder på at det eksisterer noen offentlig skriftlig doktrine for dette. Jeg vil videre se på de væpnede styrker; hvordan de er organisert, trent og eventuelt spesialisert for å bekjempe EST.

3.2 Sikkerhetsstyrkene

In accordance with relevant laws and regulations, and mainly under the unified leadership of local Party committees and governments, the armed forces of China assist the public security forces in maintaining social order and ensure that the people live and work in peace and stability (China's National Defense, 2011).

I denne oppgaven vil det legges vekt på tre elementer i sikkerhetsstyrkene; sivilt politi og de væpnede sikkerhetsstyrkene med hæren (PLAA) og det paramilitære politi (PAP).

De væpnede sikkerhetsstyrkene i Kina består av PLA, People's Armed Police (PAP) og militsen.³⁸ PLA består av hæren (PLAA), luftforsvaret (PLAF), marinen (PLAN) og de strategiske missilstyrkene (2nd Artillery), og består av ca 2,3 millioner mann. PLA og

³⁷ En definisjon av MOOTW er: Military Operations Other Than War encompasses the use of military capabilities across the range of military operations short of war. These military actions can be applied to complement any combination of the other instruments of national power and occur before, during, and after war. Also called MOOTW. (JP 3-07, 1995). MOOTW-begrepet er lite brukt i vestlig militær sammenheng i dag, da det er mange doktriner som tar for seg elementer av MOOTW, som COIN, CT, stabiliseringsoperasjoner osv.

³⁸ Militsen består av ca 8 millioner mann og er ment for både indre og ytre sikkerhet av landet. Det vil ikke bli redegjort for i denne delen, men vil bli omtalt noe senere i kapitlet om Xinjiang.

militsen kontrolleres av Central Military Commission (CMC)³⁹ og styres gjennom streng politisk kontroll, med et parallelt politisk kommisærssystem og militær kommandolinje (Finkelstein & Gunness, 2007, s. 147). Det er også et godt utbygget system for sivil-militært samarbeid mellom den militære kommandolinje på militærregion (Se kart over militærregioner side 10), militærdistrikt og subdistriktsnivå over til sivile myndigheters provins- og distriktskomitéer med sivil side i førersetet (Finkelstein & Gunness, 2007, s. 107). PLA har etter urolighetene i 1989, som kulminerte med opptøyene på Den Himmelske Freds Plass, slitt med å bygge opp tillit i befolkningen.⁴⁰ PLAs håndtering av demonstranter førte til problemer med å bevare sin rolle som tjener av folket. PLA valgte å prioritere sin rolle som tjener av partiet (Li, 2006, s. 118). Dette har trolig resultert i en bevisst distansering til oppgaver som har med indre sikkerhet å gjøre der det er fare for å bruke makt mot egen befolkning. Istedenfor har kinesiske myndigheter vektlagt oppgaver som invasjonstrussel, FN-operasjoner i utlandet, grensekontroll, hjelp med bygging av infrastruktur i landet og katastrofehjelp (China's National Defense, 2013).

PLAs rolle i å bekjempe indre uro og EST er lite vektlagt i Defence white papers utgivelser fra 2002 til 2012, annet enn trening i kontraterror (CT) og støtte CT-operasjoner. Det fremheves imidlertid at PLA skal både bidra i og trene for MOOTW. Blasko hevder at: “Within the PLA there has been some discussion that MOOTW distracts from conventional military training.”⁴¹ “In the US Army, some officers saw MOOTW as a distraction... I have seen some of the same talk in the Chinese press.”⁴² Etter at Kinas nylig avgåtte president og partileder Hu Jintao proklamerte de historiske oppgavene har PLA blitt pålagt å gjennomføre trening i MOOTW-oppgaver, inkludert CT (D. J. Blasko, 2012, s. 82). Alle PLA-avdelinger kan brukes i CT-opdrag og for å bekjempe EST, som demonstrert under OL i Beijing i 2008

³⁹ CMC er det øverste organ over de væpnede styrker i Kina. Det ledes av presidenten Xi Jinping og består av 11 medlemmer (Xi Jinping, Fan Changlong, Xu Qiliang, Chang Wanquan, Fang Fenghui, Zhang Yang, Zhao Keshi, Zhang Youxia, Wu Shengli, Ma Xiaotian og Wei Fenghe).

⁴⁰ I 1989 var det uroligheter over hele Kina ikke bare på den Himmelske fredsplass.

⁴¹ Intervju med Blasko i København 14. januar 2013.

⁴² E-mail fra Blasko 8. mai 2013.

(China's National Defense, 2013), men oppleves trolig som en avsporing fra trening mot konvensjonelle trusler.⁴³

People's Armed Police (PAP) er under kommando av både CMC og av Ministry of Public Security (MPS). PAP kan sammenlignes med paramilitært politi som Gendarmerie (Frankrike) og Carabinieri (Italia). PAP har siden opprettelsen i 1983 blitt styrket en rekke ganger. Etter 1989 og flere ganger på 90-tallet fikk PAP tilført personell og utstyr fra PLA. På slutten av 90-tallet ble det overført 14 divisjoner med materiell og personell fra PLA til PAP. Disse utgjør i dag PAPs mobile sikkerhetsstyrke, mens resterende er stasjonære enheter for provins- og distrikt-nivå. PAP består av svært mange forskjellige underenheter som opprørspoliti, grensetjeneste, skogvoktere, havneoppsyn og brannmenn (D. J. Blasko, 2012, s. 27). Totalt utgjør PAP ca 660.000 mann. I denne oppgaven vil jeg kun dekke det av PAP som har med EST å gjøre. Det er opprettet en egen CT-struktur i PAP med utvalgte styrker på både nasjonalt, provins og distrikts-nivå som er i beredskap og trent for slike oppgaver (China's National Defense, 2013). De driver utveksling og trening med andre nasjoners paramilitære avdelinger.⁴⁴ PAP-avdelinger er rikt utstyrt med pansrede kjøretøy og tunge våpen som panservernraketter og mitraljøser. PAP er sannsynligvis den viktigste av sikkerhetsstyrkene for å bekjempe EST (Gunaratna, Acharya, & Wang, 2010, s. 148).

Ministry of Public Security (MPS) har ansvaret for sikkerheten internt i landet og har også sivilt politi under sin kommando. Det daglige ansvaret for og ledelsen av nasjonale sikkerhetsoppdrag ligger hos Kinas sivile politi som består av ca 1,9 millioner politi (D. J. Blasko, 2012, s. 20). PAP støtter sivilt politi med mer robuste enheter, og PLA er tredje og siste skanse i sikkerhetsapparatet. Blasko beskriver et klart skille mellom rollefordelingene i det daglige til disse styrkene, men også at det er overlappende funksjoner. PLA har hovedansvar for eksterne trusler, mens det sivile politi har ansvaret for interne trusler. PAP har en rolle i å støtte begge ut fra hvilken situasjon som råder. Ved krigslignende situasjoner kan deler av PAP støtte PLA som lettinfanteri. PLA derimot kan støtte sivilt politi og PAP

⁴³ Under OL i Beijing 2008 ble elementer fra alle forsvarsgrener brukt i overvåkning og sikring av OL-anlegg, samt landet for øvrig (China's National Defense, 2013). Det ble opprettet en anti-terroravdeling, med alle forsvarsgrener representert, som ble styrt av en felles kommandosentral (Gunaratna, Acharya, & Wang, 2010, s. 144).

⁴⁴ PAP har frem til 2010 drevet samarbeid med 31 forskjellige land for trening og utveksling (Gunaratna, Acharya, & Wang, 2010, s. 148).

med sikkerhetsoppgaver i landet hvis ikke de sivile ressursene strekker til (D. J. Blasko, 2012, s. 23). Dette er særlig relevant ved sikring av større arrangement som OL i 2008, SCOToppmøter osv (China's National Defense, 2013). Blasko hevder at det er trent med, og er rutiner for, felles kommandoplasser for alle deler av sikkerhetsstyrkene,⁴⁵ noe som tyder på vilje og evne til samhandling. Det er noe usikkert hvor stor utstrekning det er på dette på landsbasis og hvor langt ned i organisasjonen dette brer om seg.

Li og Blasko presiserer vanskeligheten med å skille Hæren og PAP fra hverandre. De har liknende uniformer og kjøretøy (Li, s. 126). Det blir derfor ofte rapportert fra utenlandske journalister om at PLA har slått ned opptøyer, mens det med stor sannsynlighet er PAP. Også kinesere har vanskeligheter med å skille dette, mener Blasko.⁴⁶ Derfor er det utfordrende å danne seg et godt bilde av hvordan PLA brukes for å slå ned på EST. Det er mye som tyder på at PLA kun har blitt benyttet i et fåtall situasjoner, og da primært i en støtterolle (D. J. Blasko, 2012, s. 217).⁴⁷ Det som er med på å komplisere bildet, er at alle tre har utstyr for og trener på opprørskontroll/massetjeneste og CT. Det er allikevel en bevisst bruk av sikkerhetsstyrker til forskjellige roller.

3.3 Ekstremisme, separatisme og terrorisme, og mottiltak fra KINA

Hvorfor bruker Kina begrepene *ekstremisme*, *separatisme* og *terrorisme* (EST)? Dette er trolig en egnet sekkepost for kinesiske myndigheter som dekker mange ulike nasjonale og internasjonale trusler (D. J. Blasko, 2012, s. 80). Også andre regimekritiske grupper som kjemper for menneskerettigheter og demokrati ligger sannsynligvis i denne gruppen (Country Reports on Human Rights, 2013). Det er ikke klart om Kina har en definisjon av EST. En mulig definisjon av EST er: «interne og eksterne trusler fra ikke-statlige aktører som ønsker politisk endring i Kina» (se side 71 for SCOs definisjon av EST).⁴⁸ Denne definisjonen er ikke ulik NATOs definisjon på opprør, men vold og undergraving for å oppnå målsetning er

⁴⁵ E-mail med Blasko 29. januar 2013

⁴⁶ Intervju med Blasko i København 14. januar 2013

⁴⁷ Det er mye som tyder på at på 2000-tallet har PLA kun vært bruk i støtte rolle under opprøret i Lhasa mars 2008 og Urumqi i 2009. Denne støtten har vært i form av logistikk og ytre sikring (D. J. Blasko, 2012, s. 217).

⁴⁸ Egen definisjon av EST. Et unntak i dette er Taiwan som tidligere har blitt omtalt som en separatistaktør av Kina (China's National Defense, 2002).

utelatt. Det er ikke funnet noen referanser til begrepet «opprører» eller «COIN» i offisielle kinesiske dokumenter. Disse begrepene dekkes av begrepet «EST» eller «bekjempelse av EST». I oppgaven har jeg valgt å skille på regimekritiske grupper, EST, og opprørs- og terroristgrupper. Regimekritiske grupper er alle politiske aktører som ønsker politisk endring. EST er både konkret og generell. Konkret med grupper som myndighetene har utpekt, og generell mot trusselen mot intern sikkerhet. Opprørs- og terroristgrupper er de gruppene som er villig til å bruke væpnet makt for å oppnå politisk endring.

Ut fra utgivelsene av Defence white papers etter 2002 å dømme, anser Kina EST for å være noen av de mer alvorlige truslene mot Kina. I dette ligger utfordringer i minoritetsprovinser i grenseområdene som Tibet, Xinjiang og Indre Mongolia (China's National Defense, 2002).

Separatist forces working for "East Turkistan independence" and "Tibet independence" have inflicted serious damage on national security and social stability. (China's National Defense, 2011)

In collaboration with international anti-China forces, the extremist religious forces, national separatist forces and international terrorism have conducted sabotage activities, which pose a serious threat to our social stability and national unity. (Peng & Yao, 2005, s. 441)

Begge disse uttalelsene fra henholdsvis myndighetene og PLA tyder på at dette står høyt på prioriteringslisten for sikkerhetsstyrkene og myndighetene. Stabilitet hevdes å være en av de viktigste sakene for kommunistpartiet, og Deng Xiaopings sitat “stability overrides everything else” brukes ofte av myndighetene (Chung, 2012, s. 25; van der Putten, 2007, s. 36).

En helhetlige plan for å bekjempe EST er ikke klart beskrevet, men en rekke *white papers* og utspill i media beskriver deler av det, og må sannsynligvis ses i sammenheng for å få det fulle bildet.⁴⁹

Harde virkemidler

Myndighetenes bekymring for EST har ført til en økning i antall anti-terror og anti-opprørsenheter for å kunne håndtere opptøyer og massedemonstrasjoner.⁵⁰ De siste årene skal budsjettet for indre sikkerhet ha passert budsjettet for de væpnede styrker (Nair, 2013). Xi

⁴⁹ Alle China's National Defense utgivelser fra 2002 må ses i sammenheng, sammen med *white papers* om Xinjiang (2003 og 2009) og Tibet, China's Peaceful Development 2011 og China's Ethnic Policy 2009.

⁵⁰ Ved referanse til anti-opprørsstyrker menes det styrker for massetjeneste av opptøyer og voldelige demonstrasjoner, ikke COIN.

Chen hevder at i 2011 var budsjettet for å ivareta lov og orden på 95 milliarder dollar, noe over budsjettet for militære utgifter (Chen, 2012). Riktig nok inneholder budsjettet for indre sikkerhet mer enn sikkerhetsstyrkene,⁵¹ men det gir en indikasjon på hvor alvorlig myndighetene tar disse truslene. Kina har satset mye på økt overvåkning med bruk av kamera, samt et omfattende program for internettovervåkning og sensur (Chung, 2012, s. 34; Country Reports on Human Rights, 2013).⁵² Det er mye som tyder på at myndighetene generelt slår hardt ned på regimekritikk i landet. Dette kan være i form av harde straffer, husarrest og sensur (Country Reports on Human Rights, 2013).

Myke virkemidler

Kina lar befolkningen protestere åpent for å unngå en skjult økende misnøye overfor myndighetene (Nair, 2013).⁵³ Det rapporteres om tusenvis av protester i Kina i løpet av et år. I perioden 2006 til 2009 var det omtrent 90.000 demonstrasjoner årlig i Kina (Chung, 2012, s. 28).⁵⁴ Alle disse dreier seg ikke om krav om regimeskifte, men ofte om lokale problemer. Politi, lokale myndigheter og påtalemyndighet har blitt instruert til å forhandle og behandle de involverte pent (Chung, 2012, s. 31; Woodman, 2012). Dette gjøres trolig for å unngå større og mer alvorlige krefter i befolkningen, ved å løse problemer lokalt og la befolkningen uttrykke sin misnøye.

Det er særlig tre provinser i Kina som har et stort innslag av minoritetsgrupper; Xinjiang, Tibet og Indre Mongolia. Myndighetene har utgitt flere *white papers* (senest i 2009) for å synliggjøre minoritetenes posisjon. I områder der det er konsentrasjon av minoritetsgrupper, har myndighetene innvilget status som autonom provins, distrikt eller landsby. Xinjiang og Tibet har slik status. Rettigheten som autonom region reguleres gjennom *white papers* som *Regional Autonomy for Ethnic Minorities in China* (2005). Her innvilges lokalt selvstyre innfor kultur, språk og religion. Dette er trolig en måte for myndigheten å forhindre og redusere misnøye og separatisttanker blant minoritetsgrupper. Fattigdomsbekjempelse og økonomisk vekst er også noe myndighetene vektlegger for å

⁵¹ Budsjettet for indre sikkerhet inneholder hele PAP sin virksomhet, sivilt politi, overvåkningspoliti (MSS), domstolene mm (Blasko, mail av 29. jan. 2013).

⁵² I 2004 jobbet det 30.000 med nettsensur i Kina og i 2010 ble Internett News Coordination Bureau (Bureau 9) opprettet for å ivareta dette (Chung, 2012, s. 34).

⁵³ Manjusha Nair er professor ved *National University of Singapore*

⁵⁴ Antall demonstrasjoner har økt jevnt vært år siden 1993. I 2008 var det i snitt 96 demonstranter pr protest.

bekjempe underliggende årsaker til konflikt i disse provinsene (China's Ethnic Policy, 2009). PLA og PAP har en viktig rolle i dette med å bygge infrastruktur og hjelpe lokalbefolkning (Xinhua, 2013-05-03).⁵⁵

3.4 Kinesisk doktrinær tilnærming sammenlignet med NATOs COIN-prinsipp

3.4.1 Hvordan forstår Kina truslene fra EST?

Political primacy

Myndighetenes tilnærming til EST er at dette er en politisk konflikt. Etter 1989 har PLA i liten grad blitt brukt til å slå ned opptøyer og opprørsaktivitet i Kina, med noe få unntak. Indre sikkerhet ledes an av sivilt politi, støttet av PAP. PLA ønsker, som nevnt tidligere, i liten grad å bidra til intern sikkerhet fordi det kan ødelegge støtten fra folket samt fjerne fokus fra de konvensjonelle truslene.⁵⁶ PLA ønsker sannsynligvis ikke å drive med MOOTW, bortsett fra det som gir de støtte fra folket.⁵⁷ Som nevnt tidligere, er det på den andre siden vanskelig å skille PAP og PLA fra hverandre. Hvor tydelig kinesere flest oppfatter dette skillet er usikkert. I områder med et stort nærvær av PAP, som Xinjiang og Tibet, vil trolig folk flest kunne skille dem.

Partiets og myndighetenes øverste mål er som nevnt stabilitet og økonomisk vekst. Dette gjenspeiles i de historiske oppdrag for de væpnede styrkene som ble utgitt i 2004 (D. Blasko, 2013). Myndighetene har derfor klare mål for bekjempelse av EST.

Political power grows out of the barrel of a gun. Our principle is that the party commands the gun, and the gun must never be allowed to command the party (Mao Zedong, 1938)

Kampen mot EST er under politisk ledelse både sentralt og ned på provins- og distriktsnivå. Det er partiledere og myndighetenes representant som er ansvarlig for dette på alle nivå. Som det ovenfor nevnte sitatet fra Mao tilsier, holdes PLA og de andre sikkerhetsstyrkene under streng kontroll. Internt i PLA styres det hardt med å holde kontroll på organisasjonen gjennom

⁵⁵ Xu Qiliang, medlem av CMC, sa i en tale til PLA 2. mai 2013 at PLA skulle øke sin innsats med å utvikle de vestre provinsene og bedre folks levekår, for å skape økt solidaritet mellom lokale myndigheter, militære og befolkningen. Han sa videre: "The prosperity, development and stability of western regions are of strategic importance to national security and development." (Xinhua, 2013-05-03)

⁵⁶ Intervju med Blasko i København 14. januar 2013 og Oslo 8. mars 2013

⁵⁷ Det er sannsynligvis katastrofehjelp, bygging av infrastruktur og bistand til sivilbefolkningen.

kommisærssystemet som etterser at partiets politikk blir implementert helt ned på det laveste nivå.

It is a struggle for the population, not against the population

Elementer fra *People's War* ser ut til å være relevant for å sikre støtte i befolkningen for myndighetenes operasjoner. NATO har ikke noe tilsvarende i sine doktriner annet enn gjennom strategisk kommunikasjon og informasjonsoperasjoner (INFOOPS). Kinas virkemidler er derimot kraftigere. Det er derfor sannsynlig at myndighetene har evnen til å sikre støtte fra majoriteten som i utgangspunktet er nøytrale, særlig fordi dette i stor grad dreier seg om Han-kinesere som sannsynligvis støtter myndighetenes mål om stabilitet. Dette har innvirkning på kampen om den beste kampsak (cause), der det kan se ut som at myndighetene har fordel av den betydelige økonomiske veksten landet har, sammenlignet med hva opprørs- og terroristgrupper kan tilby.

Det kan hevdes at sikkerhetsstyrkene er gode på opprørskontroll, men ikke til å bekjempe underliggende årsaker (Odgaard & Nielsen, 2011).⁵⁸ Med det menes at sikkerhetsstyrkene har blitt meget effektive til å slå ned antydninger til opptøyer og opprør, men at årsaken til misnøye ikke blir håndtert av myndighetene. På den andre siden forsøker myndighetene å redusere de underliggende årsakene til misnøye ved å tillate demonstrasjoner og ettergi krav så langt det lar seg gjøre, samtidig som de har strengere kontroll i provinsene der EST er sterk.⁵⁹ Det virker derfor som at myndighetene er opptatt av folks oppfattelse av partiet, politikken og samfunnet, og innrømmer noen rettigheter for å løse underliggende årsaker til konflikt. Dette må på ingen måte sammenlignes med europeiske tilstander for ytringsfrihet, men må ses ut fra en utvikling som har skjedd i Kina de siste 10-20 årene. De forsøker å redusere misnøye blant minoriteter gjennom delvis selvstyrerettigheter, samt å bekjempe fattigdom og utvikle utkantprovinsene. Denne tankegangen virker å være helt i tråd med det grunnleggende i klassisk COIN, nemlig å redusere underliggende årsaker til misnøye. Myndighetene forsøker også gjennom utspill i media å gi inntrykk av å ta menneskerettigheter (Xi, 2013-04-23) og korrupsjon alvorlig (Xinhua, 2013-02-01). Dette har i den senere tid

⁵⁸ I følge Jan Ho Chung har Kina en klar inndeling i hvilket nivå som har ansvaret for opprørskontroll som er bestemt ut fra mengden mennesker som demonstrerer. Dette går helt opp til sentrale myndigheter når opptøyene går utover en provins eller blir så store som Lhasa i 2008 eller Urumqi i 2009 (Chung, 2012, s. 34).

⁵⁹ I Kina må det søkes til myndighetene hvis det skal holdes samlinger større enn 200. I Xinjiang og Tibet er reglene for dette strengere (Country Reports on Human Rights, 2013).

kommet til uttrykk gjennom publisering av *white paper* om menneskerettigheter (Progress in China's Human Rights, 2013), og utspill fra myndighetene i media om å slå ned på korrupsjon i staten (Xinhua, 2013-02-26).

The relevance of legitimacy

Myndighetene bruker gjennom sine utspill i media en retorikk som trolig er ment for å skape avstand mellom folket og de som representerer en trussel mot samfunnet. Myndighetene sier at slike grupper ødelegger for stabiliteten som er en forutsetning for økonomisk vekst (China Daily, 2013-01-28). Myndighetenes bruk av ordet «terrorist» og begrepet «EST» er sannsynligvis en bevisst politisk retorikk for å undergrave motstanderens legitimitet. Dette bruker myndighetene konsekvent i offentlige uttalelser (Xinhua, 2013-03-08).

The criteria for identifying a terrorist organization are as follows:

(I) An organization or organizations that engage in terrorist activities endangering national security or social stability, and harm the life and property through violence and terror (regardless of whether it is based in or outside of China);

(II) Some form of division for organization and leadership work, or system of division;

(III) Meeting the aforementioned criteria and having involved in any of the following activities:

(a) Organizing, masterminding, instigating, staging or taking part in terrorist activities;

(b) offering funding assistance or support for terrorist activities; (c) having a base or bases for terrorist activities, or recruiting and training terrorists in an organized way;

(d) collaborating with other international terrorist organizations, accepting funding, training of other international terrorist groups, or taking part in their activities.

Figur 1 (Xinhua, 2003-12-18)⁶⁰

Økonomisk vekst er et av myndighetenes øverste mål, og som en følge av dette bedre levekår for befolkningen. Myndighetene er klar på at de væpnede styrker er underordnet økonomisk vekst, og skal støtte muligheten for vekst:

Subordinate to and serving the overall situation of national reform and development, the armed forces of China actively participate in national development, emergency rescue and disaster relief, maintain social harmony and stability according to law, and endeavor to protect national development interests. (China's National Defense, 2013).

Både PLA og PAP brukes aktivt i å bygge infrastruktur i landet og hjelpe befolkningen:

Since 2011, the PLA and PAPF have contributed more than 15 million work days and over 1.2 million motor vehicles and machines, and have been involved in more than 350 major province-level (and above) projects of building airports, highways, railways and water conservancy facilities. The PAPF hydroelectric units have partaken in the

⁶⁰ Myndighetene fremla definisjon og kriterier for hva de oppfatter som en terrororganisasjon i 2003

construction of 115 projects concerning water conservancy, hydropower, railways and gas pipelines in Nuozhadu (Yunnan), Jinping (Sichuan) and Pangduo (Tibet). In addition, PAPF transportation units have undertaken the construction of 172 projects, including highways in the Tianshan Mountains in the Xinjiang Uygur Autonomous Region, the double-deck viaduct bridge over the Luotang River in Gansu Province and the Galungla Tunnel along the Medog Highway in the Tibet Autonomous Region, with a total length of 3,250 km. (China's National Defense, 2013).

Dette gjøres sannsynligvis av tre grunner; øke anseelsen til PLA og PAP, øke anseelsen og legitimitet til myndighetene, og bidra til økonomisk vekst.

Prepare for a protracted campaign

Det er utenkelig for kinesiske myndigheter å måtte gi fra seg territorier som Tibet, Xinjiang og Indre Mongolia. Ved å gi et av disse områdene selvstyre så frykter myndighetene at hele landet vil kunne gå i oppløsning. At kommunistpartiet mister makt er også utenkelig for myndighetene, for det vil trolig kaste Kina ut i en ustabilitet som vil ramme økonomien og etter hvert mulighetene til å holde Kina samlet. Det er en av grunnene til at de historiske oppdragene til sikkerhetsstyrkene kom i 2004, der det første oppdraget er å sikre partiets posisjon. Det er derfor meget stor vilje til langvarig innsats for å slå ned forsøk på opprør

Med Kinas økonomiske vekst, økte budsjetter til de væpnede styrker, samt siste års styrking av sikkerheten internt i landet, er det liten grunn til å tro at Kina ikke har evne til langvarig innsats for å holde landet stabilt og bekjempe opprør. For at dette skal endre seg, må det trolig skje alvorlige endringer i økonomien eller ytre trusler mot sikkerhet.

3.4.2 Hvordan bekjemper Kina truslene?

Unity of effort

Kinas politiske og militære system er basert på komitesystem som beslutter primært basert på konsensus i komiteen. Som nevnt har Galula dette som en av ledelsesmetodene for COIN.

Ifølge Blasko har alle provinser felles kommandosentre for alle sikkerhetsstyrker som er ledet av sivilt politi, mens det er partiet og myndighetenes representant på alle nivå som er politisk ansvarlig (D. Blasko, 2013, s. 34). Dette gir mulighet for samordning av myndighetenes virkemidler, men det er også muligheter for oppsplitting av kommando og kontroll. PLA har en delt kommandostruktur mellom politisk kommisær og militær sjef på alle nivå. Også politisk ledelse i provins og distrikt er splittet mellom guvernør og partileder (D. Blasko, 2013, s. 33). Odgaard og Nielsen hevder at etater foretrekker vertikal koordinering. Med det

mener hun at etatene foretrekker å følge pålegg og rapportere tilbake til Beijing, heller enn å koordinere på tvers av etater på lokalt nivå (Odgaard & Nielsen, 2011). Det ser allikevel ut som at Kina har vesentlig bedre forutsetninger for samordnet innsats enn det som er tilfelle for NATO, fordi man har atskillig færre aktører å forholde seg til, samt har en tradisjon for samarbeid i komiteer.

Neutralise the insurgency and isolate the insurgents from their support

Myndighetene har som nevnt omfattende overvåknings- og sensurtiltak som påvirker opprørs- og terroristgruppers evne til å spre propaganda og undergrave myndighetene. Galula sier at man må ramme opprørernes evne til politisk undergraving. Det har Kina satt effektive virkemidler inn mot. På den andre siden påvirker samme tiltak prinsippet om legitimitet.

Kina har en potensiell grensevaktstyrke på 300.000 mann. Dette er en miks av PLA og PAP-styrker, der PLA står for ca 200.000 av disse. Kina vektlegger streng kontroll på grensen for å motvirke smugling og illegal kryssing fra EST, noe som oppfattes som en trussel mot sikkerhet og stabilitet (se kapittel 5) (Peng & Yao, 2005, s. 441). Myndighetene og PLA er svært opptatt av avskrekking som tiltak og strategi. De ønsker å nå mål uten kamp. Det gjelder både konvensjonelle trusler, men også EST.⁶¹ Tiltak som er relevant her, er statuering av eksempler med strenge straffer, hurtig rettsprosess, og propaganda/informasjonsoperasjoner (INFOOPS) som viser evne og vilje til å slå ned på EST-trusler (Xinhua, 2003-12-18).

Security under the rule of law is essential

Kinesiske myndigheter har, som belyst tidligere, en svært bevisst måte å bruke sikkerhetsstyrkene på der de er svært tilbakeholden med å bruke PLA til å bekjempe opprør. Dette støttes av vestlig COIN-teori som fremhever både tilbakeholdelse av bruk av makt, samt bruk av politi fremfor militære enheter. MPS, gjennom sivilt politi, står ansvarlig for, og har ledelsen i, å bekjempe EST støttet av PAP. Både PLA, PAP og politi har avdelinger som er trent for massetjeneste og CT. Det er trolig evne og vilje til samhandling og koordinering mellom sikkerhetsstyrkene på lokalt nivå og opp mot sivile lokalmyndigheter. Dette er helt i tråd med Galulas synspunkter på sivilt lederskap fremfor militært i slike sammenhenger, og kan ses i sammenheng med prinsippene *political primacy*, *legitimacy* og *unity of effort*. Det er

⁶¹ Intervju med Blasko Oslo 8. mars 2013.

derimot mye rapportering på brudd på menneskerettigheter blant politi og PAP, og svært brutal behandling av pågrepne (Country Reports on Human Rights, 2013). Det slår tilbake på prinsippet om legitimitet.

Kina presiserte strafferammen for EST i 2003. I Artikkel 103 i straffeloven heter det nå:

Whoever organizes, plots, or acts to split the country or undermine national unification, the ringleader, or the one whose crime is grave, is to be sentenced to life imprisonment or not less than ten years of fixed-term imprisonment; other active participants are to be sentenced to not less than three but not more than ten years of fixed term imprisonment; and other participants are to be sentenced to not more than three years of fixed term imprisonment, criminal detention, control, or deprivation of political rights. Article 103 of the Chinese Criminal Law (Amnesty 2004 s 28)

Man er villig til å bruke livstidsdom for dem som gjør EST-handlinger. Det sender to viktige signal; myndighetene håndterer dette som noe kriminelt, og de ønsker strafferammer som virker avskrekkende. På den andre siden rapporteres det om både dødsdommer, lukkede rettsaker og forsvinningssaker som kan skade det første forholdet, men som forsterker det andre (Chung, 2012; Country Reports on Human Rights, 2011).

...in the five years between 1998-2002, procuratorates nationwide approved the arrest of 3,402 individuals and prosecuted 3,550 people on charges of “endangering state security”. This high figure seems to indicate an intensive effort by the Chinese authorities to crack down on any behaviour deemed to pose a threat to “state security” or the “socialist system”, which would include purported acts of “terrorism” or “separatism” (Amnesty, 2004 s 28).

I dette delkapitlet har Kinas doktrinære og nasjonale tilnærming til å bekjempe EST vært analysert. Kina ser ikke ut til å ha en offisiell doktrine for hverken COIN eller EST, men ut fra funnene i dette kapitlet kan man skimte en doktrinær og nasjonal tilnærming til EST. Den doktrinære tilnærmingen er i hovedsak lik vestlig klassisk COIN-teori og NATO COIN-prinsipper når det gjelder å forstå og bekjempe truslene. De åpenbare likhetene er politisk forrang, bevisst bruk av politi og militære styrker, økt legitimitet gjennom utvikling og stabilitet. Ulikhetene er trolig en mer bevist retorikk som myndigheten bruker for å redusere legitimitet for regimekritiske grupper, samtidig som man sikrer egen legitimitet overfor hovedtyngden av befolkningen gjennom *People's War*-tilnærmingen, som PLA og PAP støtter opp om. Dette er ikke motstridende til prinsippene, men er mer gjennomført enn hva NATO og Vesten er i stand til. Kinas vilje til å bruke makt og radikale grep for befolkningskontroll, samt avskrekking skiller seg også ut. Hverken befolkningskontroll eller

avskrekking er som nevnt motstridende til klassisk COIN-teori, men er sannsynligvis ikke akseptabelt i Vesten i dag.

Dette er det doktrinære utgangspunkt før casene skal analyseres. Først vil case Xinjiang bli undersøkt, før det regionale og internasjonale aspektet blir vurdert gjennom SCO-samarbeidet.

4 Bekjempelse av ekstremisme, separatisme og terrorisme i Xinjiang?

Xinjiang er Kinas største provins, og grenser til Mongolia, Russland, Kazakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Afghanistan, Pakistan og India, hvorav tre er atommakter. I følge Frederick Starr blir denne provinsen påvirket og dratt, kulturelt, økonomisk og politisk, fra tre retninger; fra vest av Russland og de sentral-asiatiske landene, fra Sør-Asia av India og Pakistan, og fra øst av den Han-kinesiske kulturen.

I følge offisielle kinesiske kilder består provinsen av 55 forskjellige etnisiteter der uigurene er den største og mest profilerte folkegruppen på ca 9,6 millioner. Han-kinesere utgjør ca. 8,2 millioner, av totalt 22 millioner innbyggere (Development and progress in Xinjiang, 2009).⁶² Nur Beki, provinsguvernøren for Xinjiang,⁶³ sier at Xinjiang er viktig for Kina, og Kina er viktig for Xinjiang. Han sier videre;

Xinjiang has rich resources, with gasoline reserves of 20.92 billion tons, comprising 30 percent of China's total continental petroleum resources. It also boasts 2.19 trillion tons of coal reserves, accounting for 40 percent of the country's total. (China Daily, 2012-11-12)

Myndighetene forsøker å beskrive en sikkerhetsmessig sårbar provins, men med svært positive framtidsutsikter for handel, turisme og generell økonomisk vekst.

...the government's work over the past year was focused on achieving Xinjiang's leapfrog development and lasting stability, two "historic tasks" mapped out in 2010, by a high-level national central work conference. However, the battle against the separatists is still severe, complicated and chronic. (Xinhua, 2013-01-29)

⁶² Disse tallene er fra en folketelling i 2007 (Development and progress in Xinjiang, 2009). Det er noe omstridt om det faktisk er Han-kinesere som er i flertall i provinsen hvis man teller med *Bingtuan*, PLA og PAP (M. Wayne, 2008). Antallet Han-kinesere i provinsen er sannsynligvis økt etter 2007 og er på samme nivå som uigurene, eller fler.

⁶³ Nur Beki er etnisk uigur. Han fremstilles av World Uyghur Congress som «a lame duck» og som et etnisk alibi for kinesiske myndigheter (World Uyghur Congress, 2013).

Den uiguriske diasporaen har forsøkt å beskrive et annet bilde av situasjonen for å få støtte for sin sak. De vektlegger brudd på menneskerettigheter og uigures rett på en egen nasjonalstat (World Uyghur Congress, 2013).⁶⁴ I Norge kjenner vi kanskje området best gjennom tildelingen av Raftoprisen til Rebiya Kadeer for hennes kamp for det uiguriske folk og for hennes organisasjon; De tusen mødres bevegelse (Millward, 2007, s. 359).⁶⁵ Hun er også leder av World Uyghur Congress, en av de største diaspora-organisasjonene. En annen uigur som har fått oppmerksomhet i Norge er terrordømte Mikael Davud som fikk syv års fengsel for å planlegge terrorangrep mot Jyllandsposten (Krokfjord & Røst, 2012-01-30).

Jeg vil i dette kapitlet analysere kinesiske myndigheters strategi og handlinger for å håndtere sikkerhetssituasjonen i Xinjiang. Dette vil bli drøftet opp mot de utvalgte prinsippene for COIN, og da særlig hvordan Kina forstår sikkerhetstruslene og hvordan Kina bekjemper disse truslene. Hensikten med kapitlet er å svare på hvordan kinesiske myndigheter bekjemper ekstremisme, separatisme og terrorisme i Xinjiang. Men aller først ønsker jeg å gi et historisk bakteppe til dagens situasjon i Xinjiang. Jeg har valgt ut noen historiske hendelser og regimekritiske grupperinger for å gi innsikt i årsaken til den pågående konflikten i provinsen.

⁶⁴ Mye av forskningen på Xinjiang dreier seg om de mange konfliktlinjene som har preget provinsen opp gjennom historien og som fortsatt eksisterer (Millward, 2007; Starr, 2004b; M. Wayne, 2008). James Millward har gjennom sin forskning forsøkt å kaste et mer objektivt historisk lys på provinsen, enn hva kinesiske myndigheter og uiguriske nasjonalister og diaspora gjør. Millward mener at provinsen er gjenstand for propaganda fra både kinesiske myndigheter og uiguriske nasjonalister og diaspora, som begge forsøker å rettferdiggjøre sin politikk.

⁶⁵ Rebiya Kadeer var tidligere en av Kinas rikeste kvinner. Hun deltok på folkekongresser og var en person myndighetene likte å fremheve. Etter at hun begynte å jobbe for demokratiske rettigheter og uigures sak ble hun forfulgt av myndighetene og dømt i 1999 for å ha lekket sensitiv informasjon om Kina til USA. Hun ble løslatt i 2005 og utlevert til USA. Der ble hun senere leder for WUC. Familien, som ble boende i Kina, har blitt forfulgt av myndighetene og flere av hennes sønner har vært fengslet av uante årsaker, bla. sønnene Alim and Ablidikim Abdureyim (Country Reports on Human Rights, 2011; World Uyghur Congress, 2013).

4.1 Et historisk bakteppe

Xinjiang-provinsen slik den fremstår i dag er en relativt ny konstruksjon. Xinjiang fikk status som provins i 1884 under datidens Qing-dynasti. Flere kinesiske dynastier har gjennom historien øvd ulike grader av innflytelse i området, men det var først fra 1760-tallet at området kom under kinesisk kontroll. Før den tid var regionen brutt opp i mindre sultanater/kongedømmer, og tilhørte forskjellige land og folkegrupper (Starr, 2004a, s. 27 & 48). Området har vært preget av raskt skiftende maktkonstellasjoner, påvirkning fra forskjellige stormakter og folkegruppers innflytting. Det gjør Xinjiangs historie uoversiktlig og komplisert. Området har ikke noe naturlig sentrum, men består av tre basseng/daler som har ørkenlandskap i midten og fjell rundt (Se kart side 9). Bosetningene ble historisk etablert i oaser og fruktbart land i utkanten av ørkenområdene (Millward & Perdue, 2004, s. 29). Dette skapte et høyst fragmentert område med forskjellige kulturer med stor grad av mistenksomhet for ekstern påvirkning. Religioner har kommet og gått i dette området, med sterk buddhistisk innflytelse i flere århundre før islam fikk fotfeste i ca år 1000.

Begrepet «uigur» og den uiguriske folkegruppen hevder Millward er en konstruksjon som oppstod på slutten av 1800-tallet. Navnets opprinnelse stammer fra et tyrkisk-mongolsk nomadisk folkeslag som kom til regionen ca år 744, og som var hovedsakelig buddhister (Millward & Perdue, 2004, s. 40). Uigurene i dag er en blanding av mange forskjellige folkegrupper, som av kinesiske myndigheter ble satt sammen av tyrkisktalende og muslimske folkegrupper og kategorisert som uigurer (Gladney, 2004, s. 103).

Kinas kontroll på regionen har siden midten av 1700-tallet vært sporadisk og vanskelig. Qing-dynastiet satte i gang utbygging av et nettverk av militærkolonier (forløperen til Bingtuan som vil bli omtalt senere) og styrte området med en kombinasjon av militærmakt, statlige næringsinsentiv og allianser. Styresettet baserte seg på fleksibel tilpasning til lokale forhold og bruk av lokal elite i administrasjon (Millward & Perdue, 2004, s. 57). Fra 1884 endret Kinas styringsform av Xinjiang til en tilnærming som er gjenkjennbar i dag. Xinjiang skulle styres mer likt som de andre provinsene i riket. Lokal fleksibilitet for de forskjellige

etnisitetene skulle erstattes med den kinesiske kulturen (Han-kulturen). Storstilt emigrering av Han-kinesere til Xinjiang skulle bidra til det (Millward & Perdue, 2004, s. 63).⁶⁶

Xinjiang har som nevnt vært gjenstand for påvirkning og kontroll fra flere retninger. På 1800 og 1900-tallet var Xinjiang offer for *The great game*; Russland og Storbritannias rivalisering om kontroll i Sentral-Asia. Den tredje faktoren i denne maktkampen var Kina. I en periode hadde alle tre sterk innflytelse på hver sin del, med konsulater og diplomatisk representasjon i provinsen (Skrine & Nightingale, 1987, s. 138). Storbritannias innflytelse ble gradvis svakere utover 1900-tallet og ble avsluttet når kommunistene tok over makten i Kina i 1949. Sovjet derimot fikk stadig bedre kontroll i området, særlig i perioder der Kina hadde dårlig kontroll, og støttet i perioder enkelte opprørere i deres forsøk på å tilrive seg makten. Sovjet trakk seg helt ut på slutten av 1950-tallet i perioden da forholdet mellom Kina og Sovjet var svært anstrengt (Roberts, 2004, s. 217).

I nyere historie har Xinjiang opplevd delvis selvstendighet fra Kina i tre perioder; på 1870-tallet, 1930-tallet og 1940-tallet. Disse periodene er viktig for uigures identitet og brukes av grupper som argumenterer for løsrivelse eller større autonomi fra Kina. Yaqub Beg-opprøret på 1870-tallet oppstod som en konsekvens av at Qing-dynastiet mistet kontroll, og mindre opprør oppstod flere steder i regionen.⁶⁷ I dette maktvakuumet tok Yaqub Beg gradvis kontroll over store deler av Xinjiang og klarte å etablere et muslimsk emirat som ble anerkjent av Storbritannia som egen stat. Ved hans død i 1877 tok igjen kineserne kontroll på regionen (Millward & Perdue, 2004, s. 62).

Qing-dynastiets fall i 1911 skapte på nytt et maktvakuum i regionen og bidro til økt ustabilitet. Lokale maktpersoner og krigsherrer tok kontroll over forskjellige områder, og i 1932 startet et større opprør i regionen. Opprøret var ikke bare en konflikt mellom muslimer

⁶⁶ I 1947 var det 220.000 Han-kinesere i Xinjiang som utgjorde ca 5% av befolkningen i provinsen. I 2000 var det 7.49 millioner Han-kinesere i Xinjiang noe som utgjorde ca 40% av befolkningen i provinsen (Millward, 2007, s. 307). I dag er det godt over 8 millioner Han-kinesere i provinsen.

⁶⁷ Yaqub Beg var en vellykket militær leder under Alim Quli og som ble sendt til Kashgar i 1865 for å sikre byen fra kaos og ødeleggelse. Fra 1865 til hans død i 1877 tok han gradvis over mer av Xinjiang og styrte i noen år provinsen som en selvstendig stat med diplomatiske forbindelser med Storbritannia og Russland. Hans styre var basert på Islam og Sharia-lovgivning (Millward, 2007, s. 118-123). Det er mye mystikk rundt hans bakgrunn og person som har blitt utnyttet av ulike nasjonalistiske og religiøse grupper.

og kinesere, men var en fragmentert og kompleks konflikt mellom mange grupper. Hovedkraften i opprøret var imidlertid rettet mot kinesiske myndigheter.⁶⁸ Det endte i erklæring av den første *Øst Turkistanske Republikk* (ETR) i 1933 og i januar 1934 ble Khoja Niyaz innsatt som president (Millward & Tursun, 2004, s. 75-77). Republikken fikk en kort levetid og ble slått ned av myndighetene og lokale grupper i 1934.⁶⁹ Xinjiang var deretter delvis under sovjetisk kontroll, og delvis kontrollert av kinesiske myndigheter. I oktober 1944 kom det til åpent opprør igjen, og andre ETR ble erklært samme år av Ali Khan Töre og anerkjent av Sovjet. Republikken ble gradvis mer fragmentert frem til kommunistpartiet tok makten i Kina og PLA tok kontroll i Xinjiang i 1949 under kaotiske forhold (Millward & Tursun, 2004, s. 84-87). Denne overtagelsen har Kina senere kalt «den fredfulle frigjøringen av Xinjiang».⁷⁰

Det kinesiske kommunistpartiet under Mao Zedongs ledelse iverksatte omfattende reformer over hele Kina, inkludert landreformer, *Det store spranget*⁷¹ og *Kulturrevolusjonen*.⁷² Disse reformene hadde store konsekvenser for befolkningen, inkludert i Xinjiang. Endring i tradisjonelt levevis ble endret, assimilering- og integreringspolitikken ble iverksatt, religionsutøvelse ble sterkt kontrollert og Han-kinesere ble tvangsflyttet til provinsen (Millward, 2007, s. 240-275).

⁶⁸ I Kina generelt og i Xinjiang finnes det 10 folkegrupper som bekjenner seg til Islam der hui, uigurer, kasakhstanere, usbeker, tadsjikere er noen av dem (Gunaratna, Acharya, & Pengxin, 2010, s. 28).

⁶⁹ Disse lokale gruppene bestod bla. av etniske hui.

⁷⁰ Det er noe sprikende opplysninger om hva som skjedde i denne perioden, men store styrker fra det gamle kinesiske regime (Guomindang) la ned våpnene og overga seg til myndighetene, mens rester av ETR og kasakhstanere beholdt kontroll i enkelte lommer i nord og nord-vest. Sovjet spilte trolig en rolle i maktovertagelsen og ville innledningsvis hindre Mao i å ta over kontroll i provinsen (Millward, 2007, s. 231-234).

⁷¹ *The Great Leap Forward* var kommunistpartiets strategi for å få økt produktivitet og økonomisk vekst i Kina i perioden 1958-1961. Dette skulle gjøres hovedsakelig gjennom kollektivisering av jordbruk og småindustri uten anvendelse av teknokratiske løsninger (Gunaratna, Acharya, & Wang, 2010, s. 27; Millward, 2007, s. 259).

⁷² *The Great Proletarian Cultural Revolution* var et kulturelt oppgjør i perioden 1966-1976 med det kinesiske samfunn der alle skulle indoktrineres inn i det kommunistiske tankesettet og der eliten og byfolk skulle få erfare hvordan det var å være bonde og arbeider. Mange byfolk og akademikere ble tvangsflyttet til landsbygda, religion og gamle skikker skulle avskaffes, og regimekritikere skulle fjernes (Gunaratna, Acharya, & Wang, 2010; Millward, 2007, s. 254).

Kina etablerte i 1954 Xinjiang Production Construction Corps (forkortet XPCC eller *Bingtuan*) av demobiliserte PLA og Guomindang-styrker, og lokale arbeidere (Millward, 2007, s. 253). I dag består *Bingtuan* av:

... the XPCC has 14 divisions (reclamation areas), 174 regimental agricultural and stockbreeding farms, 4,391 industrial, construction, transport and commercial enterprises, and well-run social undertakings covering scientific research, education, culture, health, sports, finance and insurance, as well as judiciary organs. The total population of the XPCC is 2,453,600, including 933,000 workers. (History and development of Xinjiang, 2003)

XPCCs/*Bingtuan*s opprinnelige mandat var å drifte statlige bondegårder og industri, bidra til økt innflytelse fra myndighetene, samt integrering av store strømmer med emigrerte Han-kinesere (Millward, 2007, s. 252). Det er en sivil-militær organisasjon som hadde og delvis har en viktig rolle i sikkerheten av provinsen. På 1950 og 60-tallet bidro *Bingtuan*-militis til å slå ned opprør og andre interne uroligheter (Millward, 2007, s. 273). Selv om organisasjonen har blitt gradvis mer sivil, opprettholder den en militær struktur og organisering. *Bingtuan* er delvis underlagt provinsmyndighetene og delvis underlagt kommunistpartiet sentralt (History and development of Xinjiang, 2003).

Xinjiang fikk status som autonom provins i 1955 og fikk navnet Xinjiang Uyghur Autonomous Region (XUAR), som også er det offisielle navnet på provinsen i dag.⁷³ Dette var myndighetenes forsøk på å dempe separatisme-tanker hos minoritetene. Det ble også etablert autonome distrikter og områder der en etnisk gruppe dominerte. For Xinjiang ble uigurer og andre minoriteter rekruttert og utdannet av kommunistpartiet slik at de kunne fylle posisjoner i administrasjon på distrikts- og provinsnivå (Millward & Tursun, 2004, s. 91).

Rudelson og Jankowiak hevder at uigurenes reaksjon på økt Han-kinesisk kontroll i provinsen kan deles inn i tre typer reaksjoner; tilpasning, ikke-voldsmotstand og voldelig motstand (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 300). Rudelsons og Jankowiaks inndeling er selvsagt svært forenklet, men er likevel nyttig som analytisk verktøy for å se på dynamikken mellom Kinas tilnærming og uigurenes reaksjon.

Den første reaksjonen gjelder de som har valgt å tilpasse seg kinesisk dominans og som delvis eller helt tilpasser seg kinesisk kultur, språk og lover. Disse utøver sin kultur og sitt språk med sin klan, familie og venner delvis skjult for myndighetene.

⁷³ Det er flere autonome provinser i Kina bla. Tibet (TAR) og Indre Mongolia.

Den andre reaksjon kommer fra de som er opptatt av demokratiske rettigheter og etnisk nasjonalisme. Dette er hovedsakelig akademikere. Disse jobber med å forme etnisk og nasjonal identitet gjennom bygging av uigurisk historie, kultur og språk. De får hjelp fra diasporaen i Sentral-Asia, Europa og USA, og grupper som WUC.⁷⁴ De beveger seg på en knivsegg i forhold til kinesiske myndigheter ved å publisere og forelese om uigurisk historie, kultur og kinesisk urett. De ønsker løsrivelse fra Kina eller større autonomi (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 300).

Den siste reaksjonen kommer fra dem som er villig til å bruke vold for sin kamp. Dette er ofte religiøst motivert grupper som har som målsetning å løsrive Xinjiang til å bli en muslimsk stat med sharia-lovgivning eller inngå som en del av et religiøst kalifat i Sentral-Asia (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 300). Av disse tre ulike reaksjonene eller gruppene er det sannsynligvis den første som er i flertall, og som de to andre gruppene og myndighetene ønsker å påvirke. Dette tilsvarer det som ble nevnt i kapittel 2 om «den passive majoritet». Uigurene er ikke en homogen folkegruppe. De fleste uigurer har en sterkere tilknytning til familien, klanen og landsbyen enn til en felles «nasjon» av uigurer, delvis fordi de opp gjennom historien har vært dratt kulturelt i ulike retninger av ulike stormakter, og delvis på grunn av et tradisjonelt spredt bosetningsmønster (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 303). Islam er heller ikke en kraft som forener uigurene i en kamp mot myndighetene fordi ummaen i Xinjiang er delt etter folkegrupper og språk. Religionen praktiseres derfor adskilt i forskjellige moskeer til tross for at de aller fleste er sunnimuslimer (Fuller & Lipman, 2004, s. 332). Resultatet er at det i dag ikke er et samlet politisk opprør mot myndighetene, men mange forskjellige grupper.

Fra Kina gjentok kontrollen over provinsen på 50-tallet har det vært flere voldelige opptøyer og forsøk på væpnet opprør (Bovingdon, 2010, s. 174-190; Millward, 2007, s. 264-281). Millward hevder at disse opprørene hovedsakelig var motivert av motstand mot myndighetene og ønske om løsrivelse. Dette var hovedsakelig politisk motivert og ikke

⁷⁴ Andre diaspora-organisasjoner er: The Uighur Union of America, the Uighur Union of Australia, the International Uighur Conference, the Swedish Uighur Association, the Canadian Uighur Association, the Uighur Educational Union, the Organization for Education and Social Cooperation of East Turkistan, the Association of East Turkistan Culture and Cooperation in Turkey, and the Association for the Defense of Uighur Human Rights. Det finnes også en Norges-basert organisasjon: Norwègiye Uyghur Komitèti (<http://www.uyghurnorwegian.org/>).

religiøst. Millward mener at på slutten av 80-tallet økte innflytelsen av religion i provinsen, og med det kom en økning av religiøst motivert opprør. Årsaken til økt religiøs innflytelse var oppmykning av den ateistiske politikken fra kommunistpartiet («Opening Up») (Millward, 2007, s. 281).⁷⁵ Wayne mener at krigen i Afghanistan på 80-tallet var en annen viktig inspirasjonskilde for religiøst opprør, og viste at det var mulig å gjøre opprør mot en stormakt (M. Wayne, 2008, s. 23).

Utover 90-tallet ser det ut som at voldsnivået i provinsen økte.⁷⁶ Dette har trolig flere grunner, men to betydelige grunner er oppløsningen av Sovjet og opprettelsen av sentral-asiatiske stater, og økt kommunikasjon med omverden (Millward, 2007, s. 289). Dette ga uigurene og andre folkegrupper troen på at løsrivelse fra Kina var mulig.

Kinesiske myndigheter hevder at det i perioden 1990-2001 var 200 militant hendelser som resulterte i 162 dødsfall (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 316).⁷⁷ Årsaken til dette var trolig Kinas endrede politikk på 1990-tallet, fra en åpning av grenser og religiøs frihet på 1980-tallet, til et forsøk på å kontrollere de religiøse gruppene og deres utøvelse av religionene (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 316).

I 1990 slo myndighetene ned opptøyer i Baren på en svært voldelig måte. Årsaken til opptøyene var trolig religiøse grunnet myndighetenes fjerning av en mullah. Andre hevder at dette var et godt planlagt forsøk på å starte et opprør gjennomført av blant andre uiguriske Afghanistan-veteraner (Gladney, 2004, s. 390; Ong, 2012-06-18, s. 4). Det hevdes at sivilt politi, trolig støttet av PLA og PAP, drepte 3000 personer i forbindelse med operasjoner i etterkant av dette (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 317).⁷⁸

I 1995 slo myndighetene ned på opptøyer i Khotan grunnet misforståelser mellom politi og religiøse grupper om fengsling av en mullah. I 1997 skjedde det flere bombeangrep i

⁷⁵ «Opening up» strategien til Deng Xiaoping fra 1979 hadde til hensikt å åpne opp det kinesiske samfunnet etter det katastrofale utfallet av *Kulturrevolusjonen*. Hensikten var å få til økonomiske reformer og modernisering av det kinesiske samfunnet. Den nye tilnærmingen ble hetende «[socialism with Chinese characteristics](#)».

⁷⁶ Det er imidlertid usikkert om det var det reelle voldsnivået som økte eller om det var tilgangen på informasjon om opprør som ble bedre (Millward, 2007, s. 324).

⁷⁷ Det er uklart hva som menes med «militante hendelser», men jeg tolker det som hendelser som kan forklares innenfor samlebegrepet EST, og som ikke knyttes til andre kriminelle handlinger.

⁷⁸ Her varierer tallene veldig fra kilde til kilde, men det er mye som tyder på at myndighetene hadde en meget omfattende oppryddingskampanje som innebar nedkjemping av opprørsbaser og massearrestasjoner av forskjellige grupper.

provinshovedstaden Urumqi samme dag som Deng Xiaoping ble gravlagt. Noen uker etter eksploderte en buss i en handlegate i Beijing. Myndighetene beskyldte uiguriske separatistgrupper for dette, men ingen tok på seg ansvaret (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 317).⁷⁹

Troverdigheten til informasjon om disse hendelsene er usikker, både når de kommer fra myndighetene og diasporaen.⁸⁰

De underliggende årsakene til konflikt mellom uigurer og kinesiske myndigheter er mange, men det ser ut som at kinesisk nasjonalisme og *Han-ifisering* som truer uigurisk kultur og språk, samt hindrer utfoldelse av religion, er viktige årsaker.⁸¹

4.2 Dagens sikkerhetssituasjon i Xinjiang

Kina har påstått at det eksisterer åtte uiguriske opprørs- og terroristgrupper, de fleste av dem religiøse. Dette annonserte de etter 11. september 2001, når Kina forsøkte å alliere seg med USA i kampen mot terror. Disse gruppene er: the Eastern Turkestan Islamic Movement (ETIM), the Eastern Turkestan Islamic Party (ETIP), the Eastern Turkistan Islamic Party of Allah, the Islamic Reformist Party “Shock Brigade”, the Islamic Holy Warriors, the Eastern Turkistan International Movement, The Eastern Turkistan Liberation Organization (ETLO) og the Uyghur Liberation Organization (ULO). Wayne nevner også United Revolutionary Front of East Turkistan (URFET) som en opprørs- og terroristgruppe. Denne organisasjonen har slått seg sammen med ULO og dannet Uyghur People’s Party (UPP) som har tatt avstand fra vold (M. Wayne, 2008, s. 46).

I USAs terrorrappport for 2011 rapporteres det at ETIM tok på seg skylden for to terroraksjoner det året; mot en politistasjon i Hotan, Xinjiang 18. juli og en serie bomber og

⁷⁹ Millward hevder hendelsen i Beijing ikke kan tilskrives uiguriske grupper fordi både lokale og sentrale myndigheter senere har avvist en tilknytning til Xinjiang (Millward, 2007, s. 333). Dette er derimot noe omstridt der bla Johan Z. Wangs hevder dette var en ETIM-operasjon (Wang, 2003)

⁸⁰ Gjennom East Asian Peace Program (<http://www.pcr.uu.se/research/eap/>), ledet av Stein Tønnesson og støttet av UCDDP, har de kommet frem til at data om voldelige hendelser i Kina generelt og Xinjiang spesielt er svært vanskelig å kode i statistikk, fordi troverdigheten til informasjonen er så usikker (Mailutveksling med Stein Tønnesson 19. februar 2013).

⁸¹ For en mer omfattende redegjørelse av underliggende årsaker se bøkene til Starr, Millward og masteroppgaven til Truls Winje om senter-periferi mekanismene mellom Xinjiang og Beijing (Millward, 2007; Starr, 2004b; Winje, 2007)

knivangrep 30-31. juli i Kashgar, Xinjiang. Dette resulterte i totalt 16 døde og over 44 sårede (Country Report on Terrorism, 2012).⁸² I juli 2010 skrev Aftenposten om en gruppe som kalte seg Turkistan Islamic Party (TIP), der tre medlemmer ble pågrepet av Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) for terrorplanlegging. Gruppen skal i 2008 ha planlagt angrep i Beijing under OL (Molstad, Sørli, & Akerhaug, 2010-07-09). Disse skal være en gruppe med utspring fra ETIM og har trolig overtatt og intensivert sin innsats (Sowell, 2010).

Kinesiske myndigheter hevder at ETLO har hatt samarbeid med Islamic Movement of Uzbekistan (IMU). ETLO har fått skylden for giftangrep i Kashgar og angrep på kinesere i Tyrkia. Det foreligger lite informasjon om disse organisasjonene, og myndighetene er lite villige til å frigi informasjon (M. Wayne, 2008, s. 45). Al Qaida (AQ) skal ha hatt hundrevis av uigurer i sin internasjonale brigade 555 i kampene i Afghanistan på 90-tallet (Rashid, 2009, s. 17). 22 uigurer ble holdt på Guantanamo etter 2001. Av dem var 10 på opprørstrening i Afghanistan for å forberede seg til å krige i Xinjiang og 7 var en del av AQ (M. Wayne, 2008, s. 52). I en FFI-rapport av Einar Wigen beskriver uigurers tilknytning til IMU, AQ og Islamic Jihad Union (IJU).⁸³ Der nevnes Abu Muhammad Xinjiang som en sentral uigur i nettverket rundt IMU og AQ (Wigen, 2009, s. 19).⁸⁴

Som en forenkling har jeg laget en oversikt (se figur 2) over de viktigste gruppene som havner inn under myndighetenes EST-begrep, men der kun de tre første kan anses for å være opprørs- og terroristgrupper i vestlig forståelse.

⁸² Kinesiske myndigheter har idømt 4 dødsstraffer og to 19 års fengselsstraffer for disse hendelsene.

⁸³ IJU er en utbrytergruppe av IMU

⁸⁴ Det er ukjent hvilken status Abu Muhammad Xinjiang har i dag.

Navn	Forkortelse	Status
Eastern Turkestan Islamic Movement	ETIM	Har hatt samarbeid med AQ, Taliban og IMU. Har tidligere stått på FNs og amerikansk terrorliste. ETIMs leder, Hassan Mahsum, ble drept av pakistanske styrker i okt. 2003. Tilholdsted i Pakistan og grenseområde i Xinjiang. ETIM er trolig det samme som Eastern Turkestan Islamic Party (ETIP)
Turkestan Islamic Party	TIP	Sannsynligvis overtatt etter ETIM. TIP-medlemmer arrestert i Norge 2008. Mulig samarbeid med Taliban, IMU/IJU og AQ. Lederen Abdul Haq drept i Pakistan i 2010. Kommandant Sayfullah har muligens tatt over.
The Eastern Turkistan Liberation Organization	ETLO	Fortsatt trolig aktiv. Har muligens hatt et samarbeid med IMU eller IJU. Ledet av Mamtimin Hazrat
World Uyghur Congress	WUC	Diasporagruppen ledet av Rebiya Kadeer. Stempet av myndighetene som separatist og terrorgruppe. Har fått skylden for Urumqi-opptøyene i 2009.
Uyghur People's Party	UPP	Slått sammen av Uyghur Liberation Organization og United Revolutionary Front of East Turkistan. Hevder de er et politisk parti.

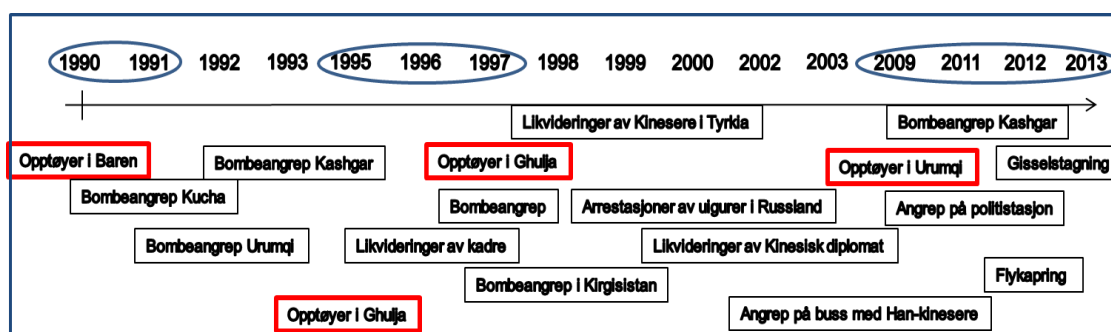
Figur 2, Oversikt over de viktigste organisasjonene som omtales som EST.⁸⁵

Få angrep i Xinjiang, som har skjedd etter 1990, har vært mot sivilbefolkningen. Mange hendelser kan trolig ikke tilskrives opprørs- og terrorgrupper, men generell misnøye fra minoritetsgrupper (Gladney, 2004, s. 381). Det siste har nok noe med hvordan flere opptøyer på 90-tallet startet opp som fredelige demonstrasjoner, men som blant annet på grunn av politiets fremgangsmåte endret karakter til voldelige opptøyer. En mer nyansert fremstilling av hendelsene kan være tredelt; noen angrep rammer blindt, noen angrep ser ut til å være svært godt planlagte politiske likvideringer, mens andre igjen ser ut til å være protester mot myndighetene som blir voldelige, men som trolig ikke er ment slik (Millward, 2007, s. 340).

I følge 2009 *white paper* om Xinjiang har det siden 2008 kommet en ny bølge med vold til Xinjiang. Den fremhever særlig opptøyene i Urumqi i juli 2009 der 197 mennesker

⁸⁵ Dette er et utvalg av regimekritiske organisasjoner som anses å være mest relevante i dag. Av disse er det sannsynligvis kun ETLO, TIP og evt ETIM som i vestlig forstand kan klassifiseres som opprørs- og terroristgrupper, mens WUC, og trolig også UPP, er politiske ikke-voldsorganisasjoner. Analysen som har gitt denne figuren er basert på informasjon fra bla disse kildene: (Gunaratna, Acharya, & Pengxin, 2010; Sowell, 2010; M. Wayne, 2008; Wigen, 2009). Figuren er egenprodusert.

skal ha blitt drept og tusenvis ble såret. Myndighetene har beskyldt både interne og eksterne opprørs- og terroristgrupper (Development and progress in Xinjiang, 2009).⁸⁶ Nur Beki, provinsguvernør og øverste uiguriske embetsmann i provinsen, rapporterte i forbindelse med provinsens 12. kongress om to angrep i 2012; et forsøk på flykaping i juni der 11 ble såret og et knivangrep på en folkemengde der 13 ble drept. Begge angrepene ble gjennomført av en gruppe, og gjerningsmennene ble enten drept på stedet eller fengslet (China Daily, 2013-01-28). Myndighetene rapporterte også om en gisselsituasjon gjennomført av terrorister i Kashgar i april 2013 som resulterte i 21 døde, blant dem flere politi og offentlige ansatte (Hatton, 2013-04-24). Mine egne funn antyder en gradvis økning av hendelser fra 1990-1998, der 1996 og 1997 var særlig voldelige. Deretter var det en merkbar nedgang i hendelser i perioden 1999 til 2007 (se figur 3) med en ny oppblomstring av hendelser fra 2008 og frem til i dag. I perioden med lite hendelser skjedde de fleste hendelser utenfor Xinjiang og utenfor Kina, men trolig forårsaket av etniske uigurer.

Figur 3, Et utvalg av hendelser relatert til konflikten i Xinjiang fra 1990 til 2013.⁸⁷

⁸⁶ Myndighetene har både lagt skylden på Kadeer og WUC, samt ETIM for dette. Opptøyene startet med etnisk vold og beskyldninger mellom Han-kinesere og uigurer i en fabrikk i Shauguan, Guangdong provins. Dette spredde seg til Urumqi med massedemonstrasjoner og vold mot Han-kinesere (Godbole & Goud, 2012). Partilederen i provinsen ble byttet ut etter hendelsen, internett ble sperret for bruk i ett år og strengere sensurkontroll ble igangsatt (Mackerras, 2012, s. 73).

⁸⁷ Dette er et utvalg av hendelser fra 1990 til 2012 der de voldelige masseopptøyene er uthevet. Perioden med flest og mest voldelige hendelser er ringet rundt. For en vesentlig mer omfattende gjennomgang av viktige hendelser, se vedlegg til boken «The Uyghurs; Strangers in their Own Land», av Gardner Bovingdon eller Johan Z. Wangs casestudie om ETIM. Bovingdon har lagt ved en oversikt over demonstrasjoner og voldelige hendelser fra 1955 frem til 2005 (Bovingdon, 2010). Wang har en oversikt over hendelser knyttet til ETIM og andre opprørs- og terrorgrupper knyttet til Xinjiang (Wang, 2003). Figuren er egenprodusert.

Årsaken til dette kan trolig tilskrives myndighetenes håndtering. Dette vil jeg komme tilbake til i neste delkapittel.

Grupper koblet til EST kan kategoriseres inn i følgende grupper:

	Ikke-voldsstrategi	Voldelig strategi
Sekulært	<p>1) Slutt-tilstand: Et sekulært Øst-Turkistan Narrativ: Intern demokratisering og fredelig løsning av konflikten i Xinjiang</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uigur-nasjonalister i Xinjiang må holde en lav profil for å unngå myndighetenes overvåkning - Uigur eksil grupper verden over som kjemper deres sak som WUC 	<p>3) Slutt-tilstand: Et sekulært Øst-Turkistan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingen offisiell gruppe kjent - Noen sekulære i diasporaen i Sentral-Asia som er villig til å reise til Xinjiang hvis et større opprør starter
Islamist aktivister	<p>2) Slutt-tilstand: Et islamsk Øst-Turkistan eller et sentral-asiatisk kalifat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Religiøse uigurer med lav profil - Mulig organisasjonen UPP hører til i denne gruppen 	<p>4) Slutt-tilstand: Et islamsk Øst-Turkistan eller et sentral-asiatisk kalifat Narrativ: Jihad mot det vantro Kina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grupper som ETIM/ETIP/TIP og ETLO.

Figur 4, En modell over motivasjon og kampsaker for forskjellige regimekritiske grupper knyttet til konflikten i Xinjiang.⁸⁸

Modellen viser både de voldelige og ikke-voldelige gruppene, samt de religiøse og de sekulære gruppene. Gruppe 1, og til dels 3, tilsvarer det som Rudelson og Jankowiak omtaler som den akademiske gruppen støttet av diaspora som WUC, mens gruppe 4 og til dels 2 tilsvarer den religiøse gruppen som støttes av regionale og internasjonale terroristgrupper (se side 49). Det som modellen ikke dekker er den store majoritet som forholder seg passiv og som har valgt å tilpasse seg situasjonen.

Informasjon om opprørs- og terrorgrupper i Xinjiang er ikke entydige, men på bakgrunn av beskrivelsene til Gunaratna, Gladney, Millward, Reed og Wayne står man trolig overfor en eller flere befolkningsgrupper som er svært misfornøyd med situasjonen og med måten kinesiske myndigheter styrer provinsen. Det er sannsynligvis ikke et enhetlig opprør, men består av mange forskjellige grupper som har forskjellige tilnærminger. Enkelte av disse

⁸⁸ Dette er en modell basert på Truls Winje, men modifisert av forfatteren ved å oversette den til norsk, forenkle den noe og med enkelte tilføring (Winje, 2007, s. 89).

gruppene har motstridene målsetninger (TIP vs WUC).⁸⁹ Enkelte av disse gruppene har trolig blitt nærmest nedkjempet av myndighetene (som ETIM og ETLO), andre er svært forsiktige grunnet myndighetenes harde grep om provinsen (som UPP). Andre grupper som TIP har blitt mer aktive (Sowell, 2010). Utover disse gruppene har også folks misnøye fått utløp gjennom demonstrasjoner som dreier til voldelige sammenstøt med sikkerhetsstyrker. Akademiske separatistgrupper gjør sannsynligvis opprør i det stille gjennom forsøk på å bygge opp uigurenes identitet, historie og kultur gjennom illegal distribusjon av bøker, tekster og foredrag, samt bruk og støtte av diasporaen til å få fokus på situasjonen internasjonalt.⁹⁰

For oppgaven er NATOs definisjon for terrorisme og opprør lagt til grunn. På bakgrunn av disse og data som er referert til i oppgaven, vil jeg hevde at det pågår et opprør i Xinjiang i dag. Det er ikke valgt å legge vekt på voldsnivå i provinsen, men målsetningen til gruppene.

4.3 Kinas tilnærming til sikkerhetssituasjon

"Safeguard stability and oppose separation". "All the ethnic groups are one family. Soldiers and the public are inseparable as fish and water." (Xinhua, 2009-07-12).⁹¹

Kinesiske myndigheter ser på opptøyene i Xinjiang som svært alvorlig, ikke bare for sikkerhetssituasjonen i Xinjiang provins, men for sikkerhetssituasjonen i landet som helhet. Myndighetene har endret sin tilnærming til Xinjiang flere ganger. Jeg vil her fokusere på myndighetenes politikk fra 1997 frem til i dag. I følge Millward tok myndighetene tre

⁸⁹ Selv om WUC og TIP åpenbart har konkurrerende målsetninger for Xinjiang kan det se ut som WUC konsekvent avviser at det eksisterer opprørs- og terroristgrupper (se <http://www.uyghurcongress.org/en/>), mens TIP har stemplet flere diaspora-organisasjoner som sekulære og Islam fiendtlige som skader kampen mot kinesiske myndigheter (Sowell, 2010, s. 17).

⁹⁰ Hverken RAND eller konfliktdatabasen i Uppsala har data på voldsnivå i Xinjiang og de har heller ikke klassifisert det som noe opprør. I Global Terrorism Index Report 2012 er hendelsen i Urumqi 2009 rangert som det 21. verste terrorist angrep i perioden mellom 2002-2011 og resulterte i 184 drepte (Global Terrorism Index Report, 2012, s. 50). I perioden mellom 2002 til 2012 har Kina rangert på global terrorist index på 15 til 50. plass blant de land som er rammet av terrorisme med 2006 som det laveste nivå og 2009 som det høyeste (Vision of Humanity, 2013).

⁹¹ Budskap på bannere som ble brukt av PAP i ukene etter opptøyene i Urumqi 2009. Propaganda for å roe ned situasjonen i byen. Budskapet har referanser til Maos teori om opprørernes avhengighet av folket, nå brukt av opprørsbekjemperen.

konkrete grep i 1996 for å håndtere den eskalerende volden på 1990-tallet; Dokument 7, «Strike hard»-kampanjen og sensur av litteratur.

Dokument 7 var en plan om strengere kontroll på religiøs utøvelse, kulturell utfoldelse, samt økt innslag av Han-kinesere i administrasjonen på provins- og distriktsnivå. «Strike hard»-kampanjen var en endring i sikkerhetsstyrkenes tilnærming til å slå til hardere mot EST, være bedre forberedt og proaktive overfor demonstrasjoner, og ha bedre kontroll på provinsen. Litteratursensur var myntet på etnisk litteratur, blant annet uiguriske historiebøker som hadde andre versjoner av den lokale historien enn den offisielle kinesiske. Disse tiltakene var trolig blant grunnene til økning i volden i Xinjiang fra 96 til 97, som en lokal reaksjon på endret politikk fra myndighetene (Millward, 2007, s. 342-345). Etter 1998 var det derimot en nedgang i hendelser. Wayne hevder at det er fordi kinesiske myndigheter hadde, og har, en meget effektiv COIN-kampanje, og at opprørsgruppene ble så redusert, at de i dag ikke utgjør noen stor trussel (M. I. Wayne, 2009, s. 249).⁹²

Rudelson og Jankowiak ser en klar trend, på tross av mange endringer i kinesisk tilnærming, at myndighetene bruker både en hard og myk tilnærming. Den harde tilnærmingen er ment å skremme og nedkjempe de som utgjør en trussel. Den myke tilnærmingen er ment å vinne over lokalbefolkningen til å tro på kinesiske myndigheter. Det overordnede tiltaket er å assimilere og integrere (acculturation) befolkningen i Xinjiang inn i det kinesiske samfunnet (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 301).

Myke virkemidler

Den myke tilnærmingen er for eksempel tiltak som å gi provinsen status som autonom, samtidig som man investerer i provinsen for å få økonomisk vekst. Assimileringspolitikken (særlig utdanning og samarbeid med myndighetsvennlige uigurer som senere blir brukt i administrasjon) og storstilt propaganda/INFOOPS om det flerkulturelle Xinjiang er en del av det (Rudelson & Jankowiak, 2004, s. 310).⁹³ I tillegg ligger det en grad av transnasjonalisering, der særlig økt handel over grensen har vært et viktig tiltak (Gladney, 2004, s. 101). I 1999 startet kinesiske myndigheter kampanjen “Develop the Great Northwest” (Gladney, 2004, s. 101). Hensikten var økonomisk utvikling i Xinjiang som et nasjonalt

⁹² Wayne omtaler myndighetenes strategi for å bekjempe EST som COIN.

⁹³ Se nettsiden chinaxinjiang (<http://en.chinaxinjiang.cn/>) som eksempel på kinesisk propaganda/INFOOPS

prosjekt. Tilflytting av Han-kinesere har vært en del av dette prosjektet for å tilføre arbeidskraft.

Et noe mer omstridt tiltak er myndighetenes assimileringpolitikk i skolen. Myndighetene har redusert mulighet for minoriteter til å lære sitt språk, kultur og religion i skolen. På en side kan det å skape en nasjonal identitet istedenfor minoritetsidentitet bidra til at alle folkegruppene føler seg som en del av det kinesiske storsamfunnet. Selv om det er noe utdanning på det uiguriske språk i skolen, er det mandarin man må lære seg for å lykkes. Det betyr at minoriteter sender barna sine for å lære mandarin, og med det knytte seg nærmere staten (M. Wayne, 2008, s. 113). På den andre siden undergraver det lokal kultur og språk (Gladney, 2004).

Harde virkemidler

“Strike hard, maximum pressure”-politikken til myndighetene som ble iverksatt i 1996 hadde til hensikt å nedkjempe opprørsgrupper og deres treningsleire, og å være mer proaktiv overfor demonstrasjoner, ekstremister og andre trusler mot sikkerhetssituasjonen (Cummings, 2012). En annen politikk har vært “the great wall of steel”. Dette tiltaket ble iverksatt som en respons til 11. september 2001, med en hurtig sperring av grensen i frykt for at uiguriske og andre opprørsgrupper skulle ta seg inn i landet fra Afghanistan. Lanzhou militærregion (MR) (se kart side 10) kraftsamlet mange av sine styrker allerede 18. september i Xinjiang. Kina brukte PLA, PAP og milits for å få kontroll på grensen, samt gjennomførte flere større øvelser, blant annet samtrening av PAP og milits fra *Bingtuan* for å kunne respondere på større opptøyer (Shichor, 2004, s. 120-121). Det viser hvor alvorlig myndighetene tok trusselen. Samtrening og øvelser kan også ses i sammenheng med det som ble nevnt i forrige kapittel om avskrekking av EST.

På 90-tallet ble moskeer brukt for å rekruttere og underbygge opprøret. Dette ble endret med Dokument 7, og myndighetene kontrollerer nå utøvelsen av religion ved å bestemme hvem som kan be, hva som kan undervises og forkynnes om, hvem som kan lede bønn og hvor mange som kan be sammen. Personer under 18 år har ikke lov til å be i moskeen. Det betyr at det ikke er like lett å påvirke ungdom gjennom religiøse budskap. Kun imamer lojale til staten kan ansettes i moskeene (M. Wayne, 2008, s. 119-121).

4.4 Kinesisk tilnærming i Xinjiang sammenlignet med NATOs COIN-prinsipp

4.4.1 Hvordan forstår Kina trusselen i Xinjiang?

Political primacy

Kina ser sannsynligvis ikke på sikkerhetssituasjon i Xinjiang som et militært problem. Det har vært en endring i tilnærming fra Baren-opptøyene i 1990 til i dag, fra da PLA i større grad ble brukt i direkte konfrontasjon med lokalbefolkning til nå å ha en støttefunksjon og siste skanse i den indre sikkerheten (M. Wayne, 2008, s. 81). Innsatsen ser ut til å ledes av provinsledelsen, delt mellom provinsguvernør og partisekretær,⁹⁴ støttet av sivilt politi, PAP og PLA og ikke minst *Bingtuan* (Chung, 2012, s. 76-78).

PLAs rolle i Xinjiang er til daglig for det meste som grensevakt. Lanzhou militærregion er landets største, men med landet minste styrke. De fleste av regionens styrker er ikke plassert i Xinjiang. Av de som er plassert i Xinjiang er kvaliteten lav og med lav prioritet (Shichor, 2004, s. 122-123 og 137). PLAs viktigste rolle er sannsynligvis å begrense bevegelsesfrihet og som avskrekking for opprørs- og terroristgrupper. På den annen side er det om lag 100.000 PAP soldater i Xinjiang i dag, fordelt på grensen og intern sikkerhet (M. Wayne, 2008, s. 78). Det utgjør en stor del av totalstyrken til PAP på ca 800.000. PAP virker derfor som viktigere for den daglige sikkerheten i Xinjiang enn PLA.

Som belyst tidligere i kapitlet, er det vanskelig å skille PAP, PLA og andre sikkerhetsstyrker. Det er mulig at lokalbefolkningen i Xinjiang ikke ser den bevisste politikken om deling av sikkerhetsansvar. Det er derfor usikkert om det gir den effekt som myndighetene søker. På den andre siden så omgås lokalbefolkningen disse sikkerhetsstyrkene daglig og kan sannsynligvis skille dem fra hverandre.

Mye av grunnen til myndighetenes suksess er at de reagerte raskt og tilpasset seg situasjonen på 90-tallet. På tross av hard tilnærming innledningsvis, endret de gradvis tilnærming til mer stabiliserende aktivitet fra sikkerhetsstyrken. Man overførte mer ansvar fra PLA til PAP og sivilt politi. Lokalmyndighetene har endret bruk av sikkerhetsstyrkene fra bruk av mye makt, og særlig direkte mot opprørsgruppene, til å fokuseres på større tilstedeværelse av politi der folk bor (M. Wayne, 2008, s. 71). Det betyr ikke at PAP og sivilt politi nødvendigvis bruker mindre makt enn det PLA har gjort tidligere, men de er mer tilpasset situasjonen og aksepteres lettere av lokalbefolkningen. Selv under svært voldelige

⁹⁴ Zhang Chunxian er partisekretær i Xinjiang.

opptøyer og angrep i Ghulja i 1997 ble PLA kun brukt i tredjelinje for å isolere byen og gjennomføre parader/styrkedemonstrasjoner sammen med PAP (M. Wayne, 2008, s. 85). Disse endringene er sannsynligvis en konsekvens av internasjonalt press, politiske og militære erfaringer fra 1989, men også lokale erfaringer i Xinjiang.

Myndighetene har beskrevet to pilarer som innsatsen i Xinjiang skal jobbe mot; økonomisk vekst og stabilitet (Xinhua, 2013-01-29). Dette er i samsvar med de nasjonale prioriteringene, og viser at Kina har klare mål for Xinjiang.

Scott LaRonde argumenterer for i sine studier av Kinas COIN-tilnærming i Xinjiang at Kina har drevet en COIN-operasjon siden 1949 der strategien har vært å nekte uiguriske opprørsgrupper med å nå syv steg som Mao mente var nødvendig for å lykkes med et opprør.⁹⁵ Med det kan det hevdes at Kina har hatt en langsiktig COIN-strategi for Xinjiang siden kommunistpartiet tok kontroll på provinsen (LaRonde, 2008). Dette er jeg tvilende til da tilnærmingen fra myndighetenes side har endret seg flere ganger og virker mer tilfeldig enn det LaRonde påstår.⁹⁶ Derimot er det sannsynlig at Kina har hatt og har et klart mål om å beholde kontroll på provinsen. Myndighetene har dermed ingen forhandlingsrom for de regimekritiske gruppene som kjemper for frigjøring av provinsen.

It is a struggle for the population, not against the population

Myndighetene forsøker å vinne befolkningens støtte gjennom å legge til rette for økonomisk vekst, samt gi inntrykk av selvstyret, kulturell og religiøs likeverd, og at Xinjiang er en del av det store fremgangsrike Kina. Fasilitering for økonomisk vekst gjøres ved utbygging av infrastruktur, bedre forbindelsene til naboland, samt bruke *Bingtuan*. De andre elementene gjøres hovedsakelig gjennom propaganda.⁹⁷

⁹⁵ Maos «seven fundamantals» er: 1. Arouse and organize the people 2. Achieve internal unification politically 3. Establish secure bases 4. Equip forces 5. Recover national strength 6. Destroy the enemy's national strength 7. Regain lost territories (Mao Tse-Tung, 2000, s. 43)

⁹⁶ Det problematiske med LaRondes operasjonsdesign er at dette bygger på en systematisering av hendelser med bruk av Maos tanker om opprør inn i en vestlig måte å planlegge militære kampanjer. Han gir også inntrykk av at myndighetene har fulgt en overordnet plan siden 1949, mens de funn jeg har gjort viser flere endringer i tilnærminger og til dels motstridene virkemidler. Det er derfor vanskelig å bruke dette som grunnlag for myndighetens strategi for å bekjempe EST i Xinjiang.

⁹⁷ Myndighetene ga ut i 2003 og 2009 white paper om Xinjiang. 2009 versjonen bruker store deler av det ca 32 sider dokumentet på å beskrive økonomisk utvikling fra 1949-2009, trosfrihet, etnisk likeverd, oppblomstring av

På den andre siden kan det hevdes at myndighetene har fokus på opprørerne og ikke kampen om befolkningen. De er flinke til å bekjempe opptøyer og opprørere, men gjør lite med de underliggende årsakene til opprøret, nemlig minoritetenes misnøye med myndighetenes styring av provinsen. Uigurene respekterer ikke myndighetenes autoritet fordi deres krav om innflytelse ikke blir imøtekommet. Myndighetene viser ingen vilje eller evne til å implementer sosiale og institusjonelle reformer. Myndighetenes assimilering- og integreringspolitikk står i veien for det (Odgaard & Nielsen, 2011). De store forskjellene mellom minoriteter og Han-kinesere er med på å skape et stort skille og misnøye blant minoritetene. Kinas emigrasjonspolitik "Develop the Great Northwest" blir oppfattet svært negativt av mange uigurer, som mener dette truer deres kultur. Dette var noe av den underliggende årsaken til Urumqi-opptøyene i 2009. Myndighetene vil med en slik tilnærming kunne fortsette å fore minoritetenes misnøye, som igjen vil støtte opp under opprøret.

På den andre siden har myndighetene trolig lykkes med å skape en sterkere kampsak (cause), som Galula mente var viktig for å oppnå suksess. Denne kampsaken er troen på at det kinesiske storsamfunnet er fremtiden. Wayne sier at: "Countering insurgency comes when the society's dream run through the state rather than against it." (M. Wayne, 2008, s. 125). Troen på at myndighetene kan gi sikkerhet, og troen på at myndigheten kan bidra med økt velstand og at det går gjennom å tilpasse seg storsamfunnet, kan i det lange løp vise seg å være en effektivt COIN-tilnærmingen i Xinjiang (M. Wayne, 2008, s. 125).

Det kan hevdes at Kina ikke har forstått kraften som religion kan ha i å vekke motstand og kamp. Med myndighetenes harde tilnærming generelt, og mot religionsutøvelse spesielt, vil derfor islamske ekstremister få mulighetene til å rekruttere og trene uigurer til fremtidig kamp mot myndighetene (Patrick, 2010, s. 51). Dette er en indikasjon på at myndighetene ikke forstår minoritetsbefolkningen eller dynamikken i COIN.

Nur Beki sa i en tale 11. november 2012 at flere og flere gir informasjon om terroristorganisasjoner og hjelper til i kampen mot EST. Han sier at truslene fra slike

turisme og det tegner en meget lovende fremtid. Mot slutten av dokumentet tar den opp EST som trussel for stabilitet og økonomisk vekst (Development and progress in Xinjiang, 2009).

terroristorganisasjoner er den største trusselen for stabilitet i provinsen (China Daily, 2012-11-12). Med dette utspillet kan man tolke at myndighetene er opptatt av befolkningens støtte for å bekjempe opprøret. Tilnærmingen er derimot noe sprikende.

The relevance of legitimacy

Myndighetene har vært svært konsekvente med å omtale opprøret og opprørerne som EST, og gjerne gi de en merkelapp som terrorister. Dette virker som en bevisst tilnærming for å undergrave opprørernes legitimitet og kamp.

Terrorist activities organized by the "East Turkistan" forces aimed against the various ethnic groups of Xinjiang pose an open challenge to the Constitution and laws of China, and are serious crimes of violence against society and humanity. National unification is in the fundamental interests of all peoples of Xinjiang; social stability is a prerequisite and guarantee of Xinjiang's development; and ethnic unity is the lifeblood of the people of all ethnic groups in Xinjiang. Ethnic unity is a blessing for all peoples, while separatism would be disastrous. The Chinese government has, in accordance with the law, combated the sabotage activities of the "East Turkistan" forces to create a stable and peaceful social environment for Xinjiang's development. It is in keeping with the common aspirations of all peoples of Xinjiang and therefore has won their genuine backing and active support. (Development and progress in Xinjiang, 2009)

Her vises en klar retorikk «vi» (som i hele folket) mot «dem» som ødelegger, nemlig opprørerne, sannsynligvis for å fremmedgjøre opprørerne. Det referer også til at myndighetene har slått ned en trussel mot landet med bruk av loven. I *white paper* av 2003 om Xinjiang er det tydelig at myndighetene vil etablere et narrativ om Kinas historiske tilknytning til Xinjiang, og bruker over halve dokumentet på å gå igjennom historien (History and development of Xinjiang, 2003). Myndighetene virker meget bevisst på, og har evnene til, å drive en langvarig propaganda-kampanje som er ment å undergrave opprørs- og terroristgrupper.

Egen legitimitet bygges opp gjennom *Han-ificeringen* av Xinjiang og narrativet om Kinas historiske tilhørighet til provinsen. Det første fører til, som Gardner Bovingdon uttrykker: «Uyghurs, strangers in their own land» (Bovingdon, 2010). Det kan virke som myndighetene ønsker å endre hele samfunnstrukturen med assimilering av minoriteter og emigrering av Han-kinesere til provinsen. "...the government shapes the "waters" (population) of Xinjiang to their cause by crowding out the pro-insurgency Uyghur populace." (Ong, 2012-06-18, s. 7). Dette, som blant andre Mats Berdal kaller *social engineering*, betyr radikale endringer for samfunnet (Berdal, 2009, s. 19).

Når det gjelder kampen om det historiske narrative for Xinjiang, kan det virke som det er lite effektivt grunnet aktiviteten til uiguriske grupper som distribuerer uigurenes versjon av historien både lokalt og internasjonalt med hjelp av ekstern støtte. Myndighetenes sensur og internettkontroll kan motvirke dette i noe grad. Sensuren kan på en annen side virke kontraproduktivt da det fyrer opp under misnøye ved at uigurene nektes å utøve sin kultur (Bovingdon, 2004, s. 374).

Det kan hevdes at myndighetene gjør store feil i sin tilnærming ved å love mye og innfri lite, som autonomi og religiøse rettigheter, samt bruk av for voldelige tiltak mot tilsynelatende fredfulle demonstrasjoner, og svært strenge straffer. På den andre siden har de lyktes med å slå ned opprøret til et minimum og levert en viss økonomisk vekst i regionene. Opprøret i Xinjiang dreier seg om en kamp om legitimitet for begge sidene, der det er vanskelig å ta stilling til om myndighetenes tilnærming er effektiv (Ong, 2012-06-18).

Prepare for a protracted campaign

Den politiske viljen har sitt utspring fra tre kilder; staten, kommunistpartiet og folket.⁹⁸ For Kina er disse så sterke i ønsket om å holde kontroll på Xinjiang at det er nærmest ubegrenset politisk vilje til å lykkes (M. Wayne, 2008, s. 55). Som nevnt tidligere ligger også den politiske viljen i å holde landet samlet. Hvis en av minoritetsprovinsene får mulighet til å løsrive seg, vil flere ønske å følge etter.

Evne til langvarig innsats kan spores til *fire i en-forsvaret* (4i1). (4i1) består av PLA, PAP, *Bingtuan* og folket (Han-kinesere). Samspillet mellom disse kan hevdes å være meget sterkt og effektivt i myndighetenes tilnærming. Det dekker både sikkerhetsdomenet, økonomisk utvikling og legitimitet for innsatsen (M. I. Wayne, 2007, s. 47).⁹⁹

4.4.2 Hvordan bekjemper Kina trusselen i Xinjiang?

Unity of effort

På den ene siden virker det som myndighetenes innsats er godt koordinert og støtter opp om de politiske målene for provinsen. Det er koordinering mellom lokale myndigheter og

⁹⁸ Med «folket» menes hovedsakelig Han-kinesere.

⁹⁹ *Fire i en-forsvaret* er også beskrevet i 2003 *white paper* om Xinjiang som et viktig virkemiddel for stabilitet (History and development of Xinjiang, 2003).

sikkerhetsstrukturen. Det må kunne forutsettes, som nevnt i kapittel 3, at felles kommandoplass for koordinering av sikkerhet eksisterer i denne provinsen. På grunn av den sårbare sikkerhetssituasjon er det sannsynlig at sentralmyndighetene holder oversikt og koordinerer med provinsnivå (Mackerras, 2012, s. 71).¹⁰⁰ Som funnene i forrige kapittel viser, er arbeidsdelingen mellom sikkerhetsstyrkene klar, og det virker som dette er tilfellet i Xinjiang også. Det er allikevel for lite informasjon til å kunne si noe om graden av samhandling og koordinering internt i provinsen mellom de forskjellige bidragsyterne.

På den andre siden er det indikasjoner på at de lokale etatene i provinsen har en dragning mot å koordinere mot Beijing, men lite internt i provinsen (Odgaard & Nielsen, 2011). Samtidig kan det se ut som at det er stor avstand mellom beslutninger tatt i Beijing til det utførende ledd i Xinjiang. Her kan lokale interesser og korrupsjon stå i veien for effektiv utførelse av pålegg fra sentrale myndigheter.¹⁰¹

Kinesernes komite- og konsensussystem kan som beskrevet i kapittel 3 virke svært rigid, men for en langvarig COIN-kampanje kan det, som Galula hevder, være effektivt for å samordne innsats. Det er derfor sannsynlig at myndighetene har en god evne til å koordinere innsatsen på lokalt og sentralt nivå for kampanjen i Xinjiang.

Neutralise the insurgency and isolate the insurgents from their support

Myndighetenes evne til å hindre opprørernes påvirkning på lokalbefolkningen virker som svært vellykket hvis man skal måle det ut fra antall voldelige hendelser i provinsen, på tross av noe økning i voldsnivået etter 2008. Myndighetene har slått svært hardt ned på opprørsaktivitet og har trolig skremt vekk både mange etablerte og ferske opprørere med den tilnærmingen.

Myndighetene har en mye hardere politikk mot demonstrasjoner og regimekritiske ytringer i Xinjiang enn i resten av Kina (Bovingdon, 2010, s. 131). Det begrenser folks evne til å uttrykke seg, og er med på å isolere situasjonen fra omverden. Det gjør muligheten for å spre budskap fra regimekritiske grupper til omverden vanskelig.

Wayne hevder at man i samme periode som man har endret bruk av sikkerhetsstyrkene også har endret samfunnet og lokalt styresett. Han kaller dette *society-centric warfare*. Med

¹⁰⁰ Under opptøyene i Urumqi i 2009 returnerte Hu Jintao på kort varsel fra en internasjonal reise for å lede innsatsen.

¹⁰¹ Fra intervju med Odgaard og Nielsen i København 14. januar 2013.

det så mener han at lokale myndigheter har påvirket samfunnet og evnen opprørerne har til å hente støtte og bevege seg i samfunnet (M. Wayne, 2008, s. 91). Gjennom *society-centric warfare* gjøres lokalsamfunnet ansvarlig for opprør (M. I. Wayne, 2007, s. 44-46). Det blir gjort gjennom å kontrollere utøvelsen av religion, endring av utdanningssystemet, bruk av regimevennlig minoritetselite og etterretning. Han hevder at myndighetene driver *society-centric warfare* ved å gi inntrykk av at sikkerhetsstyrkene og sikkerhetstjenesten har informanter overalt. Som Galula beskrev om totalitære stater, fører det til at naboer varsler på hverandre i frykt for at myndighetene arresterer de som ikke sier i fra (M. Wayne, 2008, s. 107). Dette gjør det svært vanskelig for opprørerne å bevege seg i samfunnet. Også myndighetenes innsats med å rekruttere lojale minoriteter inn i lederstillinger i byråkratiet for å legitimere politikken lokalt har vært viktig for denne tilnærmingen (M. Wayne, 2008, s. 106). Denne tilnærmingen henger sammen med det som tidligere er nevnt om *social engineering*, endring av den sosiale strukturen i provinsen.

I motsetning til hva Vesten har gjort i Irak og Afghanistan, har kinesiske myndigheter valgt å ta kontroll på utøvelsen av Islam i samfunnet, noe som etter min oppfatning har vært opprørernes sterkeste virkemiddel i de to nevnte land, og som Hoffmann og Kilcullen nevner som viktige redskap for moderne opprør (se kapittel 2).

Samlet sett har Kina nyttet kraftige virkemidler for å kontrollere befolkningen, slik at de enklere kan isolere dem fra opprørerne. Endring av samfunnsstrukturen (*social engineering*) har endret det sosiale terrenget for opprørerne. Dette er svært radikalt sett med vestlige øyne, men ikke unormalt opp gjennom Kinas historie (se side 47). Det er derfor vanskelig å si hvor negative konsekvenser denne tilnærmingen har for myndighetenes legitimitet overfor minoritetene i Xinjiang. Sett i COIN-sammenheng er dette i tråd med klassisk COIN, men ikke politisk akseptabelt i Vesten i dag

Myndighetenes evne til å isolere opprørernes støtte virker også å ha fungert bra ved at opprørsgruppen har liten evne til å øke aktiviteten og bringe inn nye virkemidler og metoder. Myndighetene har ved flere anledninger blokkert internett og radiosendinger for å hindre at budskap fra uiguriske organisasjoner i utlandet når Xinjiang (Bovingdon, 2010, s. 157). Myndighetenes tilnærming med å bryte opp fiendtlige organisasjoner og forsøke å unngå at nye kommer til har fungert. Dette har de gjort med å gå på lederne for disse organisasjonene

og statuere eksempler med lange fengselsstraffer (Bovingdon, 2010, s. 127).¹⁰² Samarbeid med naboland har vært viktig for å kontrollere grensen og bekjempe gruppene (se neste kapittel). PLA og PAP blir brukt for å sikre grensen mot illegal trafikk av blant annet opprørs- og terroristgrupper.

Security under the rule of law is essential

Politi er også i Xinjiang ansvarlig for den daglige sikkerheten i provinsen. Det er derimot noe uklart hvor stor rolle PAP har i Xinjiang for bekjemping av EST. Myndighetene i egne uttalelser legger vekt på at pågrepne personer knyttet til EST blir stilt for retten og fortjener strenge straffer. På den andre siden kritiserer både USA og Amnesty kinesiske myndigheter for at sikkerhetsstyrkene pågriper tilfeldig og at mange som blir pågrepet ikke kan gjøres rede for i etterkant (Amnesty International, 2004; Country Reports on Human Rights, 2013). Det kan derfor virke som myndighetene oppfyller første del i dette prinsippet, nemlig at det er politi som leder an og står for pågrepelse, men at de i liten grad respekterer menneskerettigheter. Det kan ha konsekvenser for legitimiteten til myndighetene, noe som WUC utnytter i sin kampanje mot myndighetene (World Uyghur Congress, 2013).

Som nevnt kritiseres myndighetene av menneskerettighetsorganisasjoner og vestlige stater for at de tøyser terrorismebegrepet svært langt (se figur 1) og har brukt langtidsdommer og dødsdommer uten særlig god begrunnelse offentlig. På grunn av dette kan det stilles spørsmål til rettssikkerhet og myndighetenes troverdighet når det gjelder bruk av loven. Myndighetene ønsker å slå hardt ned på EST, og gjerne så tidlig som i planleggingsstadiet. De har også gjort det samme mot tilsynelatende fredfulle demonstrasjoner, og har, som Amnesty kritiserer dem for, gitt strenge dommer uten særlig godt grunnlag. På den andre siden blir sannsynligvis de fleste som tas for EST framstilt for en domstol. Det at sakene ikke går for åpne dører kan være for å isolere opprøret ved å nekte de mistenkte muligheten til å ytre regimekritiske meninger til resten av befolkningen.

Det er liten tvil om at personer som blir dømt for terrorisme eller EST generelt får lange og harde straffer. Strafferammen er generelt høy i Kina, men det brukes også sannsynligvis som et ledd i å virke avskrekkende for folk flest. For Han-kinesere kan det muligens være akseptabelt med denne tilnærmingen fordi det fjerner personer som er en

¹⁰² Tidligere ledere for ETIM og TIP har begge blitt drept i Pakistan (Sowell, 2010).

trussel mot stabiliteten, men undergraver sannsynligvis legitimiteten til myndighetene sett fra minoritetenes side.

Xinjiang som case viser noen unike avvik fra den doktrinære og nasjonale tilnærmingen. *Fire i en-systemet* (4i1) og strengere befolkningskontroll er nok det mest åpenbare. Det er allikevel flest likheter, som ansvarsforhold mellom politisk ledelse og sikkerhetsstyrker, og arbeidsfordeling mellom sikkerhetsstyrkene, samt at opprøret håndteres politisk og som noe kriminelt. Det viser også at tilnærmingen i Xinjiang i stor grad oppfyller de utvalgte prinsippene for COIN om hvordan de forstår og tilnærmer seg trusselen. På den andre siden har de et ambisiøst og mulig kontraproduktivt prosjekt om å endre samfunnet i Xinjiang.

Det er usikkert om myndighetene forstår minoritetsgruppene ut fra måten de implementerer assimileringspolitikken og *Han-ifiseringen*. Det påvirker sannsynligvis uigurene og de andre muslimske minoritetene i provinsen og deres syn på legitimiteten til myndighetene. På den andre siden kan det se ut som at det viktigste for myndighetene er å sikre legitimitet overfor Han-kineserne.

5 Kinas regionale strategi for bekjempelse av ekstremisme, separatisme og terrorisme?

The main political interest of the Chinese government in Central Asia is maintaining control over the Xinjiang Uyghur Autonomous Region. The legitimacy of the Chinese government is challenged by separatism in Xinjiang. (van der Putten, 2007, s. 36)

Dette kapitlet analyserer hvordan Kina bruker den regionale organisasjonen Shanghai Cooperation Organisation (SCO) og bilaterale avtaler med medlemsland i SCO til å bekjempe nasjonale og regionale opprørs- og terroristorganisasjoner. Jeg vil først redegjøre for Kinas motivasjon for initiere opprettelsen av SCO, eller dens forløper Shanghai Five i 1996, og organisasjonens mandat, funksjon og oppgaver. Deretter vil jeg se på hvilke avtaler og tiltak som er blitt vedtatt og iverksatt i regi av SCO, relatert til Kinas bekjempelse av ekstremisme, separatisme og terrorisme (EST). Avslutningsvis vil jeg sammenligne mot de utvalgte prinsippene fra NATOs COIN-doktrine.

5.1 Bakgrunn for opprettelsen av SCO

SCO ble formelt opprettet i 2001, men så sin fødsel allerede i 1996 under navnet Shanghai Five. Shanghai Five bestod av Russland, Kina, Kasakhstan, Kirgisistan og Tadsjikistan. I 2001 ble Usbekistan tatt opp som medlem og organisasjonen endret navnet til SCO. India, Pakistan, Mongolia og Iran har i dag status som observatører, Hviterussland og Sri Lanka status som dialogpartnere og Afghanistan er med i en kontaktgruppe med SCO.

Det bor et sted mellom 550.000 til 650.000 uigurer i Sentral-Asia i dag. Grupper med uigurer og andre minoriteter har flyktet fra Kina, og spesielt Xinjiang, i flere perioder. I nyere tid var det en stor utflytting i 1949 da Kommunistpartiet tok over makten. En annen periode var på 90-tallet, særlig etter Kinas «Strike hard/maximum pressure»-kampanje etter 1996. De fleste av disse uigurene bor i Kirgisistan, Kasakhstan og Usbekistan (Cummings, 2012). Mye av Kinas motivasjon for deltagelse i SCO er situasjonen i Xinjiang og redselen for en etnisk religiøs konflikt, der uigurer og andre minoriteter får støtte fra sentral-asiatiske land (Cummings, 2012, s. 161).

The SCO, originally formed to settle border questions, has now reoriented towards co-operation against terrorism, drugs trafficking, fundamentalist, and separatism. In practice, this is mainly about mutual support for repression of local revolts from Chechnya to Xinjiang. Islamic extremism is blamed for it all, and Afghanistan was singled out as a possible object for action... This co-operation is enabled by China's recognition of Russian leadership in Central Asia... which China so far sees as the best strategy to ensure stability and thus handle its main concern, Uighur rebels in Xinjiang. (Cummings, 2012, s. 166)

Mandatet for organisasjonen ble underskrevet i 2002. De tre overordnede målene for SCO er tillitsbygging mellom naboland, samarbeid innenfor sikkerhet og økonomi, og samarbeid om å bekjempe EST.¹⁰³ Medlemslandene skal blant annet følge prinsippene om

¹⁰³ "...to strengthen mutual trust, friendship and goodneighborliness between the member States;
 - to consolidate multidisciplinary cooperation in the maintenance and strengthening of peace, security and stability in the region and promotion of a new democratic, fair and rational political and economic international order;
 - to jointly counteract terrorism, separatism and extremism in all their manifestations, to fight against illicit narcotics and arms trafficking and other types of criminal activity of a transnational character, and also illegal migration;" (SCO, 2009a).

gjensidig respekt for det enkelte nabolands suverenitet, og at andre land ikke har rett til å blande seg inn i en nasjons indre anliggende (SCO, 2009a).¹⁰⁴

Organisasjonen ble først opprettet for å bidra til økt samarbeid og tillit i grensespørsmål mellom landene der sikkerhet var hovedfokus. Etter hvert kom det til avtaler for å bygge ned militært nærvær på grensene mellom medlemslandene, noe som forklarer det lave nærværet av PLA i Xinjiang Militær Distrikt (MD) og Lanzhou MR. Anti-terror og organisert kriminalitet ble tidlig satt på agendaen, og er en av de viktigste oppgavene for organisasjonen.

I dag samarbeides det både om sikkerhetsspørsmål, finans, energisikkerhet og kultur. Noen hevder at SCO har blitt etablert som en militærorganisasjon, som NATO, for å være en motvekt til særlig USAs innflytelse i regionen, men det er ikke riktig da det ikke finnes noen kommandostruktur eller samarbeid som ligner på det NATO har (Russel & Cohn, 2012). Stabilitet og økonomisk vekst er de viktigste verdiene for SCO-medlemsland. Det kan hevdes at det kommer foran menneskerettigheter og demokratiske verdier (Cummings, 2012, s. 84).

SCO styres av bilaterale avgjørelser og konsensus. Det kan gå på bekostning av å lage en effektiv organisasjon og evne til å løse konfliktspørsmål mellom medlemslandene (Cooley, 2012). Organisasjonen er derfor trolig mer et verktøy for bilateralt samarbeid, enn en multinasjonal organisasjon (Cooley, 2012, s. 80).

5.2 SCO som verktøy for å bekjempe EST i Kina

5.2.1 Avtaler og tiltak i regi av SCO

Det er mye som tyder på at Kina har hatt stor gevinst av økt samarbeid med de sentral-asiatiske landene. Kina har brukt dette for å stabilisere naboforholdene og samarbeide om CT (Oldberg, 2007, s. 45). Således har SCO vært et viktig verktøy for Kina i bekjempelse av EST.

¹⁰⁴ "...mutual respect of sovereignty, independence, territorial integrity of States and inviolability of State borders, non-aggression, non-interference in internal affairs, non-use of force or threat of its use in international relations, seeking no unilateral military superiority in adjacent areas;" (SCO, 2009a).

Som i de foregående kapitlene har jeg først systematisert virkemidlene SCO bidrar med i myke og harde tiltak, deretter gjøres det samme for det bilaterale samarbeidet før det skal sammenlignes med NATOs COIN-prinsipp.

Myke virkemidler

Innenfor myke tiltak som kan ses i rammen av SCO, er det sannsynligvis gjensidig anerkjennelse, som gir landene legitimitet, og økonomisk samarbeid som er av størst betydning.

I etterkant av opptøyene i Urumqi i 2009 fikk Kina støtte fra SCO-landene på at dette var et internt sikkerhetsproblem. Cooley hevder dette var en kontrast til Russlands forsøk på å samle støtte hos SCO-medlemmer i forkant av Georgia-krigen i 2008 (Cooley, 2012, s. 83). En situasjon som Georgiakrigen er noe Kina er svært bekymret for; at grupper som ønsker løsrivelse skal få internasjonal støtte. Legitimiteten som SCO gir ved både å anerkjenne ikke-innblanding i nasjonale anliggende, samt medlemslandenes problemer med EST, er sannsynligvis viktig for Kina. SCO er også Kinas beste mulighet for å få tilgang til etterretninger fra de sentral-asiatiske landene, og fra Russland om forhold som har betydning for situasjonen i Xinjiang og uigurdiasporaen som lever i Sentral-Asia (Dr. Olcott, 2006, s. 10).

Opprettelsen av The Regional Anti-Terrorist Structure (RATS) i 2004, med hovedkvarter i Tasjkent, Usbekistan har vært et viktig ledd i å utvikle muligheten for å dele etterretninger i organisasjonen. RATS har senere endret navn til The Executive Committee of the Regional Counter-Terrorism Structure (RCTS) of SCO.¹⁰⁵ RCTS er etterretningskoordineringssenteret i SCO. Den forvalter en database som medlemslandene kan hente ut etterretning fra og den oppdaterer en liste over organisasjoner og personer som utgjør en terrortrussel mot medlemslandene. I 2010 bestod denne listen av 42 organisasjoner og 1100 personer. Listen er ikke offentlig, og er sterkt kritisert av menneskerettsorganisasjoner for at det er et verktøy for å forfølge uskyldige personer. RCTS rapporterer til hvert enkelt medlemslands innenriksdepartement. I 2009 holdt SCO en anti-terror-konferanse der det ble bestemt at i tilfeller der man har å gjøre med terroristgrupper, kan nasjonal lovgivning anvendes i et annet medlemsland. Dette skulle lette utleveringsavtaler og etterforskning. I

¹⁰⁵ Det er noe uklart når RATS skiftet navn til RCTS og hvorfor. Det er ingen informasjon om dette på SCO eller RCTS web-side.

motsetning til USA, som omgikk lover i deres «global war on terrorism» (GWOT), har SCO endret lover. Resultatet er at mistenkte terrorister ikke kan søke asyl i SCO-medlemsland for å få beskyttelse mot utlevering (Cooley, 2012, s. 101).

RCTSs mandat er å samarbeide med alle medlemslands etterretnings- og overvåkningsorganisasjoner, bistå i planlegging av CT-øvelser og trening, klargjøre innspill til lovgivning for å bekjempe EST, og å innhente og analysere etterretninger om EST (SCO, 2013).¹⁰⁶ RCTS har en komiteleder som går på omgang blant medlemslandene, og den bemannes daglig med ca 30 personer med et budsjett på tre millioner dollar. Zhang Xinfeng er siden januar 2013 leder av komiteen i RCTS (SCO, 2013). I 2001 ble man i SCO enige om en konvensjon og handlingsplan mot ekstremisme, separatisme og terrorisme. Her ble man også enig om opprettelsen av RATS/RCTS og definisjoner av de tre begrepene:¹⁰⁷

- 1) "terrorism" means:
 - a) any act recognized as an offence in one of the treaties listed in the Annex to this Convention (hereinafter referred to as "the Annex") and as defined in this Treaty;
 - b) any other act intended to cause death or serious bodily injury to a civilian, or any other person not taking an active part in the hostilities in a situation of armed conflict or to cause major damage to any material facility, as well as to organize, plan, aid and abet such act, when the purpose of such act, by its nature or context, is to intimidate a population, violate public security or to compel public authorities or an international organization to do or to abstain from doing any act, and prosecuted in accordance with the national laws of the Parties;
- 2) "separatism" means any act intended to violate territorial integrity of a State including by annexation of any part of its territory or to disintegrate a State, committed in a violent manner, as well as planning and preparing, and abetting such act, and subject to criminal prosecuting in accordance with the national laws of the Parties;

¹⁰⁶ 1. Maintaining working relations with competent institutions of the member states and international organisations tackling issues of fighting terrorism, separatism and extremism;

2. Assistance in interaction among the member states in preparation and staging of counterterrorism exercises at the request of concerned member states, preparation and conduct of search operations and other activities in the field of fighting terrorism, separatism and extremism;

3. Joint drafting of international legal documents concerning the fight against terrorism, separatism and extremism;

4. Gathering and analysis of information coming to the RCTS from the member states, formation and filling of RCTS data bank; (SCO, 2013)

¹⁰⁷ Vedlegget det henvises til i definisjonen har ikke vært tilgjengelig for denne studien.

3) "Extremism" is an act aimed at seizing or keeping power through the use of violence or changing violently the constitutional regime of a State, as well as a violent encroachment upon public security, including organization, for the above purposes, of illegal armed formations and participation in them, criminally prosecuted in conformity with the national laws of the Parties. (SCO, 2009b)

Alle tre definisjonene favner bredt og det er særlig definisjon av terrorisme som har blitt mest kritisert av andre nasjoner for å være for romslig. Det kan også se ut til at definisjonene er mer omfattende enn det Kina selv har (se figur 1).

Alekander Lukin hevder at det er unikt at SCO har blitt enig om en felles definisjon av ekstremisme, separatisme og terrorisme (EST). Dette gjør det mulig å samarbeide om å bekjempe slike trusler. Merk særlig det som står om at disse handlingene skal rettsforfølges. Det kan hevdes at SCO-landene har en mye bredere tilnærming til å bekjempe disse enn amerikanernes GWOT, eller hva som ligger i NATOs definisjoner for terrorisme og opprør. Ved å se EST i sammenheng, og ikke terrorisme isolert, kan man mer effektivt bekjempe dem (Lukin, 2007, s. 142). Dette støttes av Hoffman og Kilcullen i det de beskriver om hybride trusler eller moderne opprør (se kapittel 2).

I 2010 bestemte medlemslandene seg for å utvide anti-terror-samarbeidet til også å inkludere statene med observasjonsstatus til SCO; India, Pakistan, Iran, Mongolia, og Afghanistan (SCO, 2013). Kina har lenge hatt samarbeid med flere av disse statene om CT, særlig Pakistan.

Harde virkemidler

Av harde tiltak som kan tilskrives SCO, er SCOs definisjon av terrorisme, separatisme og ekstremisme et meget kraftig tiltak for å begrunne overvåkning og rettsforfølgelse. Øvelsene i regi av SCO er et annet tiltak, for å gjøre landene i stand til å samarbeide hvis en større eskalering av trussel fra EST skulle skje. Her vektlegges militære operasjoner i bekjempelse av opprør, men det foregår også noe politisamarbeid. I øvelsene ligger sannsynligvis et element av avskrekking overfor internasjonale og nasjonale opprørs- og terroristgrupper.

Peace Mission (PM)-øvelsene har vært gjennomført siden 2002, med varierende deltagelse, fokus og øvingsområde. I 2003 ble øvelsen Cooperation 2003 gjennomført i Xinjiang. Dette var trolig ikke tilfeldig, og hang trolig sammen med Kinas frykt for at uiguriske opprørs- og terroristgrupper ville søke støtte hos internasjonale opprørs- og terroristgrupper som IMU og IJU. Det kan argumenteres for at øvelsen viste SCOs vilje til å

gjøre noe praktisk med konvensjonen mot EST som ble undertegnet i 2002 (de Haas, 2007, s. 24).

PM-2005 i Vladivostok var den første bilaterale øvelsen mellom Russland og Kina med 10.000 soldater deltagende, men ble flagget som en SCO-øvelse. Ariel Cohen og de Haas hevder denne øvelsen var alt annet enn kontraterrorøvelse (CT-øvelse), men mer konvensjonelt fokusert og rettet mot kyst-nære forhold med bruk av strategiske bombere, krysserraketter og amfibieoperasjoner (Cohen, 2006, s. 3; de Haas, 2007, s. 21).

I 2006 ble det gjennomført en anti-terrorøvelse i Usbekistan under navnet East-Antiterror 2006, med både spesialstyrker og sivilt politi. Alle SCO-land var representert. I 2007 ble det gjennomført en annen CT-øvelse med navn «Issyk-Kul Antiterror 2007» i Kirgisistan. Her var også alle medlemsland deltagende, og observatørlandene var representert (de Haas, 2007, s. 21). For PM-2007 var alle SCO-medlemsland deltagende med totalt 10.000 soldater (Godehardt & Pengxin, 2009). Øvingsområdet ble delt mellom Kina og Russland. Den startet i Urumqi, Xinjiang og fortsatte i Ural i Sentral-Russland. Kina sendte 1700 soldater fra Xinjiang (MD). Det var en formidabel logistikkutfordring for PLA på grunn av distansen og mengden av personell og utstyr (Germanovich, 2008, s. 34). Øvelsen ser ut til å ha hatt en klarere CT-profil enn tidligere, med øving på frigjøring av gisler og angrep mot terroristbaser. Hensikten uttrykt fra SCO var å øke SCOs CT-kapasitet. Scenario var opprør fra en minoritet med støtte fra en annen stat og internasjonal terrorisme. I følge Haas ble øvelsen sannsynligvis brukt av Kina som en klar advarsel til opprørs- og terroristgrupper i Xinjiang, uigurisk diaspora og internasjonale terroristgrupper som har ønske om å støtte virksomhet i Xinjiang (de Haas, 2007, s. 23).

PM-2009 var en CT-øvelse i Jili,¹⁰⁸ Xinjiang, primært med PLA og russiske styrker, men alle medlemsland var representert. Under SCO-toppmøte i Jekaterinburg ble det bestemt at SCOs aktivitet skulle ha fokus på CT og ikke ta form som en forsvarsorganisasjon (Godehardt & Pengxin, 2009). PM-2010 anti-terror øvelse i Kazakhstan hadde ca 5000 deltagere fordelt på alle SCO-land (Global Times, 2012-06-07). I forkant av øvelsen var målsetningene med øvelsen sprikende mellom Kina og Russland, der både fredsbevarende operasjoner, CT og kollektivt forsvarstrening var ønsket, en indikasjon på sprikende ambisjoner i organisasjonen (Flikke, 2009, s. 17). I kinesisk media ble det fremhevet at denne

¹⁰⁸ Jili skrives også Ili og Yili og er i nærheten av Ghulja.

øvelsen hadde til hensikt å bedre evnen til å bekjempe EST, og refererte til opptøyene i Urumqi i 2009 for å begrunne nødvendigheten med slik trening (Yang, 2010-09-25).

PM-2012 i Tadsjikistan hadde ca 2000 deltagere fra alle SCO-land med unntak av Usbekistan. Kina deltok med 370 soldater, alle fra Xinjiang MD (Meng, 2012-06-06). Øvelsen var delt i tre faser med strategisk konsultasjon, planlegging av operasjonen og gjennomføring av operasjonen. I siste fase ble det også gjennomført en fellesoperativ og multinasjonal skarpskytingsøvelse (Godehardt & Pengxin, 2009).¹⁰⁹

Det kan se ut til at øvelsene har hatt en dreining fra styrkedemonstrasjoner med konvensjonelle scenarier til kontraterrorøvelser (CT-øvelser) med svært robuste midler. Både materiellet styrkene bruker under disse øvelsene (stridsvogner, artilleri og kamphelikoptre) og fokus på skarpskyting kan tyde på en tilnærming med bruk av mye makt for å løse en CT-situasjon.

Gjennom SCO har man blitt enig om utleveringsavtaler av folk som søker asyl eller som er mistenkt for EST. Det gir Kina lengre rekkevidde i bekjempelsen av EST. RCTS-samarbeidet har gitt Kina økt tilgang til etterretning, men det er særlig terrorlisten som utgis av RCTS som gir Kina muligheter gjennom SCO; både mulighet for pågripelse og legitimitet for å gjøre det. Yu Bin hevder i sin studie av SCO at Kina ser på SCO som en suksess, særlig når det gjelder bekjempelse av EST:

The SCO has made considerable progress in terms of both institutionalization and outreach. The regional security group has been able to maintain relative stability (by China's account, over 500 terrorist plots have been foiled since 2004 and there were 70 successful projects in the defense and security area between 2001 and 2011)...(Bin, 2012, s. 4)

5.2.2 Bilaterale avtaler og tiltak

Det er særlig to forhold som kan vektlegges av de myke tiltak som kommer ut av bilaterale og internasjonalt samarbeid. Det er økt militær- og politisamarbeid, samt internasjonalisering av bekjempelse av EST. Som nevnt gjennomfører Kina mange øvelser i regi av SCO, men også bilateralt med SCO land. Det inkluderer SCO-observatørland som India og Pakistan. I tillegg har Kina gjennomført flere CT-øvelser med land som Thailand, Tyrkia og Hviterussland med flere. For internasjonalisering av kampen mot terrorisme var Kina snar med å anerkjenne

¹⁰⁹ Skarpskytingsøvelse er militære avdelingsøvelser med bruk av skarp ammunisjon.

USAs kamp mot AQ i 2001. Etter bombeangrepet i Boston april 2013 var det uttalelser i kinesisk media som ønsket anerkjennelse for Kinas arbeid mot internasjonal terrorisme og lokal terrorisme i Xinjiang, samtidig som man kritiserte amerikansk alenegang i GWOT (Xiaoqiang, 2013-04-18). Kina har engasjert seg i koordinering av CT i FN og ser på FN og SCO som viktige aktører for å sette problemet på den internasjonale dagsorden. De er for internasjonalt samarbeid om dette, men i mot intervensjon i enkeltland for å bekjempe trusselen.

For Kina er nok samarbeidet med Russland det viktigste for bekjempelse av EST av alle SCO-land. I 2004 møttes Hu Jintao og Vladimir Putin der de kom med en felles uttalelse:

...strengthening the global anti-terrorist cooperation within the United Nations and for working out the complex strategy of struggle against terrorism. Emphasized that to completely accomplish this task was possible only under aegis of the UN, international law, in accordance with the UN Security Council resolution, also in close cooperation with the main coordinating Center – Counterterrorist Committee of the UN Security Council; that China and Russia would promote to continuation of the constructive cooperation of the Shanghai Cooperation Organization... terrorists and separatists of Chechnya and «East Turkistan» are part of international terrorism. In this regard, one should take purposeful practical steps on the bilateral and multilateral level. (RATS SCO, 2004-11-02)

Her fremheves både internasjonalt samarbeid, bruk av FN som et viktig organ i kampen, og at man skal følge internasjonal lov, samt anerkjennelse av at interne opprørsgrupper har sammenheng med internasjonal terrorisme.

Under et FN-møte i Turkmenistan i 2011, om implementering av en global CT-plan for Sentral-Asia, der mange internasjonale og regionale organisasjoner og land var til stede, presenterte Kinas representant, Li Fenglin, fire punkter til forbedring av det internasjonale CT-arbeidet:¹¹⁰

- Økt internasjonalt samarbeid om bekjempelse av terrorisme
- Mer fokus på preventive tiltak som fattigdomsbekjempning, internasjonalt samarbeid og toleranse. Militære midler alene er ikke effektivt for å bekjempe trusselen.
- Velge en strategi som ser på internasjonale lover mot terrorisme og politisamarbeid for å pågripe, bedre grensekontroll og bekjempelse av terrorfinansiering og terroristers bruk av Internett
- Styrke, samt bruke organisasjoner som FN og SCO i dette arbeidet. (Tadjbakhsh, CTITF/UNRCCA, & Jenssen, 2011, s. 7).

¹¹⁰ Både FN, USA, NATO, SCO og Norge var representert under møtet.

Han presiserte samtidig betydningen av trusselen fra uiguriske terroristorganisasjoner. Uttalelsen indikerer både Kinas vilje til å samarbeide internasjonalt for å bekjempe EST, troen på at SCO og FN er viktige i denne kampen, og hvor alvorlig de anser at trusselen er. Tiltakene som listes gir også en indikasjon på Kinas måte å bekjempe trusselen på. Retorikken er sannsynligvis tilpasset et internasjonalt publikum, men den føyer seg også inn i rekken av utspill i Kinas kamp mot EST.

5.3 Kinas bruk av SCO sammenlignet med NATOs COIN-prinsipp

5.3.1 Hvordan forstår Kina truslene?

Political primacy

Kina ser trusselen fra EST primært som et politisk problem, også i rammen av SCO. Det kan se ut som at Kina ikke ønsker at SCO skal forvandles til en militær organisasjon som NATO, men at de er tilfreds med hvordan organisasjonen fungerer, og at det er de politiske prosessene i organisasjonen som er viktig. For SCO som helhet er det også mye som tyder på at det er de politiske prosessene som er viktige. Under SCO-toppmøtet i juni 2012 sa Putin i en tale:

Our key focus remains on regional security and stability. That is the main objective of the 2013-2015 SCO member states' program for cooperation in combating terrorism, separatism and extremism and the new draft provisions on political and diplomatic measures and response mechanisms in situations that threaten peace, security and stability in the region. (Putin, 2012-06-07)

I dette ligger det en indikasjon på politisk forrang i kampen mot EST.

Medlemslandene i SCO har rykte på seg for å bruke mer militærmakt enn nødvendig mot EST-relaterte grupper. Russerne i Beslan i 2004, usbekerne i Ferganadalen i 2005 og kineserne i Urumqi i 2009 er eksempler på det. Hverken Ferganadalen eller Urumqi kan defineres som CT i vestlig forstand, men det kan sannsynligvis heller ikke PM-øvelsene. PM-øvelsene ligner mer på ildkraftdemonstrasjoner og COIN-kampanjer med fokus på å bekjempe opprørere. Det siste blir i motsetning til klassisk COIN, som vektlegger bekjempelse av opprøret i sin helhet og ikke den enkelte opprørs- og terroristgruppe. Når det er nevnt, har SCO lagt mer vekt på de politiske forhandlingene i forkant av en militæroperasjon, særlig siden PM-2010. Forhandlingsdelen i øvelsene er ukjent, men det at de faktisk øver på det, gir en indikasjon om at det er politikken som er i førersetet i CT-

øvelsene. I forbindelse med de siste års PM-øvelser har man også valgt å legge SCO-toppmøter til samme tidsperiode. Dette er neppe tilfeldig. Øvelsene brukes derfor sannsynligvis som et middel for de politiske prosessene i SCO for å gi signal om hvor man står, blant annet i kampen mot EST.

Det kan se ut til at Kina behandler aktiviteten i SCO, og da særlig PM-øvelsene, annerledes enn hvordan man tilnærmer seg bekjempelse av EST hjemme. Kina sender nesten utelukkende PLA-styrker til PM-øvelsen, ofte fra Xinjiang MD og i liten grad PAP eller sivilt politi. Det er ikke ulikt hvordan NATO-land gjør det. Det er forskjell på hvilke sikkerhetsstyrker som hovedsakelig blir brukt i respektive hjemland, og hvilke styrker de sender til COIN-operasjoner utenfor hjemlandet, med unntak av land som har paramilitært politi, som PAP, som kan brukes i begge rollene. Dette er helt naturlig da det er begrenset med politi og paramilitære styrker som ikke er opphengt i daglige oppgaver og beredskap hjemme, mens militære styrker er lettere tilgjengelig for slike oppgaver. Allikevel er det interessant, fordi PLA sannsynligvis har liten interesse av å drive med MOOTW generelt og særlig bekjempelse av EST (se kapittel 3).

The SCO serves the purpose of bolstering the hold of Beijing over Xinjiang since the organisation aims to uphold regional stability. Instability across the Chinese-Central Asian border would have negative repercussions on government control in Xinjiang. (van der Putten, 2007, s. 37)

Van der Putten uttaler at Kinas politiske mål for SCO, og hva man kan få ut av SCO, er at SCO skal fasilitere for stabilitet i regionen og i Xinjiang.

It is a struggle for the population, not against the population

Kina har ført en meget hard linje overfor uigur-diasporaen i Sentral-Asia gjennom å bruke SCO-medlemsland til å legge press på disse gruppene. I tillegg har de utleveringsavtaler som gjør situasjonen for uigurer i Sentral-Asia svært usikker. På den andre siden har Kinas økte involvering i Sentral-Asia, gjennom økt handel og utbygging av infrastruktur i regionen, bidratt til økonomisk vekst i regionen. Dette skaper sannsynligvis et positivt bilde av Kina for de fleste folkegrupper i regionene. Den kan imidlertid virke som Kina i mindre grad vektlegger å bygge et positivt bilde av seg selv i Sentral-Asia, og særlig overfor uigur-diasporaen, enn man er i hjemlandet.

The relevance of legitimacy

For å bygge opp egen legitimitet er sannsynligvis SCO svært viktig. Som nevnt er felles uttalelser om kampen mot EST et viktig aspekt her. I statuttene til SCO er ikke-intervensjon nedfelt som et prinsipp, og man anerkjenner retten til at kampen mot EST er interne problem for staten, men man skal samtidig finne felles regionale løsninger som hjelper hverandre. SCO og Kina har også valgt å anerkjenne FN som viktig i denne kampen, og Kina har tatt en lederposisjon i FNs CT-koordinering. Kina har valgt å internasjonalisere sin kamp mot EST gjennom bruk av SCO, FN og bilateralt samarbeid, samtidig som man bruker SCO for å isolere regimekritiske grupper fra å gjøre det samme. Denne tilnærmingen er lite omtalt i vestlig COIN-litteratur.

Retorikken om EST i SCO er tilnærmet lik den kinesiske. Selv begrepet «EST» og *the three evil forces* er videreført i SCO-sammenheng. Det virker som det er en bevisst tilnærming for å undergrave opprørs- og terroristgruppers legitimitet.

SCO har også nedfelt i sine statutter at man skal respektere menneskerettigheter og behandle terrorister som kriminelle med rett til en rettferdig dom. På den andre siden har man valgt en definisjon som er så vid at man kan putte mange av statens regimekritiske trusler inn i dette for å rettferdiggjøre egne handlinger. Det fører sannsynligvis til redusert troverdighet både internt i egen befolkning og overfor verdenssamfunnet. Her er alle SCO-land på en mørk liste over stater som bryter menneskerettigheter jevnlig, og som skjuler forfølgelse av regimekritikere bak bekjempelse av EST (Human Rights Watch, 2013; Kissenkoetter, Knaute, & Rizk, 2012).

Prepare for a protracted campaign

Kina ser ut til å ha langsiktige motiv for SCO, og investerer både tid og politisk vilje på å holde organisasjonen sammen og på det spor som Kina ønsker at den skal være. Kina investerer også mye i de sentral-asiatiske landene som skal bidra til fortsatt stabilitet i regionen. På den andre siden er SCO så liten, budsjettet så marginalt og kapasiteten så begrenset at det er usikkert hvilken nytte SCO som organisasjon egentlig har. Kina virker allikevel tilfreds med SCO og den funksjon den har for landet. Siden ressursene som brukes av Kina på SCO er så små, både når det gjelder budsjett, bemanning av sekretariatet, RCTS og bidrag på PM-øvelser, kan Kina opprettholde, og uten problemer øke, aktiviteten.

5.3.2 Hvordan bekjemper Kina truslene?

Unity of effort

SCO er ingen militær organisasjon eller en organisasjon med egne kapasiteter som må ledes og koordineres, med unntak av en beskjeden CT-analyseenhet. Selv om organisasjonen er enkel har det vært forskjellige ambisjoner for organisasjonen blant medlemslandene, og særlig mellom Russland og Kina. Det virker som Russland har tilnærmet seg Kina, og at Kinas ønsker for utviklingen av SCO langt på vei har blitt fulgt. Ser vi på PM-øvelsene så er nok det en god indikator på hvilken retning organisasjonen går. Her har det vært store sprik i retning og ambisjon som under PM-2010, men Kinas ønske om fokus på CT ser ut til å ha lyktes, og har i stor grad vært fokus de siste tre øvelsene. Organisasjonen har ingen stående kommandostruktur, og viktige beslutninger tas under toppmøter. SCO er derfor lite enhetlig og koordinert. For Kina ser det ut til at deres behov for SCO, når det gjelder bekjempelse av EST, tilfredsstilles og må ses i sammenheng med innsatsen nasjonalt og lokalt (i Xinjiang).

I China's National Defense white paper fra 2011 fremlegges en lang rekke med aktivitet og mekanismer for koordinering av innsats mot EST på forskjellige nivå. Der nevnes også mange store regionale arrangement der SCO spiller en koordinerende rolle for sikkerhet, samt øvingsaktiviteten (China's National Defense, 2011, s. 11). Dette er noe kinesiske myndigheter ønsker å fremheve. Om det sier noe om organisasjonens og medlemslandenes evne til å samordne en felles innsats mot EST er usikkert. Basert på målsetningen til organisasjonen og medlemslandenes felles fiender, er det mulig å koordinere forskjellige myke og harde tiltak mot EST.

At SCO ikke har noen effektiv kommandostruktur kan Kina sannsynligvis leve med, og passer trolig deres kultur med komite og konsensusbeslutninger. Kinas bruk av SCO ser derfor ut til å være gjennomtenkt og tråd med den generelle kamp mot EST, og særlig mot kampen mot EST i Xinjiang.

Neutralise the insurgency and isolate the insurgents from their support

Kinas bruk av SCO for å nøytralisere opprørernes evne til å påvirke befolkningen må anses å være til dels vellykket. Kina har alliert seg med land som huser eksil-uirer og som er villige til å bruke makt mot egen befolkning. Det har indirekte gitt Kina evnen til å kontrollere mye av det som foregår mellom diasporaen i Sentral-Asia og Xinjiang. Gjennom RCTS har Kina også fått bedre tilgang til etterretninger fra medlemslandene enn de hadde før opprettelsen av

SCO. Det gjør dem vesentlig bedre rustet til å monitorere internasjonale bevegelser av opprørs- og terroristgrupper med tilhørighet til Xinjiang. Kina kan også forfølge disse gruppene gjennom bruk av RCTS terrorliste, samt deres koordinerende roll i FN CT.

En tilnærming som kan se ut til å avvike fra klassisk COIN er bruk av avskrekking som metode for å begrense opprørs- og terroristgruppers aktivitet. Dette gjøres sannsynligvis bevisst av SCO, særlig gjennom øvingsaktivitet. Det kan muligens forklare fokuset på bruk av mye væpnet makt under PM-øvelsene.

Joint counter-terrorism exercises, such as the "Peace Mission" series between the militaries, and the "Norak-Anti-Terror 2009" and "Saratov-Anti-Terror 2010" initiatives between law-enforcement and security departments, have provided an effective deterrence to the three regional threats of terrorism, separatism and extremism. (China's National Defense, 2011).

Ser man på samarbeid med SCO-observatørland, har Kina gjort det vanskeligere for grupper som ETIM, ETLO og andre i å bevege seg over grensene i Sentral-Asia, Sør-Asia og til Russland, og har sannsynligvis begrenset disse organisasjonenes evne til å bevege seg både fysisk og digitalt (i cyber-domene).

Kinas samarbeid med Pakistan har sannsynligvis vært særlig viktig for å begrense bevegelsesfriheten til organisasjoner som ETIM og ETLO. Flere ETIM og TIP-medlemmer skal være drept eller arrestert i Pakistan, og begge organisasjonene har hatt, og sannsynligvis har, baser i Pakistan (Sowell, 2010).

SCO har underskrevet en handlingsplan for bekjempelse av EST i digitalt/cyber-domene (China's National Defense, 2011). Hvordan dette gjøres i praksis er usikkert, men det utfyller trolig Kinas allerede betydelige innsats innenfor domenet.

Security under the rule of law is essential

RCTS rapporterer til medlemslandenes innenriksdepartement. Etterretninger fra SCO bør dermed være tilgjengelig for Ministry of Public Security (MPS) for etterforskning og rettsforfølgelse av terrormistenkte. I Kina er det MPS som leder innsatsen mot EST. Etter uttalelsene fra kinesiske myndigheter er det også utveksling og samarbeid mellom medlemslandenes politi. Det virker allikevel som, som nevnt tidligere, at Kina legger mest vekt på bruk av PLA i SCO-samarbeidet. Ved de fleste samøvelsene i SCO-regi er det primært PLA som blir benyttet, og hverken PAP eller sivilt politi nevnes i større grad. Det kan derfor virke som et skille på hvordan Kina tilnærmer seg bekjempelse av EST hjemme og

regionalt. Nasjonalt har PLA en marginal rolle, mens regionalt har PLA en mer fremtredende rolle. Det kan skyldes mange faktorer, som øvelsenes innretning, kompromiss mellom medlemsland, og som nevnt tidligere, tilgjengelighet på styrker, eller en bevisst linje som kan være utslagsgivende for hvordan Kina kan komme til å tilnærme seg dette utenfor Kinas grenser.

SCO har klart formulert i sine statutter at separatister, ekstremister og terrorister skal rettsforfølges og at medlemslandene skal følge menneskerettighetene. Det har også blitt stadfestet i felles uttalelser fra SCO-toppmøter (Tadjbakhsh et al., 2011). Det kan virke som Kina, også regionalt og i rammen av SCO, ser på EST som kriminelle handlinger som skal rettsforfølges under ledelse av MPS, men der PLA har en mer fremtredende rolle.

6 Sammendrag og konklusjon

Oppgaven har hatt til hensikt å gi økt forståelse av kinesisk tilnærming til å bekjempe ekstremisme, separatisme og terrorisme (EST). Studien har derfor vært konsentrert om å svare på hvordan Kina bekjemper EST, og hvilke likheter og ulikheter tilnærmingen har med klassisk vestlig COIN-teori (klassisk COIN), sett gjennom et utvalg av prinsipper fra NATOs COIN-doktrine AJP 3.4.4.

Oppgaven har vært delt i fire. Først en teoretisk gjennomgang av opprør, terrorisme og COIN, deretter en studie av hvordan kinesiske myndigheter tilnærmer seg dette generelt og doktrinært, for så å se på hvordan det gjøres i praksis i Xinjiang og gjennom den regionale organisasjonen Shanghai Cooperation Organisation (SCO). Sammenligningen med NATO COIN-prinsipper har vært gjort fortløpende.

Den teoretiske gjennomgangen har vist at klassisk COIN i essens er å bekjempe opprøret ved å håndtere underliggende årsaker til opprør gjennom å bruke alle statens virkemidler ledet av langsiktige og klare politiske målsetninger.

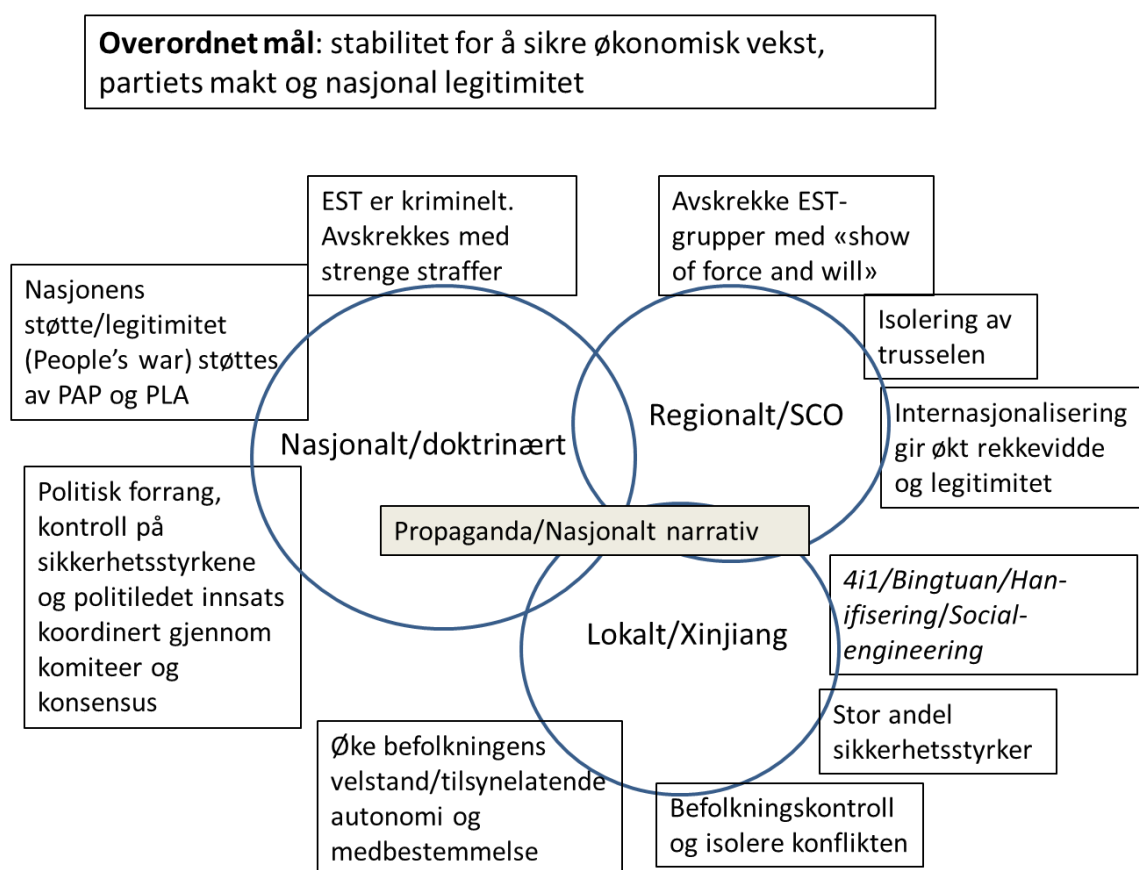
Kina bruker ikke selv begrepet «COIN», men ut fra funn i denne oppgaven ser det ut til at det dekkes av begrepet «bekjempningen av EST». Kinas doktrinære tilnærming til EST bærer preg av en forståelse av at konflikten er politisk og må håndteres med langsiktige politiske målsetninger. Opprørs- og terroristgrupper behandles som kriminelle, og dømmes gjennom rettsvesenet for å undergrave organisasjonenes legitimitet. Sikkerhetsstyrkene holdes under streng politisk kontroll, og det er sivilt politi som leder innsatsen mot EST i et komite

og konsensusssystem. Det benyttes avskrekkingstiltak for å hindre rekruttering. Dette gjøres med hurtig rettsprosess og lange straffer. Støtte fra befolkningen generelt sikres gjennom *People's War*-tilnærming, der PLA og PAP brukes aktivt for å sikre støtte ved blant annet å bygge infrastruktur. Propaganda/INFOOPS er et virkemiddel i denne tilnærmingen, der ett av budskapene er nødvendigheten av stabilitet for å sikre økonomisk vekst. Opprør isoleres gjennom sensur og befolkningskontrolltiltak. Underliggende årsaker til opprør håndteres med økonomiske virkemidler for økonomisk vekst og begrenset åpning av ytringsfrihet der enkelte folkekrav innfris.

Tilnærming til EST i Xinjiang avviker fra den doktrinære tilnærmingen på noen områder. Det er strengere befolkningskontroll-tiltak for å isolere opprøret. Det gjøres gjennom begrensninger på religionsutøvelse, kulturell utfoldelse, og ytringsfrihet. Underliggende årsaker til opprør håndteres gjennom å endre samfunnsstruktur (*social engineering*) slik at myndighetene får en stadig større andel mennesker som er positivt innstilt til myndighetene. *Han-iftiseringen* støttes av *4i1-systemet* som består av People's Liberation Army (PLA), People's Armed Police (PAP), *Bingtuan* og Han-kinesere i Xinjiang. Den sivil-militære organisasjonen *Bingtuan* er et særlig viktig redskap for myndighetene for å fasilitere integrering av Han-kinesere til provinsen. Kampen om det dominerende narrative er viktig for legitimitet, og kontrolleres av myndighetene gjennom sensur og propaganda. Avskrekking er et tiltak som forsterkes i provinsen gjennom «Strike Hard»-kampanjen der fjerning av treningsleirer, massearrestasjoner, og nulltoleranse til demonstrasjoner er noen av virkemidlene.

Bruken av Shanghai Cooperation Organisation (SCO) for å bekjempe EST avviker også på noen områder fra den doktrinære tilnærmingen. PLA brukes i større grad som virkemiddel i SCO-sammenheng enn doktrinært og i Xinjiang. Det er særlig i forbindelse med organisasjonens counter terrorism (CT)-øvelser dette kommer til syne. Disse øvelsene brukes blant annet for å avskrekke regionale og internasjonale opprørs- og terroristgrupper. Kina bruker sannsynligvis SCO og FN for å få internasjonal anerkjennelse og legitimitet for kampen mot EST, i tillegg til at det gir lengre rekkevidde på myndighetenes evne til å påvirke og isolere regional støtte til EST i Kina.

Sett gjennom disse tre perspektivene nasjonalt/doktrinært, lokalt/Xinjiang og Regionalt/SCO kan det settes sammen til følgende modell:

Figur 5, Modell for Kinas tilnærming til bekjempelse av EST.¹¹¹

De tre perspektivene henger sammen og utfyller hverandre. Virkemidlene er både myke og harde. Lokalt ser det ut til at den doktrinære tilnærmingen til en viss grad tilpasses lokale forhold. Det kan tyde på forståelse for lokal dynamikk. Den doktrinære og lokale isoleringstankegangen av opprøret står i noen grad i kontrast til den regionale internasjonaliseringen av konflikten. Statens legitimitet sikres i alle tre perspektiv på forskjellige måter. Myndighetenes narrativ om historisk rett til konfliktområdet står sentralt i alle perspektiv. Økonomisk vekst og stabilitet er hovedargumentet for, og motivasjonen bak, statens vilje til å bekjempe truslene.

Sammenligner man modellen med klassisk COIN og de utvalgte prinsippene fra AJP 3.4.4, er det både likheter og ulikheter. De kraftige befolningskontrollvirkemidlene som Kina benytter er noe som ikke beskrives i AJP 3.4.4. Det er sannsynligvis ikke politisk akseptabelt i Vesten. I klassisk COIN derimot er dette ikke fremmed. Endring av det sosiale terrenget er

¹¹¹ Figuren er egenprodusert.

også et virkemiddel som ikke dekkes av AJP 3.4.4. Det er et virkemiddel som ikke er ukjent for kommunistiske regimer, og føyer seg sannsynligvis inn i rekkene av reformer som Kina har gjennomført siden 1949. Det kan argumenteres for at det er i tråd med klassisk COIN ved at det isolerer opprørerne og sikrer myndighetenes legitimitet. På den annen side kan det bryte med noe av det viktigste i klassisk COIN, nemlig å håndtere underliggende årsaker til opprør. En negativ bieffekt av den kinesiske tilnærmingen er noe av utgangspunktet for konflikten i Xinjiang; trussel mot uigurenes identitet, kultur og religion.

Bortsett fra disse to virkemidlene ser det ut til at Kinas tilnærming i stor grad har likheter med prinsippene i AJP 3.4.4. Her er det selvfølgelig tolkningsrom og kulturforskjeller, men den grunnleggende forståelsen av at konflikten er politisk, at alle virkemidler må benyttes, ambisjonen om å bygge opp om egen legitimitet, og behandle truslene som kriminelle, er alle dimensjoner som er i tråd med AJP 3.4.4. Her vil nok mange reagere på Kinas harde håndtering og brudd på menneskerettigheter overfor personer mistenkt for EST, men denne politikken bør også ses i lys av Kinas strenge håndtering av kriminelle generelt.

Om man kan kalle Kinas bekjempelse av EST for COIN er usikkert av flere grunner. Om det er i tråd med klassisk COIN er også usikkert, selv om tilnærmingen på noen områder er mer klassisk COIN enn AJP 3.4.4. Det er særlig Kinas neglisjering av, eller manglende aksept for, andre kulturer som er problematisk. Gjennom myndighetenes framferd håndteres ikke underliggende årsaker til opprør, men bidrar i stedet til å skape ytterligere grobunn for opprør. På den annen side er det mulig at Kina har så lang tidshorisont at ved å holde lokk på konflikten lenge nok, vil minoriteter flest la seg assimilere inn i det kinesiske storsamfunnet, og motstanden blir så marginalisert at det ikke lenger utgjør noen reell trussel.¹¹² Denne tilnærmingen vil i så fall kunne kalles; "COIN with Chinese characteristics".¹¹³ Den belager seg på en sterk politisk vilje og langsiktighet som sliter ut motstanden. Den skiller seg fra klassisk COIN og AJP 3.4.4, som er ment for begrenset innsats utenfor eget land.

¹¹² Collin Mackerras hevder at det Kina driver med i Xinjiang er å forsøke å legge lokk på en vulkan, før eller senere vil den eksplodere (Holden, 2013-04-11). Baren 1990, Ghulja 1997 og Urumqi 2009 er slike utbrudd.

¹¹³ Kina har en tendens til å kalle sine nasjonale tilnærminger til internasjonale begreper «with Chinese characteristics» som for eksempel; "Communism with Chinese characteristics" eller "digitalized troops with Chinese characteristics".

Om funnene i denne oppgaven er generaliserbare til Tibet, Indre Mongolia eller en fremtidig involvering i et opprør utenfor Kina, er noe usikkert. Det er trolig lokale forhold som gjør at innsatsen i Tibet og Indre Mongolia avviker fra tilnærmingen i Xinjiang. Det vil også ha konsekvenser for hvordan Kina benytter internasjonale organisasjoner for å støtte innsatsen. Involvering i opprør i et annet land vil by på helt andre utfordringer for Kina enn de har innenriks. Modellen er trolig derfor ikke umiddelbart anvendbar for et slikt tilfelle. Det er derimot sannsynlig at den grunnleggende forståelsen for fenomenet EST og hvordan truslene skal bekjempes ligger i bunn for tilnærmingen, både internt i landet og utenfor landet.

Vedlegg A, Forkortelser

AQ	– Al Qaida
CMC	– Central Military Commission
COIN	– Counter Insurgency
CT	– Counter Terrorism
EST	– Ekstremisme, Separatisme og Terrorisme
ETIM	– East Turkistan Islamic Movement
ETLO	– East Turkistan Liberation Organisation
IJU	– Islamic Jihad Union
IMU	– Islamic Movement of Uzbekistan
INFOOPS	– Informasjonsoperasjoner
MOOTW	– Military Operations Other Than War
MPS	- Ministry of Public Security
PAP	– People’s Armed Police
PLA	– People’s Liberation Army
RCTS	- Regional Counter-Terrorism Structure
SCO	– Shanghai Cooperation Organisation
TIP	– Turkistan Islamic Party
UPP	- Uyghur People’s Party
WUC	– World Uyghur Congress
XPCC	- Xinjiang Production Construction Corps (Bingtuan)
XUAR	- Xinjiang Uyghur Autonomous Region

Litteraturliste

- AAP-6. (2012). *NATO Glossary of Terms and Definitions*. Brussels: Hentet fra <http://nsa.nato.int/nsa/zPublic/ap/aap6/AAP-6.pdf>.
- AJP-3.4.4. (2011). *Allied Joint Doctrine for Counterinsurgency (COIN): AJP-3.4.4*. Brussel.
- Amnesty International. (2004). People's republic of China; Uighurs fleeing persecution as China wages its "war on terror". Hentet 13. februar 2013, fra <http://www.amnesty.org/en/library/info/ASA17/021/2004>
- Berdal, M. (2009). *Building peace after war*. Abington: Routledge.
- Bi, J. (2005). Joint operations: Developing a new paradigm. In J. Mulvenon & D. M. Finkelstein (Red.), *China's Revolution in Doctrinal Affairs: Emerging Trends in the Operational Art of the Chinese People's Liberation Army* (fra: Reprint Edition)|. Hentet <http://www.defensegroupinc.com/cira/pdf/doctrinebook.pdf>.
- Bin, Y. (2012). China-Russia relations: Succession, SCO, and summit politics in Beijing. *Comparative Connections; A Triannual E-Journal on East Asian Bilateral Relations*. Hentet fra http://csis.org/files/publication/1202qchina_russia.pdf
- Blasko, D. (2013). The Role of the PLA. I C. Ogden (Red.), *Handbook of China's Governance and Domestic Politics*. New York: Routledge.
- Blasko, D. J. (2012). *The Chinese army today*. New York: Routledge.
- Bovingdon, G. (2004). Contested histories. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Bovingdon, G. (2010). *The Uyghurs: Strangers in their own land*. New York: Columbia University Press.
- Chen, X. (2012, 10. januar 2013). China: Two faces of social protest. *Asia Pacific Memo*. Hentet 20. februar 2013, fra <http://www.asiapacificmemo.ca/china-two-faces-of-social-protest>
- China's Ethnic Policy. (2009). China's Ethnic Policy and Common Prosperity and Development of All Ethnic Groups; Government white paper. Hentet 1. februar 2013, fra http://english.gov.cn/official/2009-09/27/content_1427989.htm
- China's National Defense. (2002). China's National Defense in 2002; Government white paper. Hentet 12. januar 2013, fra http://english.gov.cn/official/2005-07/28/content_17780.htm

- China's National Defense. (2006). China's National Defense in 2006; Government white paper. Hentet 10. januar 2013, fra <http://www.china.org.cn/english/features/book/194421.htm>
- China's National Defense. (2011). China's National Defense in 2010; Government white paper. *Government White papers*. Hentet 15. mai 2013, fra http://english.gov.cn/official/2011-03/31/content_1835499.htm
- China's National Defense. (2013). China's National Defense in 2012; Government white paper. Hentet 22. mai 2013, fra <http://english.peopledaily.com.cn/90786/8209362.html>
- China's Peaceful Development. (2011). China's Peaceful Development: Government white paper. Hentet 22. mai 2013, fra http://english.gov.cn/official/2011-09/06/content_1941354.htm
- China Daily. (2012-11-12). More people aiding anti-terror fight. *China Daily*. Hentet 12. november 2012, fra http://en.chinaxinjiang.cn/11/37/4/201211/t20121112_345974.htm
- China Daily. (2013-01-28). Xinjiang improves social stability after attacks *Chinadaily*. Hentet 28. januar 2013, fra http://en.chinaxinjiang.cn/01/01/201301/t20130128_359458.htm
- Chung, J. H. (2012). Managing political crises in China. I J. H. Chung (Red.), *China's Crisis Managment*. New York: Routledge.
- Clausewitz, C. V. (1989). *On War*. New Jersey: Princeton University Press.
- Cohen, A. (2006). The Dragon Looks West: China and the Shanghai Cooperation Organization. *Heritage Lectures*. Hentet 20. april 2013, fra www.heritage.org/research/AsiaandthePacific/hl961.cfm
- Cooley, A. (2012). *Great games, local rules: The new great power contest in Central Asia*. New York: Oxford University Press.
- Country Report on Terrorism. (2012). Country Report on Terrorism 2011. Hentet 15. mars 2013, fra <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2011/195542.htm>
- Country Reports on Human Rights. (2011). Country Reports on Human Rights Practices for 2011. Hentet 10. februar 2013, fra <http://www.state.gov/documents/organization/186478.pdf>
- Country Reports on Human Rights. (2013). Country Reports on Human Rights Practices for 2012. Hentet 15. april 2013, fra

- http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?dynamic_load_id=204195&year=2012#wrapper
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design; Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. London: SAGE Publications Ltd.
- Cummings, S. N. (2012). *Understanding Central Asia; Politics and contested transformation*. London: Routledge.
- de Haas, M. (2007). *The Shanghai cooperation organisation; Towards a full-grown security alliance?* Den Haag: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.
- Development and progress in Xinjiang. (2009). Development and progress in Xinjiang; Government white paper. Hentet 17. februar 2013, fra http://english.gov.cn/official/2009-09/21/content_1422566.htm
- Dr. Olcott, M. B. (2006). The Shanghai Cooperation Organization; Changing the “Playing Field” in Central Asia: U.S. Helsinki Commission.
- Finkelstein, D. M., & Gunness, K. (2007). *Civil-military relations in today's China: swimming in a new sea*. Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe, Inc.
- Flikke, G. (2009). *Balancing acts: Russian-Chinese relations and developments in the SCO and CSTO*. Oslo: Norwegian Institute of International Affairs.
- Fuller, G. E., & Lipman, J. N. (2004). Islam in Xinjiang. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Galula, D. (2006). *Counterinsurgency warfare; Theory and practice*. London: Praeger Security International.
- Garver, J. W. (2001). *Protracted contest: Sino - Indian rivalry in the twentieth century*. Seattle: University of Washington press.
- Gentile, G. P. (2009). A strategy of tactics: Population-centric COIN and the Army. Hentet 10. februar 2013, fra <http://council.smallwarsjournal.com/showthread.php?t=9072>
- Germanovich, G. (2008). The Shanghai cooperation organization: A threat to american interests in Central Asia? *The China and Eurasia Forum Quarterly*, 6, 19-38.
- Gilje, N., & Grimen, H. (2005). *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger; Innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gladney, D. C. (2004). Chinese program of development and control, 1978-2001. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.

- Global Terrorism Index Report. (2012). Global terrorism index report 2012; Capturing the impact of terrorism for the last decade. Hentet 4. mars 2013, fra <http://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2012/12/2012-Global-Terrorism-Index-Report1.pdf>
- Global Times. (2012-06-07). Peace Mission 2012. *Global Times*. Hentet 12. mai 2013, fra <http://www.globaltimes.cn/SPECIALCOVERAGE/PeaceMission2012.aspx>
- Godbole, A., & Goud, A. S. (2012). China's Xinjiang Problem; 2009 Riots and its Aftermath. *IDSAs Issue Brief (Institute for Defence Studies & Analyses)*. Hentet fra <http://www.idsa.in/issuebrief/ChinasXinjiangProblem>
- Godehardt, N., & Pengxin, W. (2009). Peace Mission 2009: Securing Xinjiang and Central Asia. *RSIS Commentaries*. Hentet fra <http://www.isn.ethz.ch/isn/Digital-Library/Publications/Detail/?ots777=0c54e3b3-1e9c-be1e-2c24-a6a8c7060233&lng=en&id=105686>
- Guevara, C. (1962). *On Guerrilla Warfare*. New York: Praeger.
- Gunaratna, R., Acharya, A., & Pengxin, W. (2010). *Ethnic identity and national conflict in China*. New York: Palgrave Macmillan.
- Haines, D. R. (2009). COIN in the real world. Hentet fra <http://strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/parameters/index.cfm>
- Hatton, C. (2013-04-24). Deadly clashes in China's Xinjiang. *BBC World News*. Hentet 24. april 2013, fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-22276042>
- History and development of Xinjiang. (2003). History and development of Xinjiang; Government white paper. Hentet 14. februar 2013, fra http://english.gov.cn/official/2005-07/28/content_17948.htm
- Hoffman, B. (2006). *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press.
- Hoffman, F. G. (2007). Neo-Classical counterinsurgency? *Small Wars Journal*. Hentet fra <http://smallwarsjournal.com/blog/neo-coin>
- Holden, K. (2013-04-11). The art of dialogue on China's Uighur issue, *Al Jazeera*.
- Human Rights Watch. (2013). World Report 2013. Hentet 19. april 2013, fra <http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/china?page=3>
- Høiback, H. (2012a). Hva er militærteori? I H. Høiback & P. Ydstebø (Red.), *Krigens Vitenskap - en innføring i militærteori*. Oslo: Abstrakt Forlag AS.

- Høiback, H. (2012b). Militære Doktriner. I H. Høiback & P. Ydstebø (Red.), *Krigens Vitenskap - en innføring i militærteori*. Oslo: Abstrakt Forlag AS.
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan Gjennomføre Undersøkellesdesign?* Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- JP 3-07. (1995). *Joint Doctrine for Military Operations Other Than War JP 3-07*. Hentet fra http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jointpub_operations.htm.
- JP 3-24. (2009). *Counterinsurgency Operations JP 3-24*. Hentet fra http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jointpub_operations.htm.
- Kilcullen, D. (2009). *The Accidental Guerrilla; Fighting Small Wars in the Midst of a Big One*. New York: Oxford University Press.
- Kissenkoetter, M., Knaute, D., & Rizk, V. (2012). Shanghai Cooperation Organisation: a vehicle for human rights violations. Hentet 17. mars 2013, fra http://www.fidh.org/IMG/pdf/sco_report.pdf
- Krokfjord, T. P., & Røst, E. (2012-01-30). Mikael Davud og Shawan Bujak er dømt for terrorplanlegging. *Dagbladet*. Hentet 19. mars 2013, fra http://www.dagbladet.no/2012/01/30/nyheter/shawan_sadek_saeed_bujak/mikael_davud/david_jakobsen/pst/20006651/
- Kronvall, O., & Petersson, M. (2011). *US and NATO COIN doctrine – Logic, contents and implications*. Paper presented at the Annual ISA Convention.
- LaRonde, J. S. (2008). *Protracted counterinsurgency; Chinese COIN strategy in Xinjiang*. United States Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas.
- Li, N. (Red.). (2006). *Chinese civil-military relations; The transformation of the People's Liberation Army*. New York: Routledge.
- Lukin, A. (2007). The Shanghai cooperation organisation: What next? *Russia In Global Affairs*, 5(3), 140-156.
- Mackerras, C. (2012). Managing ethnic minority crises. I J. H. Chung (Red.), *China's Crisis Managment*. New York: Routledge.
- Manea, O., & Cohen, A. A. (2013). The Galula doctrine: An interview with Galula's biographer A. A. Cohen. *Small Wars Journal*, (22. januar 2013). Hentet fra <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/the-galula-doctrine-an-interview-with-galulas-biographer-aa-cohen>

- Mao Tse-Tung. (2000). *On guerrilla warfare* (S. B. G. II, Trans.). Urbana: University of Illinois Press.
- Mao Zedong. (1938). Problems of war and strategy. Hentet fra http://www.marxist.org/reference/archive/mao/selected-works/volume-2/mswv2_12.htm
- Mao Zedong. (1966). *On Protracted War: lectures...from May 26 to June 3, 1938* (3rd ed utg.). Peking.
- Meng, L. (2012-06-06). Chinese troops participating in “Peace Mission 2012” exercise arrive in Tajikistan. *PLA Daily*. Hentet 20. april 2013, fra <http://china-defense.blogspot.no/2012/06/chinese-troops-participating-in-peace.html>
- Millward, J. A. (2007). *Eurasian crossroads; A history of Xinjiang*. London: C. Hurst & Co
- Millward, J. A., & Perdue, P. C. (2004). Political and cultural history of the Xinjiang region through the late nineteenth century. I I. S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Millward, J. A., & Tursun, N. (2004). Political history and strategies of control, 1884-1978. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Molstad, K., Sørli, E., & Akerhaug, L. (2010-07-09). PST holder øye med uigurer i Norge. *Aftenposten*. Hentet 11. mars 2013, fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article3726137.ece>
- Moss, R., & Marighella, C. (1971). *Urban guerrilla warfare : with an appendix: Minimanual of the urban guerrilla*. London: International Institute for Strategic Studies.
- Nagl, J. A. (2005). *Learning to eat soup with a knife: counterinsurgency lessons from Malaya and Vietnam*. Chicago: University of Chicago Press.
- Nair, M. (2013). Collective Protests in China and India: Unexpected Similarity? *Asia Pacific Memo*. Hentet 22. mars 2013, fra http://campaign.r20.constantcontact.com/render?llr=hvqwnieab&v=001rq5EDIUvnj4PGBZNbtX19v9XN1k44zwHTw-H17pr4rSpc13a8VLYWzg2N0w3OALuwDB1RFu-kXyvedRb-TEQafZPn_8EMQn27TN8xDCcX8%3D
- Ng, K. P. (2005). *Interpreting China's military power; Doctrine makes readiness*. New York: Routledge.
- Nyhamar, T. (2009). Counterinsurgency Field Manual 3-24 and operations (Vol. FFI-rapport 2009/01342): Forsvaret Forskningsinstitutt.

- Odgaard, L. D., & Nielsen, T. G. M. (2011). China's counterinsurgency strategy in Tibet and Xinjiang. *Asia Pacific Memo* Hentet 10. desember 2012, fra <http://www.asiapacificmemo.ca/china-counterinsurgency-strategy-in-tibet-and-xinjiang>
- Oldberg, I. (2007). The Shanghai cooperation organisation: Powerhouse or paper tiger? Hentet 13. mars 2013, fra <http://catalogue.sipri.org/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=30193>
- Ong, B. B. H. (2012-06-18). Hard love and empty promises: China's domestic counterinsurgency in Xinjiang. *Small Wars Journal*. Hentet 12. mars 2013, fra <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/hard-love-and-empty-promises-china%E2%80%99s-domestic-counterinsurgency-in-xinjiang>
- Patrick, S. M. (2010). *The Uyghur movement; China's insurgency in Xinjiang*. United States Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, Kansas.
- Peng, G., & Yao, Y. (Red.). (2005). *The science of military strategy*. Beijing: Military Science Publishing House.
- Peters, R. (2007). Progress and peril. *Armed forces journal*. Hentet fra <http://www.armedforcesjournal.com/2007/02/2456854>
- Progress in China's Human Rights. (2013). Progress in China's Human Rights in 2012; Government white paper. Hentet 19. mai 2013, fra http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-05/14/c_132380706.htm
- Putin, V. (2012-06-07). Address at the meeting of the SCO Council of Heads of State. Hentet 19. mars 2013, fra <http://eng.news.kremlin.ru/transcripts/3979/print>
- Rashid, A. (2009). *Descent into chaos : the world's most unstable region and the threat to global security*. London: Penguin.
- RATS SCO. (2004-11-02). Hu Jintao and V.V.Putin about fighting with terrorism and the role of the SCO in strengthening the regional security. Hentet 5. april 2013, fra <http://www.ecrats.com/en/news/185>
- Refstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse: Kvalitative metoder i samfunnsfag*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ringdal, K. (2009). *Enhet og mangfold*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Roberts, S. R. (2004). A "land of borderlands": Implications of Xinjiang's trans-border interaction. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Romarheim, A. G. (2013). Hva er terrorisme? I A. R. Jupskås (Red.), *Akademiske Perspektiver på 22. Juli*. Oslo: Akademiske forlag.
- Rudelson, J., & Jankowiak, W. (2004). Acculturation and resistance: Xinjiang identities in flux. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Russel, J., & Cohn, R. (2012). Shanghai Cooperation Organisation *Bookvika publishing*. USA: LENNEX corps.
- SCO. (2009a). Charter of the Shanghai Cooperation Organization. Hentet 14. april 2013, fra <http://www.sectsco.org/EN123/show.asp?id=69>
- SCO. (2009b). The Shanghai Convention on Combating Terrorism, Separatism and Extremism. Hentet 12. mars 2013, fra <http://www.sectsco.org/EN123/show.asp?id=68>
- SCO. (2013). The Shanghai Cooperation Organisation web page. Hentet 19. april 2013, fra <http://www.sectsco.org/EN123/index.asp>
- Shichor, Y. (2004). The great wall of steel: Military and strategy in Xinjiang. I S. F. Starr (Red.), *Xinjiang; China's muslim borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Skrine, C. P., & Nightingale, P. (1987). *Macartney at Kashgar*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Sowell, K. H. (2010). Promoting jihad against China; The Turkistani Islamic Party in Arabic jihadist media. Hentet 19. april 2013, fra <http://www.humansecuritygateway.com/showRecord.php?RecordId=34424>
- Starr, S. F. (Red.). (2004b). *Xinjiang; China's Muslim Borderland*. New York: M. E. Sharpe.
- Støre, J. G. (2004). *The role of a humanitarian organization in an international security operation - a basis for cooperation or a basis for separation?* Paper presented at the Norwegian Atlantic Committee's 39th annual Leangkollen Conference, The Nobel Institute, 2 February 2004, Leangkollen.
http://www.atlanterhavskomiteen.no/files/atlanterhavskomiteen.no/Publikasjoner/Sikkerhetspolitisk_bibliotek/Arkiv/2004/pdf/2-2004.pdf
- Summers, H. G. (1982). *On strategy: A critical analysis of the Vietnam war*. Presidio: Novato, CA.

- Tadzbakhsh, S., CTITF/UNRCCA, & Jenssen, K. (2011). High level international meeting on implementing the United Nations global counter-terrorism strategy in Central Asia: FN. Hentet 10. april 2013, fra http://www.un.org/en/terrorism/ctitf/proj_centralasia.shtml
- Thompson, R. F. (1966). *Defeating communist insurgency; experiences from Malaya and Vietnam*. London: Chatto & Windus.
- van der Putten, F.-P. (2007). The Shanghai Cooperation Organisation; Towards a full-grown security alliance? I M. de Haas (Red.). Den Haag: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.
- Vision of Humanity. (2013). Terrorism Index. Hentet 11. februar 2013, fra <http://www.visionofhumanity.org/globalterrorismindex/#/2011/OVER/>
- Walters, D. (2005). Symmetry and asymmetry in colonial warfare ca. 1500-2000; The uses of a concept. (IFS 2005/3). Hentet fra http://brage.bibsys.no/fhs/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_21684
- Wang, J. Z. (2003). Eastern Turkistan Islamic Movement: A case study of a new terrorist organization in China. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 47(5), 568-584.
- Wayne, M. (2008). *China's war on terrorism; Counter-insurgency, politics and internal security*. London: Routledge.
- Wayne, M. I. (2007). Five lessons from China's war on terror. *JFQ*(47,4).
- Wayne, M. I. (2009). Inside China's war on terrorism. *Journal of Contemporary China*, 18(59), 246-261.
- Weitz, R. (2012-09-25). Uzbekistan: A peek inside an SCO anti-terrorism center *Eurasinet.org*. Hentet 20. mars 2013, fra <http://www.eurasianet.org/node/65960>
- Wigen, E. (2009). Islamic Jihad Union: al-Qaida's key to the Turkic world? Hentet 19. april 2013, FFI-rapport 2009/00687, fra <http://www.ffi.no/no/Rapporter/09-00687.pdf>
- Winje, T. (2007). *Xinjiang: A Centre-periphery Conflict in Display: an Analysis of the Chinese State- and Nation-building Machinery in Xinjiang and the Mobilization of Uyghur Counter-cultures*. Masteroppgave, Universitetet i Oslo. , Oslo. Hentet fra <http://books.google.no/books?id=fh0gygAACAAJ>
- Woodman, S. (2012). Protests in China: Oppositional, or a Reflection of Faith in the System? *Asia Pacific Memo*. Hentet 19. februar 2013, fra

- <http://www.asiapacificmemo.ca/protests-in-china-oppositional-or-a-reflection-of-faith-in-the-system>
- World Uyghur Congress. (2013). Quarterly Newsletter. Hentet 19. mai 2013, fra <http://us4.campaign-archive1.com/?u=29a2adbe90c2a0c8e045eb20e&id=9e66c91d0e&e=1803b2b94b>
- Xi, M. (2013-04-23). Parochialism and arrogance of U.S. views of human rights *People's Daily Online*. Hentet 23. april 2013, fra <http://english.peopledaily.com.cn/90777/8218769.html>
- Xiaoqiang, F. (2013-04-18). US should re-think anti-terrorism strategy *People's Daily*. Hentet 18. april 2013, fra <http://english.peopledaily.com.cn/90777/8212338.html>
- Xinhua. (2003-12-18). Combating terrorism, we have no choice. *People's Daily*. fra http://english.peopledaily.com.cn/200312/18/eng20031218_130652.shtml
- Xinhua. (2009-07-12). Longer presence of armed police needed in Urumqi. *China Daily*. fra http://www.chinadaily.com.cn/china/2009xinjiangriot/2009-07/12/content_8417378.htm
- Xinhua. (2013-01-29). Xinjiang displays growth, vows counter-terrorism strike. *Xinhua*. fra http://xinjiang.chinadaily.com.cn/urumqi_toutunhe/2013-01/29/content_16183520.htm
- Xinhua. (2013-02-01). Xinjiang probes 178 mid-level officials on graft suspicion *China Xinjiang*. fra http://en.chinaxinjiang.cn/01/01/201302/t20130201_360536.htm
- Xinhua. (2013-02-26). Top Chinese anti-corruption official stresses frugality Hentet 29. februar 2013, fra http://en.chinaxinjiang.cn/01/01/201302/t20130226_364911.htm
- Xinhua. (2013-03-08). Xinjiang situation "tough but under control". *China Xinjiang Online*. Hentet 8. mars 2013, fra http://en.chinaxinjiang.cn/11/2013/05/201303/t20130308_367632.htm
- Xinhua. (2013-05-03). Military pledges to help develop China's west. *People's Daily Online*. Hentet 3. mai 2013, fra <http://english.peopledaily.com.cn/90786/8231314.html>
- Yang, L. (2010-09-25). Peace Mission 2010 concludes, opens new page for SCO cooperation. *Xinhua*. Hentet 1. mars 2013, fra http://news.xinhuanet.com/english2010/world/2010-09/25/c_13529321_2.htm